

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 1. JULIJA 1982

ŠTEVILKA 25 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železara začel izhajati 26. januarja 1937. Železara izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železara, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

MAJSKI STROŠKI PROIZVODNJE NIŽJI OD NAČRTOVANIH

Delovna organizacija Železarna Jesenice je v mesecu maju dosegla za 50 milijonov dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Nižji od planiranih so bili tako stroški vložka kot predelave. Višje stroške od planiranih so imele temeljne organizacije Jeklarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Profilarna in Vratni podboji.

Planirane stroške vložka so temeljne organizacije znižale s spremembami asortimenta proizvodnje in z nižjimi cenami nabavljenega vložka, v skupni vrednosti 44,8 milijona dinarjev. Nižje cene na-

bavljenega vložka v temeljnih organizacijah Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Elektrode in Žebljarna so vplivale na znižanje stroškov vložnega materiala v višini 22,8 milijonov dinarjev. Spremembe v asortimentu proizvodnje, predvsem v temeljnih organizacijah Jeklarna, Hladna valjarna Bela in Jeklovlek so stroške znižale za 22 milijonov dinarjev. Slabši izplen in preklasifikacije v temeljnih organizacijah Jeklarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov, Jeklovlek in Žebljarna so stroške vložka zvišale za 2,5 milijona dinarjev. Ostale temeljne organizacije so planirane izpolne presegle.

Z manjšo porabo vložnega materiala (TOZD Plavž), s prodajo

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavec v valjarni žice na Beli (Foto I. Kučina)

ODGOVORNOST JE TEMELJNO VPRAŠANJE DANAŠNJEGA TRENUTKA SAMOUPRAVNEGA SOCIALIZMA

Na vseh kongresih zveze komunistov je bila poudarjena odgovornost kot temeljno vprašanje današnjega trenutka razvoja socialističnega samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov. Niti nadaljnega razvoja socialističnega samoupravljanja niti nadaljnje krepitve družbenoekonomskih odnosov na osnovi ustave in zakona o združenem delu si danes ne moremo več zamisljati brez doslednega uveljavljanja odgovornosti, tako kolektivne, kakor individualne. V našem samoupravnem socializmu odgovornost že dolgo časa ni več stvar samo pravnikov in sodišč, temveč je to vprašanje, ki zadeva vse pripadnike naše samoupravne družbe.

Osnovno izhodišče odgovornosti izhaja iz prvega člena zakona o združenem delu, ki opredeljuje:

»Delavci pri uresničevanju svojega vladajočega položaja v združenem delu in družbi odločajo svobodno, neposredno in enakopravno v odnosih samoupravne demokratične povezanosti ter vzajemne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti in v odnosih enakopravnosti narodov in narodnosti o svojem in celotnem družbenem delu v temeljnih organizacijah in drugih organizacijah združenega dela, drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbi v celoti.

Socialistični samoupravni družbenoekonomski odnosi v združenem delu zagotavljajo, da delavci na podlagi pravice dela z družbenimi sredstvi ter enakih pravic, obveznosti in odgovornosti glede produkcijskih sredstev in drugih sredstev družbene reprodukcije, ki so družbena lastnina, v svojem, skupnem in splošnem družbenem interesu odločajo o svojem delu in o pogojih in rezultatih svojega dela.

Posebnost v dosedanjem razvoju je bila prav gotovo v tem, da je bila odgovornost v mnogih primerih bolj deklaratorska kot dejanska. Da smo kaj radi poudarjali odgovornost drugih, na lastno, naj bo individualna ali kolektivna, pa smo kaj radi pozabljali. Z vključevanjem vedno večjega števila delavcev, delovnih ljudi in občanov v neposredno samoupravljanje, postaja vse bolj razširjena tudi odgovornost za sprejete odločitve, pa tudi za njihovo uresničevanje, hkrati s tem pa se pojavlja nevarnost, kar praksa tudi potrjuje, da je mnogokje odgovornost zaradi svoje razpršitve postala neodgovornost po znanem načelu, da vsak odgovarja vsakemu, vsi vsem in nihče nikomur.

»Pravica do samoupravljanja« je dejal Edvard Kardelj, »je nedvomno velika pravica, a sočasno tudi izredno velika odgovornost, ker mora vsak človek v sistemu socialističnega samoupravne demokracije nositi odgovornost tudi za usodo sočloveka.« Tak odnos do odgovornosti pa je najtesneje povezan z družbeno zavestjo ljudi, zlasti vodilnih socialističnih sil, ki bi morale krepiti odgovornost v naši socialistični samoupravni družbi in s svojim zgledom in delovanjem uveljavljati instrumente odgovornosti, kot so obravnava zaupanja, periodična ocena dela nosilcev javnih funkcij, javna kritika, odprava nezakonitih aktov, odstop, odpoklic, uporaba sankcij zaradi neuresničevanja dogovorjenih sklepov in zaključkov, neuresničevanja ali kršitve samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov in drugo.

Veliko pozornost je krepitvi odgovornosti v samoupravni družbi namenil že drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije pred enajstimi leti z zelo konkretno opredeljenimi nalogami. Tako kot na nekaterih drugih področjih so tudi na tem ostale opredelitve bolj ali manj na papirju in zato se nam danes posledice neodgovornosti, oziroma neodgovornega obnašanja v gospodarskem in družbenem življenju kažejo v mnogih negativnih pojavih, pa tudi v negativnih posledicah. Nič ne bi bilo odveč, če bi po enajstih letih ponovno vzeli v roke drugo knjigo drugega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki jo je izdala založba Delavske enotnosti in jo odprli na strani 57 ter v praksi začeli uresničevati ta del kongresne resolucije.

Že takrat je kongres poudaril, da je potrebno uveljaviti načelo, da je odgovornost vsakega nosilca samoupravne in javne funkcije sorazmerna s pravicami in pooblastili, s katerimi razpolaga, kot tudi z njegovo vlogo v procesu odločanja, da je potrebno razviti oblike pravne in družbene odgovornosti, poostri odgovornost za poslovne napake in neuspešno poslovanje, ter sprejemanje ustreznih ukrepov in sankcij, da je potrebno ugotoviti in uresničiti odgovornost strokovnih služb in voditeljev do organov upravljanja za pripravo sklepov in za njihovo izvajanje v okviru njihovih pravic in dolžnosti, da je potrebno razmejiti pooblastila in pristojnosti, kar je nujna predpostavka za izgradnjo ustreznega in učinkovitega sistema odgovornosti ter drugo.

Nekaj tega smo sicer opredelili v samoupravnih aktih, kazenske določbe opredeljuje tudi zakon o združenem delu in drugi zakoni, pa vendarle se kljub temu srečujemo še s številnimi pojavi neodgovornosti in kot posledica tega, s kršitvami samoupravnih in zakonskih določil, sporazumov in drugih listin. Zato bomo lahko korenito začeli spreminjati razmere le, če bomo odločno začeli izvajati tudi pravne in družbene, oziroma politične sankcije.

OBISK DELOVNE SKUPINE CK ZKS V JESENIŠKI OBČINI

Včeraj, 30. junija, in danes, 1. julija, je v naši občini na delovnem obisku delovna skupina centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Delovni obiski so ena izmed oblik in metod dela centralnega komiteja ZKS, s tem pa se tudi pogloblja sodelovanje z osnovnimi in občinskimi organizacijami zveze komunistov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

12. KONGRES ZKJ - PRELOMNICA V ODNOSIH

Nobenega dvoma ni, da je bil dvanajsti kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ki je v torek 29. junija končal svoje delo, tako kot vsi kongresi komunistov, kongres kontinuitete socialistične revolucije, ki pa je tokrat izzvenel tudi kot prelomnica naše dosedanje prakse, predvsem v pogledu odnosov - odgovornosti in pokrivanja besed z delom, ter aktiviranja vseh naših moči pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije.

ob odkrivanju telav sedanjega trenutka socialističnega razvoja in nakazovanju molnih reatev se je kot rdeba nit v nastopih vseh atevilnih govornikov na kongresu ponavljala beseda odgovornost. to besedo so poudarjali z resnibo zaskrbljenostjo, hkrati pa z velikim optimizmom in zaupanjem v naš delavski razred in njegovo avantgardo zvezo

komunistov. dejstvo je namreč, da so sedanje telke razmere, poleg zapletenih ekonomskih in političnih razmer v svetu, v veliki meri tudi posledica nedoslednosti in neodgovornosti pri uresničevanju zaključkov in opredelitev desetega in enajstega kongresa. zato je razumljivo, da so komunisti na dvanajstem kongresu, z njim značilno kritičnostjo in sa-

mokritičnostjo, med številnimi vzroki za sedanje dokaj neugodne razmere ugotovili med drugimi tudi neodgovornost in nedoslednost tako v vrstah zveze komunistov, kakor v drugih sredinah.

V tem pogledu kongresne opredelitve morajo pomeniti prelomnico v odnosih, v odnosih do dela, dogovorov in sporazumov, poslovanja in poslovnih rezultatov, protinflacijskega programa, politike gospodarske stabilizacije, uresničevanja ustave in zakona o združenem delu, skratka korenito spremembo odnosov do vseh tistih vprašanj, nalog in opredelitev, do katerih smo se doslej obnašali nedosledno in neodgovorno in zaradi katerih smo zašli v sedanje težave.

Seveda pa je pogoj zato, kakor je poudaril Mitja Ribičič, novi predsednik predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v sklepu kongresa, da preidemo

(Nadaljevanje na 2. strani)

ODGOVORNOST ORGANOV, ORGANIZACIJ IN POSAMEZNIKOV V ŽELEZARNI

»Pomembno vlogo pri uresničevanju odgovornosti v združenem delu in v družbi kot celoti imajo tudi družbenopolitične organizacije. Njihovo dejavnost na tem področju bo potrebno intenzivirati, saj prav te organizacije lahko predstavljajo organizirano obliko javnosti in javne kontrole nad delom delegatskih in drugih organov. V organizacijah združenega dela imajo posebno vlogo organizacije zveze komunistov in sindikat, v družbenopolitičnih skupnostih pa še organizacije socialistične zveze. Te organizacije morajo zagotoviti učinkovitost in odgovornost v izvajanju javnih funkcij in pri uresničevanju načela, da v samoupravni družbi v izvajanju javnih funkcij nihče ne izvaja oblasti za sebe, ampak kot nosilec javne funkcije in je za to tudi odgovoren.« (Bogdan Kavčič: Odgovornost v samoupravni organizaciji - prispevek na »Ziherlovih dnevih«)

Neodgovornost odgovornih, tako v združenem delu kot širše, se v zadnjem času izpostavlja kot osrednje vprašanje, ki je ključnega pomena za nadaljnji razvoj in uresničevanje samoupravljanja. Zaostrene razmere naj bi se presegle z zaostreno odgovornostjo subjektov odločanja. Torej je poudarek na odpravljanju tim. subjektivnih slabosti.

Pričujoča interpretacija anketnih rezultatov nima namena celostne analize tega problema temveč le omogoča uvid v stališča delavcev do tega problema. »KDO V VAŠI TEMELJNI ORGANIZACIJI ALI DELOVNI SKUPNOSTI NOSI PREVEČ, PREMALO ALI RAVNO PRAV ODGOVORNOSTI.«

(Nadaljevanje na 7. strani)

60 LET DELA IN USPEHOV VERIGE LESCE

V letošnjem letu slavi Veriga 60-letnico obstoja. Delovna organizacija je v tem času dosegla pomembne rezultate in danes predstavlja pomemben člen v kovinsko predelovalni industriji. V 60-letnem obdobju se je količinska proizvodnja povečala za 36-krat, število zaposlenih pa za 25-krat. Veriga oskrbuje pretežno del jugoslovanskega tržišča, svoje izdelke pa tudi izvaž v več kot 20 držav.

Tovarno verig Lesce je leta 1922 ustanovil Ivan Magušar, veleposesnik iz Kroke. Prvotni program tovarne je obsegal proizvodnjo žebeljev, vijakov in ročno kovanih verig. Ker je ustanovitelj prišel v finančne težave, je skupno z lastnikom tovarne verig v Beli peči ustanovil tovarno verig v Lescah kot delniško družbo. Prvotni proizvodni program se je spremenil tako, da je bila opuščena proizvodnja vijakov in žebeljev, proizvajati pa so pričeli patent verige, elektrovarjene verige in kasneje ročno kovane verige. V letih 1922-1924 so izdelovali izključno verige, v letu 1925 pa so proizvodnji verig priključili še proizvodnjo raz-

nih drobnih izdelkov kot so zaponke, obročki, vrečne zaponke in brzde za konje. Po letu 1930 je podjetje razširilo proizvodnjo ročno kovanih verig do premera 25 mm, sprva so jih namreč izdelovali le do premera 11 mm. V letu 1932 je tovarna pričela izdelavo izdelkov za kmetijstvo, najprej v manjši količini, pozneje pa so proizvodnjo povečali, posebno še v letu 1938, ko so začeli izdelovati kompletne pluge, okopalnike in brane. Leta 1936 so začeli izdelovati še žičnike v precejšnjih količinah. Ta proizvodnja je rasla do leta 1941, med vojno pa je upadala.

(Nadaljevanje na 8. strani)

NAŠO PROIZVODNJO SE VEDNO PESTIJO TEŽAVE

Da so težave pri uresničevanju planskih obveznosti še vedno zelo prisotne, kažejo tudi podatki o doseženi delovnih rezultatih v 28 dneh junija. Že znanim težavam se je pridružila še okvara na aglomeraciji, zaradi česar od 25. junija ne obratuje plavž štev. 2.

Proizvodne temeljne organizacije so v 28 dneh junija dosegle 112.149,9 tone skupne proizvodnje, kar predstavlja v odnosu na družbeni načrt 89,6 %, v odnosu na operativni program pa 90,8 %. V tem času je bilo za prodajo izdelano 29.349,3 tone izdelkov, oziroma 81,2 odstotka mesečnega družbenega načrta in 82,1 % mesečnega operativnega programa.

Delavci v TOZD Plavž so izdelali 13.152,5 tone grodlja, kar je 99,6 % mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu. V TOZD Jeklarna pa so v 28 dneh izdelali 35.465 ton surovega jekla, kar je 95,5 odstotka mesečnega družbenega načrta, oz. 88,7 % povečanega operativnega programa.

Ob 4. juliju - dnevu borca
čestitamo
vsem borcem
in aktivistom
NOB

DELOVNIM SKUPNOSTIM ENAKOPRAVEN DRUŽBENI POLOŽAJ

Pri obravnavanju uresničevanja zakona o združenem delu v TOZD in Železarni se le redkokdaj dotaknemo tudi vprašanja družbenega položaja delovnih skupnosti naše železarne, ki imajo še vedno proračunski značaj, delavci v njih pa se nemalokrat obravnavajo kot mezdna delovna sila v službi temeljnih organizacij združenega dela.

Vprašanje družbenega položaja delovnih skupnosti naše železarne imamo le polovično, pa tudi dosti formalno rešeno v statutu oziroma samoupravnem sporazumu, kar je morda ustrezalo za prvo obdobje uresničevanja zakona o združenem delu, sedaj pa bi bil že čas, da naredimo kvalitetni premik naprej. Pri tem pa gre za dve temeljni vprašanji, oziroma nalogi:

— delovnim skupnostim zagotoviti enakopraven družbeni položaj in stimulans za delo in opravljanje svojih funkcij na osnovi svobodne menjave dela med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi in

— na osnovi tega in zakona o združenem delu dopolniti samoupravno organiziranost delovnih skupnosti.

Najprej bi morali pregledati, obnoviti in konkretizirati naloge iz »projekta« o nadaljnjem uresničevanju zakona o združenem delu v Železarni, katerih uresničevanje na nekaterih področjih sploh še ni bilo začeto. V tem okviru bi morali opredeliti naloge izdelave osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi. V njem bi morali zelo konkretno opredeliti medsebojna razmerja glede pogojev svobodne menjave dela in ustvarjanja dohodka, kakor tudi druga medsebojna razmerja pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov delavcev, ki opravljajo skupna dela, in delavcev združenih temeljnih organizacij, kakor navaja zakon o združenem delu. Skladno s tem pa bi seveda morali dopolniti in spremeniti tudi nekatere samoupravne dokumente delovne organizacije, kakor tudi samoupravne dokumente delovnih skupnosti.

Ob tem pa bi seveda morali rešiti tudi vprašanje vodij delovnih skupnosti, kajti sedanja rešitev, da to delo in naloge opravljajo člani poslovodnega odbora Železarne ni ustrezna, niti ni zakonita. To dejstvo zahteva tudi razmišljanje o drugačni, bolj racionalni in učinko-

viti organiziranosti poslovodnega odbora Železarne. Zakon o združenem delu v zadnjih dveh odstavkih 543. člena namreč natančno navaja, da je:

»Vodja delovne skupnosti pri izvrševanju svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti odgovoren delavskemu svetu organizacije združenega dela,« to je v našem primeru delavskemu svetu Železarne in da »Delavci v delovni skupnosti in njen vodja odgovarjajo za svoje delo poslovodnemu organu organizacije združenega dela.«

Pa tudi sicer po zakonu o združenem delu veljajo za vodjo

delovne skupnosti iste pravice in dolžnosti kakor za poslovodni organ temeljne organizacije, razen da ga na predlog razpisne komisije imenuje delavski svet delovne organizacije, ko dobi mnenje delavskega sveta delovne skupnosti.

Ne le, da bi s tem ustvarili enakopraven družbeni položaj delavcev v delovnih skupnostih, ampak bi s tem pridobili tudi na boljši organizaciji in kvaliteti dela in ne nazadnje bi bila bolj konkretno opredeljena tudi odgovornost. S tem pa bi se seveda spremenila struktura poslovodnega odbora Železarne, ker tako kot je sedaj, da so bili posamezni člani poslovodnega odbora zadolženi za posamezne delovne skupnosti, ni zakonito, kajti, kako naj sami sebi odgovarjajo za delo posamezne delovne skupnosti.

RAZŠIRJEN POSLOVODNI ODBOR: DA ALI NE?

Pod tem naslovom je bil v prejšnji številki Železarja objavljen sestavek, ki bi v vsakem primeru moral dobiti svoj odmev v bazi, to je v temeljnih organizacijah združenega dela, glede na to, da je kadrovska politika stvar samoupravno združenih delovnih ljudi in organiziranih socialističnih sil. Tega pa seveda ne moremo obravnavati mimo ali ob nekaterih temeljnih vprašanjih.

V zvezi s tem bi rad povedal svoje mnenje. Menim namreč, da v zaostrenih razmerah gospodarjenja in iskanja najbolj racionalnega poslovanja, moramo na vseh področjih in integralno iskati stabilne in dolgoročne rešitve, vključno s kadrovskimi. Zato mislim, da v ospredje sedanjih prizadevanj sodijo naslednja temeljna vprašanja:

— dvig ravni družbene zavesti, samoupravne in družbenopolitične organiziranosti, da bi dosegli večjo učinkovitost gospodarjenja na osnovi razvitih dohodkovnih odnosov;

— dohodkovne odnose je potrebno urediti v smislu zakona o združenem delu, ker so sedaj grajeni na normativnih stroških in proračunskih delitvenih razmerjih, kar ne stimulira boljšega dela in gospodarjenja,

— da bi zavrl in zmanjšali inflacijska gibanja moramo temeljito

obdelati ustvarjanje in pridobivanje dohodka, ki ga moramo smotrno nasloniti na zniževanje proizvodnih stroškov in oblikovanja lastne cene izdelkov na osnovi:

- dejanskih normativnih stroškov,
- racionalne porabe repromateriala in energije,
- korekcije tehnoloških poti in
- rasti produktivnosti,

— sedanja delitev in razporejanje dohodka in osebnega dohodka v Železarni med proizvodnimi in storitvenimi TOZD ne ustvarja zadovoljstva in razpoloženja delavcev, niti možnosti za delitev osebnega dohodka po delu in rezultatih dela, kot osnove za boljše delo in gospodarjenje,

— izdelava razvida del in nalog ter vrednotenja po novem modelu kaže, da v nekaterih sredinah še ni razpoloženja, da bi odkrili in aktivirali notranje rezerve,

— proizvodnja, ki je osnovna dejavnost naše železarne in s katero ustvarjamo novo vrednost in dohodek na tržišču, bi morala biti ustrezno organizirana in koordinirana na nivoju delovne organizacije in za to odgovorno nalogo bi morali izvoliti člana poslovodnega odbora Železarne.

Na osnovi teh izhodišč bi se morali bolj učinkovito povezati v proizvodni verigi, da bi tudi na ta način spodbujali vse dejavnike za krepitev samoupravnih, solidarnih odnosov na dohodkovnem principu.

Vse to narekuje, da moramo ustrezno korigirati in dopolniti dolgoročne cilje naše razvojne in poslovne politike, ki morajo postati prva delovanja ekonomskih zakonitosti in sloneti na usmeritvah 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije in 12. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije.

12. KONGRES ZKJ – PRELOMNICA V ODNOSIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

od besed k dejanjem. Člani zveze komunistov do poslednjega morajo prevzeti vso odgovornost pri uresničevanju partijske politike v vseh sredinah kjer delujejo. Odgovarjati morajo tudi za prepočasno uresničevanje družbenoekonomskih odnosov, malomarnost in nedisciplino, pretirano porabo, neizvrševanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, negospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi in podobno. Le tako bodo kot avantgarda delavskega razreda imeli zaupanje in vso oporo in podporo delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov. To morajo postati tudi osnove za ocenjevanje posameznih članov zveze komunistov, političnih funkcionarjev in najbolj odgovornih delavcev, katerih politična odgovornost se mora zaostri do take mere, da bodo za neizpolnjevanje teh nalog tudi izključeni iz zveze komunistov ali odstranjeni iz politične funkcije oziroma odgovorne delovne mesta. To so spontane zahteve delegatov in 12. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki izhajajo iz dosedanje revolucionarne prakse zveze komu-

nistov, ki je bila v preteklosti s svojo doslednostjo in odgovornostjo slehernega člana sposobna premagova-

Danes objavljamo razgovor s predsednikom odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Žičarna JAKOM VEBROM. V tej temeljni organizaciji je začel delati pred 27. leti, vmes pa je bil tudi pri vojakih. Sprva je delal kot žičar na devet-stopnem Herborn žičarskem stroju, potem pa na mnogokratnem vleku, na stroju, ki ga danes ni več. Leta 1965 je bil kot delovni invalid premeščen v votličarno. Tu je delal kot strugar, kot brusilec koloti za izdelavo trapezne žice, ali kot gladilec votlice, odvisno od potreb v votličarni. Leta 1979 je končal delovodsko solo in pred letom dni je bil postavljen za delovodjo v Žičarni II.

Njihov odbor je imel do sedaj štiri seje, na katerih so obravnavali zadeve kot so nadurno delo, službena potovanja, poraba sredstev za reprezentanco, pa tudi kvartalna poslovna poročila, posamezne samoupravne akte in podobno. Po referendumih ali volitvah vedno tudi preverijo, če je vse potekalo v skladu s predpisi.

Tudi v tej temeljni organizaciji se odbor samoupravne delavske kontrole ukvarja največ z nadurnim delom. »V TOZD Žičarna je bolniška odsotnost med najvišjimi v Železarni in če hočemo izpolnjevati planske obveznosti, predvsem izvozne, se moramo zatekati k nadurnemu delu. Se sreča, da jih delavci hočejo opravljati,« je povedal Jaka. »Vendar bomo v bodoče morali paziti, da posamezni delavci ne bodo prekoračevali z zakonom dovoljeno število nadur, ampak da jih bo raje opravljalo več delavcev.

V TOZD Žičarna nenehno izboljšujemo delovne pogoje, s posodobitvijo odpravljamo težka fizična dela, bolniška odsotnost pa je kljub temu velika. Dosti je takih delavcev, ki potem, ko porabijo ves svoj dopust, začnejo hoditi na bolniško. Zato smo v naši temeljni organizaciji bili pobudniki za sodelovanje z zdravniki v obratni ambulanti, ko gre za take primere, vendar tako sodelovanje ni prineslo željenih rezultatov.

Sklepčnost je na sejah odbora, po njegovih besedah vedno zagotovljena. Dobro sodelujejo z vodstvom TOZD. Vodja temeljne organizacije jih tudi sproti opozarja na zadeve, ki bi jih pri svojem delu lahko spregledali. Drugih spodbud za obravnavo na odborih samoupravne delavske kontrole ne dobijo niti s strani družbenopolitičnih organizacij, niti s strani samoupravnih delovnih skupin niti od delavcev samih. »Delavci se tudi pri uveljavljanju svojih pravic ne obračajo na odbor samoupravne delavske kontrole, ampak kar na delavski

svet ali pa na družbenega pravobranilca samoupravljanja. Takih primerov je bilo pri nas nekaj. Najbrž bi vsak prišel prej do rešitve, če bi se v takih primerih obrnili na nas. Toda delavci še premalo poznajo vlogo odborov samoupravne delavske kontrole,« je še povedal Jaka. »Ljudje pa so danes taki, da vsak misli, da se le njemu godi krivica, da ima samo on težave. Nestrpni so, toda vseh problemov se ne da rešiti čez noč.«

Meni, da bi se delo odborov samoupravne delavske kontrole dalo spodbuditi le, če bi pri tem sodelovali sindikalna organizacija in osnovna organizacija ZK, pa tudi preko sestankov samoupravnih delovnih skupin. Največja težava pri tem je nezainteresiranost delavcev za sodelovanje. Tudi za delo v odboru ni zanimanja, sem se pač kadrujejo tisti, ki so pripravljeni sprejeti takšno funkcijo. To pa je zelo zahtevna funkcija in že pri evidentiranju kandidatov za odbore samoupravne delavske kontrole bi morali več pozornosti posvetiti izbiri članov.

Pravi tudi, da je odbor samoupravne delavske kontrole dobil od vodstva TOZD zadovoljive odgovore na vsa zastavljena vprašanja ter da so do sedaj bili vsi sklepi odbora realizirani.

Po njegovem mnenju je eden od razlogov, da na dnevene rede sej odbora ne pride več zadev v obravnavo, tudi v tem, da lahko večina delavcev dobi odgovore na vsa vprašanja na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Tam sicer postavljajo vprašanja, ki se v glavnem nanašajo na probleme v zvezi s proizvodnjo in na njih vedno dobijo tudi zadovoljive odgovore. Prav zato, da pojasnijo posamezne probleme, ki se nanašajo na temeljne organizacije, pogosto kličejo na sestanke tudi sodelavce iz vodstva TOZD.

Včasih je bilo veliko pripomb, da je gradivo, ki ga je treba obravnavati na sestankih, napisano preveč zapleteno in da je preobširno. Mislim, da sedaj ne moremo več govoriti o takih težavah. Naša mesečna poročila so dosti razumljiva. Obravnavamo jih tako kot kvartalna poročila na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Razlaga gradiva je tudi razumljiva in vsakdo ima možnost postaviti vprašanja ali dati pripombe. Mislim, da je zelo pomembno, da smo sproti, mesečno informirani o poslovanju v temeljni organizaciji, vendar bi zanimanje za to pri delavcih lahko bilo večje. Najbrž ljudi moti, da na nekatere stvari ne morejo vplivati.

V Žičarni II, kjer je Jaka delovodja, izdelujejo tanjše dimenzije valjane žice za razne sponke, navadno in patentirano ploščato žico večjih dimenzij, razne dimenzije žice navadnih kvalitet, kar je odvisno od naročil, patentirano žico manjših dimenzij in VAC žico.

Pred kratkom so imeli težave z vzdrževanjem, toda sedaj so to uredili skupno, z dogovarjanji, tako da je vzdrževanje sedaj boljše kot prej. Preglavitve jim dela tudi pomanjkanje rezervnih delov. Mnogo delov morajo narediti na novo. Čeprav vzdrževalci pokrivajo veliko področje — TOZD Žičarno z vsemi oddelki in pa TOZD Hladna valjarna Jesenice — in imajo zato precej dela, ga moti, da nekatere stroje včasih popravijo le za silo. Ni časa, da bi se kaj več zadrževali pri posameznem stroju. Včasih pridejo dnevi, ko »leti vse na kup.« Zgodi se, da morajo vzdrževalci prekiniti že začeto delo in začeti drugega, če gre za stroj, ki je za proizvodnjo v temeljni organizaciji pomemben. »V teh prizadevanjih za izvoz,« je še dodal, »je samoumevno, da bomo pritiskali na vzdrževalce, ker stroji morajo delati.«

Pravi, da jih pesti tudi pomanjkanje vložka in da po asortimentu ne izpolnjujejo vedno planskih obveznosti, ker ne dobijo zahtevanega vložka. Tudi zaradi pomanjkanja plastičnih koloti za VAC žico so stroji že stali, tako da so morale sodelavke, ki delajo na navijalnih strojih, za štirinajst dni na delo v druge obrate.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

PISMO OSNOVNIM ORGANIZACIJAM IN ORGANOM ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Republiki svet Zveze sindikatov Slovenije je na seji 8. junija obravnaval aktivnosti Zveze sindikatov Slovenije v zvezi z »operativnim programom ukrepov in aktivnosti v SR Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini, in za ohranjanje proizvodnje,« ki so ga pripravili izvršni svet skupščine SRS, gospodarska zbornica Slovenije, samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino in banke. Republiki svet je na podlagi ukrepov operativnega programa poslal osnovnim organizacijam in organom Zveze sindikatov Slovenije pismo z naslednjo vsebino:

Na podlagi ocene razmer, ki so nastale zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, je izvršni svet skupščine SR Slovenije skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije, samoupravno interesno skupnostjo za ekonomske odnose s tujino in z bankami pripravil »operativni program ukrepov in aktivnosti v SR Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini, in za ohranjanje proizvodnje«.

Program vsebuje predvsem:

1. Aktivnosti za kar največja prizadevanja za povečanje vseh možnih oblik deviznega priliva na osnovi izvoza blaga in storitev, za večjo selektivnost pri usmerjanju deviznih sredstev ter njihovih zagotovitev predvsem organizacijam, ki proizvajajo za izvoz na konvertibilno tržišče, in organizacijam, ki izdelujejo ključne proizvode za oskrbo občanov; za ponovno preverjanje ter zmanjšanje deviznih sredstev za skupne gospodarske potrebe ter skupno in splošno porabo.

2. Aktivnosti za okrepitev izvozne usmerjene proizvodnje ter za ohranjanje nemotenega procesa proizvodnje.

3. Aktivnosti za uskladiitev prilivov sredstev in združevanja sredstev glede na dogovorjeno rast skupne porabe na področju skupne porabe, splošne porabe in v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje.

4. Aktivnosti za uresničevanje politike oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo skladno z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 ter aktivnosti za urejanje delovnih razmerij.

I.

Republiki svet Zveze sindikatov Slovenije ocenjuje, da so ukrepi, ki jih vsebuje operativni program, nujni za stabilizacijo gospodarskih razmer in za zagotovitev izpolnjevanja naših obveznosti do tujine.

II.

Republiki svet Zveze sindikatov Slovenije poziva vse osnovne organizacije zveze sindikatov, občinske in medobčinske svete ter republiške odbore sindikatov dejavnosti, da na osnovi teh ukrepov ocenijo in obravnavajo položaj v svojih temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah, občinah, regijah in panogah glede na družbenoekonomski položaj delavcev in delovnih ljudi ter glede na naloge sindikata pri tem.

III.

Vse osnovne organizacije zveze sindikatov naj podprejo prizadevanja poslovnih organov za zagotovitev neprekinjenega procesa proizvodnje — zlasti izvozne, oziroma naj zahtevajo, da poslovnimi organi takšne ukrepe takoj predložijo v potrditev pristojnim samoupravnim organom, če odločanje o tem presega pooblastila poslovnih organov. Pri tem naj zlasti vztrajajo pri razvijanju medsebojnega poslovnega sodelovanja in dohodkovnega povezovanja za ustvarjanje in razporejanje skupnega deviznega in denarnskega dohodka.

Osnovne organizacije zveze sindikatov naj pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom za ohranjanje nemotenega procesa proizvodnje spodbujajo in podpirajo sodelovanje in pomoč med organizacijami združenega dela.

IV.

Med nalogami, ki jih je treba opraviti v vsaki organizaciji združenega dela, morajo biti tudi ukrepi za primer, če bi zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala prišlo do začasnega zastoja v proizvodnji.

V teh ukrepih je treba zagotoviti zlasti naslednje:

- usklajevanje med delavci v TOZD, delovnih organizacijah, SOZD, v občinah in širše pri delitvi osebnih dohodkov, ko je zaradi motenja ovrh delovni proces;
- prerazporeditev oziroma prilagoditev delovnega časa nastalim razmeram — v okviru zakonskih določil;
- organizirano izvajanje kolektivnega dopusta po enotno dogovorjenih merilih;
- razvijanje solidarnosti in vzajemnosti med TOZD in znotraj širših oblik združevanja;
- oblikovanje programa socialne in materialne varnosti delavcev.

V.

Učinkovito izvajanje ukrepov za ohranjanje in razvijanje proizvodnje, izvoza in plačilne sposobnosti zahteva:

1. da bodo vsi ukrepi naravnani tako, da posledic težjih pogojev gospodarjenja ne bodo občutili le delavci v proizvodnji, ampak delavci v vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih;

2. da bo zagotovljen samoupraven in demokratičen postopek pri sprejemanju teh ukrepov, da bo vanj vključenih kar največ delavcev in da bodo delavci spoznali nujnost in utemeljenost ukrepov ter jih zavestno sprejeli;

3. da bodo ukrepi krepili socialistični samoupravni položaj delavca v družbeni reprodukciji in da ne bodo v nasprotju s temeljnimi določbami ustave, zakona o združenem delu in drugih zakonov;

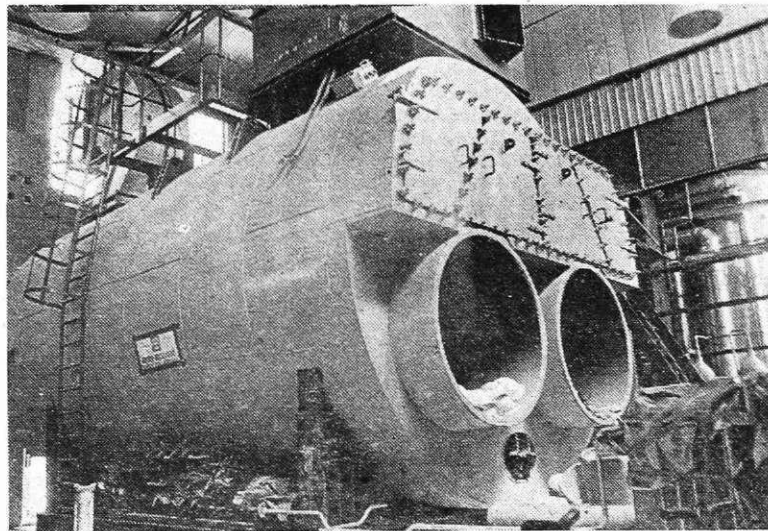
VI.

Pogoj za demokratično samoupravno sprejemanje in izvajanje ukrepov je, sproti in stalno — najmanj pa enkrat mesečno — seznanjanje delavcev s položajem in posledicami, ki bi nastale, če ne bi ukrepali skladno s položajem.

Težišče mora biti na obveščanju prek sindikalnih skupin oziroma delnih zborov delavcev. Za tako obveščanje naj vodstva osnovnih organizacij zveze sindikatov zadolžijo posamezne svoje člane oziroma zahtevajo, da to store organi upravljanja ali zagotovijo na ustrezen drug način.

VII.

Občinski sveti zveze sindikatov Slovenije in republiški odbori sindikatov dejavnosti bodo spremljali aktivnosti osnovnih organizacij zveze sindikatov, jim pomagali pri uresničevanju nalog ter republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sproti obveščali o aktivnostih in problemih pri tem.

Montaža novega parnega kotla v kotlovnici Bela (Foto I. Kučina)

VOLITVE, KONGRES, INOVACIJE

To so bile glavne teme razgovora na seji predsednikov izvršnega odbora osnovnih organizacij sindikatov TOZD in delovnih skupnosti, ki je bila v četrtek, 24. junija.

Priprave na volitve so končane, samo volilni odbor mora še izpolniti naloge okrog tehnične izvedbe volitev. Izбира delegatov za samoupravne organe SOZD Slovenske železarne in Interne banke SOZD SZ je temeljila na načelu, da morajo biti strokovno usposobljeni in pripravljeni delati, da bodo lahko zastopali stališče TOZD in delovnih skupnosti naše železarne. V predlagani kandidaturi listi je veliko delavcev finančnega sektorja. Le-ti so zadolženi, da zastopajo interese določene temeljne organizacije, delegirani pa so v svoji delovni skupnosti.

Za okrasitev volišč so zadolžene osnovne organizacije ZSMS in predsedniki osnovnih organizacij sindikata. Upamo, da se tokrat ne bo zgodilo, da posamezno vodstvo temeljne organizacije ne bo dovolilo, da bi mladi sodelovali pri okrasitvi volišč, saj je to njihova naloga.

V razpravi so udeleženci vprašali, zakaj so volitve tako pozno. Volitve bi sicer morali izvesti istočasno z volitvami v samoupravne organe železarne, vendar je delavski svet SOZD razpis objavil šele v februarju. O tem, da bi delegate za SOZD izvolili istočasno z volitvami samoupravnih organov železarne, je bil samo ustni dogovor oziroma nasvet, zato so ob obliki dela odgovorni na Centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje pozabili na to, da bi istočasno organizirali tudi volitve v samoupravne organe SOZD. Kljub pojasnilu so udeleženci zelo zaskrbljeni, saj menijo, da je izid volitev zaskrbljujoč zaradi udeležbe, saj je v tem času velika odsotnost zaradi dopustov. Zato predlagajo, da se v prihodnje volitve ne bi organizirale v letnem času.

Ko so govorili o pripravah na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije, so zadolžili predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij, da gradivo pregledajo in organizirajo razpravo. Stališča in pripombe pa je treba poslati na konferenco osnovnih organizacij sindikata železarne. Če bodo imeli predsedniki pri pregledu in obravnavi kakšne težave, lahko vedno dobijo pomoč pri tovariših Šterbiču, Repovžu in članih izvršnih odborov sindikata

temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Udeleženci so ob koncu imeli nekaj pripomb na delo delegacij in Centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, vendar so se dogovorili, da je to obsejna problematika, ki jo bodo posebej obravnavali na eni izmed prihodnjih sej.

Veliko pozornost so posvetili inovacijski dejavnosti v železarni. Tovariš Piber je povedal, kako deluje komisija za inovacije v TOZD Žičarna, kako je sestavljena in kakšne so njene konkretne naloge. Kljub temu, da komisija deluje že od leta 1978, pa se še vedno srečujejo z določenimi težavami, kot so kriteriji za vrednotenje idej, višina nagrade in obveščanje o uspešno rešenih posameznih problemih. Zato je predlagal, naj vsi odbori za gospodarstvo v vseh temeljnih organizacijah pregledajo, kako so komisije za inovacije sestavljene in predlagajo primerno strukturo. Inovacijska dejavnost bi morala biti del gospodarskega načrta TOZD in delovnih skupnosti, naloge s tega področja in uspehe pa bi morali obravnavati vsaj dvakrat na leto. Tudi vsak sanacijski načrt bi moral vsebovati predlog inovacij, ki bi pripomogle k uspešni sanaciji.

Tovarišica Petričeva je povedala, da namenjamo premalo pozornosti usmerjanju in spodbujanju inovacijske dejavnosti. Vedno bi morali vedeti, kateri so odprti problemi, ki ovirajo proizvodnjo, smotnejše delo in o tem obveščati inovatorje, vodje TOZD in druge, ki so za to pristojni. Inovacijsko dejavnost bi najbolj spodbudili z internimi razpisi za inovacije. Tako bi lahko vsak delavec ocenil, kaj ga zanima in uporabil svoje sposobnosti in znanje. V železarni naj bi podelili vsako leto tudi priznanje tistemu inovatorju, ki je največ dosegel na področju humanizacije dela in varnosti pri delu.

Na koncu seje so opozorili predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata TOZD in delovnih skupnosti, da naj v času dopustov zadolžijo namestnike, da bodo hodili na seje sindikata.

Lilijana Kos

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 5. DO 11. JULIJA

5. julija, MIROSLAV NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na Trati 30, št. 75-991;
6. julija, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa 6;
7. julija, MIHA STOJAN, vodja TOZD Elektrode, Bohinjska Bela 49.a;
8. julija, AVGUST KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, št. 75-83-248;
9. julija, SREČO MEŽNAR, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstrana 107 A;
10. julija, FRANC GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22 b;
11. julija, SAŠO KAVČIČ, vodja TOZD Hladna valjarna Jesenice, Jesenice, Titova 85, št. 75-81-413.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne. V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva članu poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 5. 7.	MATIJA URH	MITJA BENEDIČIČ
TOREK – 6. 7.	MARJAN ENDLIHER	FLORIJAN MLAKAR
SREDA – 7. 7.	JANEZ VEHAR	MARJAN DROLC
ČETRTEK – 8. 7.	STANE ERŽEN	JOŽE CEJ
PETEK – 9. 7.	IVAN MEŽIK	ALOJZ VARL
SOBOTA – 10. 7.	ZDENKO CUND	STANE MENCINGER
NEDELJA – 11. 7.	MARJAN PINTAR	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 10. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.

V soboto, 10. julija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce: vsak dan od 13.30 do 14.30.

V soboto, 10. julija, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

SODELAVCI NA OBČINSKEM TEKMOVANJU ENOT PRVE MEDICINSKE POMOČI

V soboto, 12. junija, je bilo na športnem igrišču v Podmežakli občinsko tekmovanje enot prve medicinske pomoči. Slabo vreme je sicer prisililo prireditelje in tekmovalce, da so prireditev izvedli v športni hali, kar pa ni vplivalo na razpoloženje nastopajočih in dosežene rezultate.

Na tekmovanju je nastopilo več kot 200 članov iz sanitetnih enot krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela, ki so bili razvrščeni v 68 ekip. Število tekmovalcev oz. ekip pa bi bilo nedvomno še večje, če bi tekmovanje organizirali v maju, ko občani v manjši meri odhajajo na dopust. Vendar se je v prejšnjih letih pokazalo, da v mesecu maju lahko nastopijo še občutne ohladi, ki negativno vplivajo na občutje in celo zdravje nastopajočih, saj tekmovanje traja od pet do šest ur.

Iz železarne se je tekmovanja udeležilo sedem ekip, sestavljenih iz pripadnikov sanitetne čete. Priprave za tekmovanje za naše sodelavce je vodila komandirka čete Anica Fabjanova. Da so bile priprave uspešne, pa dokazujejo rezultati, saj so se do devetega mesta uvrstile kar štiri ekipe iz železarne. Pri tem velja poudariti, da sta dve ekipi tako kot zmagovalna ekipa občinskega združenega odbora dosegli največje možno število točk.

Tudi v poprečju so bile ekipe iz železarne, glede na prejšnja leta, mnogo bolj uspešne, kar kaže na dobro usposobljenost članov civilne zaščite.

Naši ekipe, ki sta dosegli vse možne točke (120) sta nastopili v naslednji sestavi:

1. Janez Košnik, Poldka Fabjan in Branko Sorl. 2. Andreja Pavlič, Jožica Mavšer in Matija Kramar.

Le točko oziroma dve manj sta dosegli ekipe:

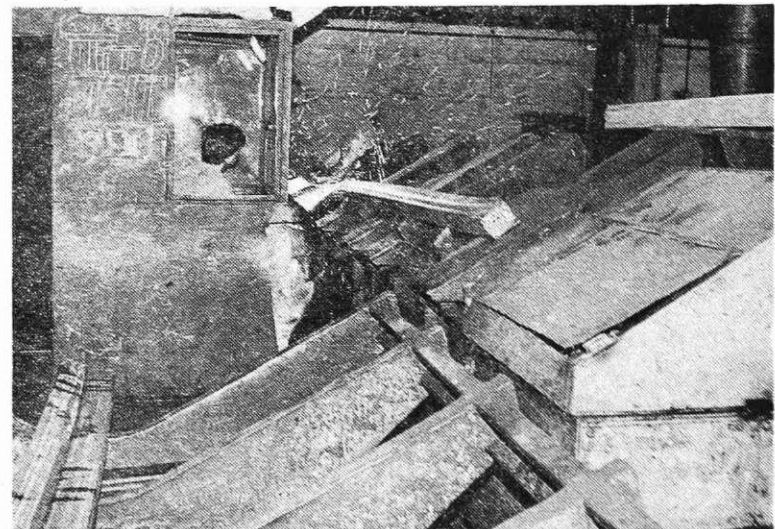
— Dana Ambrož, Slavko Tramsak in Zdravko Kavalar.

— Milan Svetlin, Mitja Zupan, Marjeta Tepina.

Tudi ostale ekipe so se uvrstile zelo dobro.

Cestitamo vsem za dosežene uspehe in želimo, da bi tudi v bodoče resno in zavzeto izpopolnjevali osvojeno znanje, saj bodo le dobro pripravljene učinkovite pri odpravljanju posledic eventualnih elementarnih in drugih nesreč ali vojne.

Zan

Površinska obdelava gredic — priprava polizdelkov za valjarno žice (Foto I. Kučina)

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

12. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta Železarn je 16. junija sklical 12. sejo delavskega sveta Železarn in v obravnavo predložil dve točki dnevnega reda.

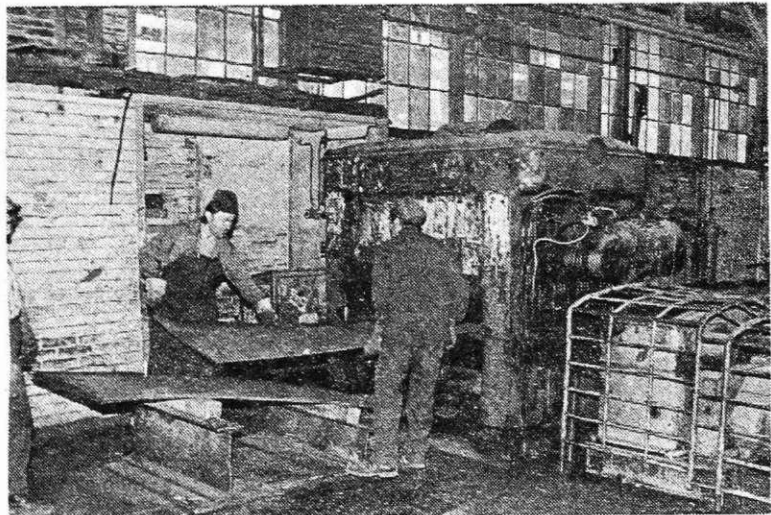
Najprej so delegati delavskega sveta obravnavali OCENO GOSPODARSKE POLITIKE IN NAŠO ORGANIZIRANOST, ki sta jo podala član poslovnega odbora in vodja FRS. Oceno je delavski svet v predlaganem besedilu sprejel, objavili pa smo jo v 23. številki Železarnja z dne 17. junija.

V drugi točki dnevnega reda: IMENOVANJE VRŠILCA DOLŽNOSTI V POSLOVODNEM ODBORU, je delavski svet najprej seznanil predsednika poslovnega odbora o kadrovski problematiki poslovnega odbora in o možnih reorganizacijah.

Delegati so soglašali s predlaganimi usmeritvami in sklenili, da je treba čimprej pristopiti k nalogam, ki so bile dane v usmeritvah.

Na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarn je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

— Zaradi predčasne poteka mandata predsedniku poslovnega odbora Stefanu Nemcu delavski svet imenuje za vršilca dolžnosti predsednika poslovnega odbora Borisa BREGANTA, ki delo prevzame 1. julija 1982. To funkcijo opravlja do zaključka razpisa za predsednika poslovnega odbora Železarn, vendar ne več kot šest mesecev.

Ravnalni stroj v adjustaži štekel na Javorniku (Foto I. Kučina)

TOZD Valjarna bluming štekel

15. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 23. junija, je bila 15. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Marjan Kristan. Obravnavali so šest točk dnevnega reda. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani vsi sklepi razen dveh, ki sta dolgoročnega značaja.

Vodja TOZD je v nadaljevanju poročal o proizvodni problematiki in doseženih rezultatih poslovanja za mesec maj in pet mesecev letošnjega leta. Proizvodnja je bila v maju dosežena, s 93,9 % v odnosu na družbeni plan in 94,0 % na operativni plan, v petih mesecih pa z 92,8 % na družbeni plan in 97,9 % na operativni plan. Pregledali so tudi obratovni čas, zastoj in izplen, ki pa je na blumingu v mesecu maju izredno slab.

Računovodja TOZD je podal analizo zvišanja in znižanja stroškov v maju 1982. Iz analize je razvidno, da je pri polizdelku za 8587.756 din zvišanje zaradi slabšega izplena na blumingu, preklasifikacij in nižje doseženih dobropisov za odpadke. Znižanje pa je nastalo zaradi razbremenitve za II. a robo v jeklarni, slabše doseženi izplen in prodajo III. a pločevine.

Predelava ima 2.499.281 din zvišanja stroškov, ki je nastalo zaradi nizke proizvodnje, višjih stroškov materiala na delovni nalog.

Obravnavali in sprejeli so tudi operativni program za mesec julij 1982. Iz bilance polizdelka za julij je razvidno, da bo primanjkovalo 110 ton jekla. Sprejeli so sklep, da se operativni plan med mesecem lahko popravi, če se ugotovi, da ga ne bo možno doseči po tuji krivdi, oziroma pomanjkanja polizdelka.

Obravnavali so pravilnik za dodeljevanje premij in ga skupaj s tremi spremembami tudi potrdili s sklepom, da se premije izplačajo samo v

Kot vršilec dolžnosti prevzame naloge skladno s statutom delovne organizacije Železarn Jesenice in dogovorom o delitvi nalog med člani poslovnega odbora Železarn. V času odsotnosti ga nadomešča član poslovnega odbora, ki ga določi vršilec dolžnosti predsednika poslovnega odbora v vsakem primeru posebej.

V nadaljevanju je delavski svet sprejel sklep, da se razpišejo naloge člana poslovnega odbora za teh-

TOZD Žičarna

14. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 17. junija, je bila 14. seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Žičarna. Na začetku so člani ugotovili, da so bili sklepi pretekle seje realizirani, razen sklepa o potrebah po novih delavcih.

V nadaljevanju so potrdili razporeditev novosprejetih delavcev: Novica Pejčič in Meho Mušič — žičar RF suho, Aleksander Konkulič — valjavec Deco veliki, Ljubo Krecelj — žičar Vaughn 5/6 in Albin Lipušček — prevažalec — tehtalec. Prav tako so potrdili tudi prerazdelitev Karla Farteka iz žičar Vaughn 6/7 na patentirar.

Sprejeli so sklep da se prek invalidske komisije obravnava invalidnost za Janeza Dobravca, Džurico Lackiča in Ešefa Mušiča ter ugotovi, na katerih delovnih nalo-

nološko razvojno in kvalitetno področje.

Razpis bo izvedla že imenovana razpisna komisija za predsednika in člana poslovnega odbora. Za podpredsednika poslovnega odbora in člana za sociološko-pravno in kadrovsko področje bo izveden razpis takoj, ko bodo za to dane statutarne in pravne osnove.

Ob sklepu se je delavski svet Železarn soglašal s obrazložitvijo in predlogom za spremembo dveh sklepov prejšnje seje delavskega sveta Železarn, ki jo je podal predsednik sindikata Železarn Stefan Šerbič.

D. H.

gah imenovani lahko delajo. Zavrtnjena je bila prošnja Franca Megliča za ponovni sprejem v TOZD, prošnja Nijaza Bahtića za ponovni sprejem pa je odbor ugodil. Preklical je odpoved delovnega razmerja Ranku Daljeviću na njegovo željo.

Zaradi kritičnega pomanjkanja delavcev v proizvodnji odbor ni odobril izredno plačanega dopusta za Matjaža Lazarja, ki se bo udeležil tekmovanja v skokih za ekipo Alpskega letalskega centra Lesce. Sklenjeno je bilo, da Aleksander Konkulič lahko izkoristi letni dopust, ki ga je prenesel iz zavarovalne skupnosti Triglav, to je 13 dni in 4 dni na proste sobote.

Odbor je bil seznanjen s tem, da se Taibu Mahmutoviću prekine delovno razmerje zaradi kaznivga dejanja in zaporne kazni, da je bil Jernej Skok z 31. majem redno upokojen in da je invalidska komisija ugotovila, da je Elizabeta Solar invalid III. kategorije.

Seznanjeni so bili z gibanjem zaposlenosti v maju. Skupna odsotnost je bila 15,98 % in se je nekoliko zmanjšala v odnosu na ostale mesece.

Novici Pejčič je bil odobren neplačan dopust od 7. do 10. junija zaradi urejevanja osebnih zadev, ker še nima rednega dopusta.

Delegatu osnovne organizacije sindikata je bil odobren izredno plačan dopust za udeležbo na seminarju v Kranjski gori 4. in 5. junija.

Sprejeta sta bila sklepa, da je prošnje za izredno plačan dopust v bodoče treba posredovati na odbor pred sejo in da se v proizvodnji zaposlijo delavci, ki so zaključili šolanje in nimajo ustrezne zaposlitve. Prednost imajo delavci metalurške smeri.

Na koncu so potrdili predlagani sklep kadrovskega sektorja, ki se glasi: »Vodstva TOZD in delovnih skupnosti morajo skupaj s kadrovskim sektorjem in OSĐC pri odhodu delavca iz proizvodnje ali administrativne rešitve v pokoj in pri vsaki drugi obliki prenehanja delovnega razmerja v omenjenem okolju, analizirati, če se da naloge, katere je opravljal delavec, združiti z nalogami ostalih delavcev, ali je delo v taki obliki kot je bilo, še potrebno in delo rangirati po neposredni povezanosti na proizvodnjo. To morajo izvesti pred vsakim sprejetjem novega delavca. Odgovorna oseba za izvedbo je vodja TOZD ali sektorja!«.

M. S.

TOZD Jeklarna

14. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Štirinajsto sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Jeklarna je 25. junija sklical predsednik odbora Pavel KOTNIK. Predlagal je naslednji dnevni red:

— pregled zapisnika in izpolnjevanje sklepov pretekle seje,
— kadrovsko poročilo za mesec maj 1982,
— premestitve in razporeditve delavcev,

— obravnava vlog — razno.
Kadrovnik je navzoče najprej seznanil s pregledom zapisnika in sklepov pretekle seje in predlagal, da se en sklep s pretekle seje dopolni. Člani so potrdili zapisnik in sklepe zadnje in izredne seje odbora za delovna razmerja, ki je bila 18. junija.

Člani so bili seznanjeni s kadrovskim poročilom za mesec maj 1982. Plan za ta mesec je predvideval 720 delavcev, stališ pa je bil 691, to se pravi, da je Jeklarna po planu imela 29 delavcev manj. Odbor je bil seznanjen z vsemi vrstami odsotnosti in ugotovil, da je bilo vse

odsotnosti skupaj 2.666,75 dni, ali 16,78 %.

Na predlog vodje TOZD Jeklarna je odbor za delovna razmerja obravnaval predloge o razporeditvi in premestitvi delavcev ter jih potrdil. Odbor je obravnaval tudi prekinitev delovnega razmerja znotraj TOZD Jeklarna.

V nadaljevanju se je bil odbor seznanjen z nekaterimi vlogami za sprejem na delo in eno pozitivno rešil. Obravnavali so še vloge za odobritev izredno plačane odsotnosti nekaterih delavcev in bili seznanjeni z obvestilom invalidske komisije za dva delavca.

Odbor je bil seznanjen z dopisom delovne skupine za podprojekt »racionalizacija poslovanja« in v zvezi s tem sprejel ustrezen sklep.

K. B.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

PSIHOLOŠKE REAKCIJE V IZJEMNIH POGOJIH

Padla je večina članov štaba odreda in članov okrožnega komiteja KPJ — med njimi štirje heroji: Ivan Marković-IRA, Fadil Jakić-SPANAC, Albin Herljević in Slavko Mičić.

Ko so se Nemci med znano ofenzivo proti osvobojenemu ozemlju v vzhodni Bosni 19. januarja 1942 prti Pločah prebili, se je Čiča Romanijevski z bataljonom umaknil v naselje Pjenovac. Nihče ni pričakoval, da bi se Nemci zaradi visokega snega prebili v Pjenovac. Partizani so se počutili varne. Iznemada so se v naselju pojavili Nemci, napadali so silovito. Partizani so se upirali, vendar so izgubili šestdeset borcev. To je bil hud udarec. Tovariš Tito je globoko pretresen, ker je padlo toliko proletarcev, dejal: »Boj zahteva žrtve, vendar je potrebna večja previdnost. Nikoli ne smemo dovoliti takšnih presenečenj.«

Tudi v sodobnih osvobodilnih in revolucionarnih vojnah in agresijah je bilo ogromno presenečenj. Klasičen primer strateškega presenečenja s katastrofalnim izidom je bil napad izraelske armade na arabske države junija leta 1967.

Vojne izkušnje izkazujejo, da so glavni vzroki za razvoj panike tudi:

- lakota,
- izčrpanost,
- hude izgube v lastnih vrstah,
- razvoj epidemioloških obolenj,
- premalo bojnih izkušenj,
- slaba disciplina in izurjenost enot,
- precejevanje nevarnosti,
- sovražna propaganda.

Naj navedemo nekaj primerov:

Nemci so 15. februarja 1915 izvedli silovit napad na francoske položaje v ARGONI. Francoske enote so se upirale. Po nekaj urah boja je neki francoski vojak vzkliknil: »Obkoljeni smo, rešimo se!« Vzklik je napravil tisto, česar prej ni uspelo Nemcem. V trenutku je množica francoskih vojakov odvrnila orožje in se pričela umikati s položajev. Oficirji so na srečo preprečili paničen beg in razsulo svojih enot.

Med korejsko vojno je aprila 1951 neka južno-korejska divizija, ki je bila odlično oborožena in spočita, začela ponoči brezglavo bežati. Več kot dva tedna je trajalo, da se je divizija zopet zbrala v prvotnem sestavu.

PANIKA IN »UDARNI« DOGODKI

V sodobnih vojnah beležimo udarne dogodke ter ideje, ki različno delujejo na človeka in njegovo duševnost. Na eni strani so dogodki, ki močno spodbujajo bojno energijo, zaupanje v prihodnost in optimizem ljudi. Na drugi strani so udarni dogodki, ki povzročajo demoralizacijo ljudi, njihov zlom v boju in tudi paniko.

Mnogi dogodki krepijo človekovo bojno duha in ga spodbujajo. To so predvsem veliki bojni in politični uspehi, uspehi zaveznikov in vse vrste podpore v boju. Tako delujejo zlasti dogodki, ki napovedujejo gotovo zmago, slabosti in krize pri sovražniku, razdor v sovražnikovih vrstah.

Na človeka zastrašujoče delujejo zlasti nenadni porazi, krize v lastnih vrstah, porazi zaveznikov, pomanjkanje podpore in podobno.

Tudi tako imenovane udarne besede, gesla, parole, krilatice, kliči itd. delujejo pozitivno ali pa negativno. Sodobna propaganda to izdatno izkorišča. Nesporo parole med oboroženim bojem vzpodbujajo strah in paniko.

Znani stavki: »Bežite, rešite se!«, »Obkoljeni smo!«, »Povsod okrog nas so!« ... ter podobno so lahko povod za izbruh strahu, nastanek in širjenje panike.

Zavedati se moramo, da so bile vojne zmeraj polne nepričakovanih obratov, nepredvidenega dogajanja in hitrih sprememb — še posebno bo to očitno v pogojih sodobnih vojn.

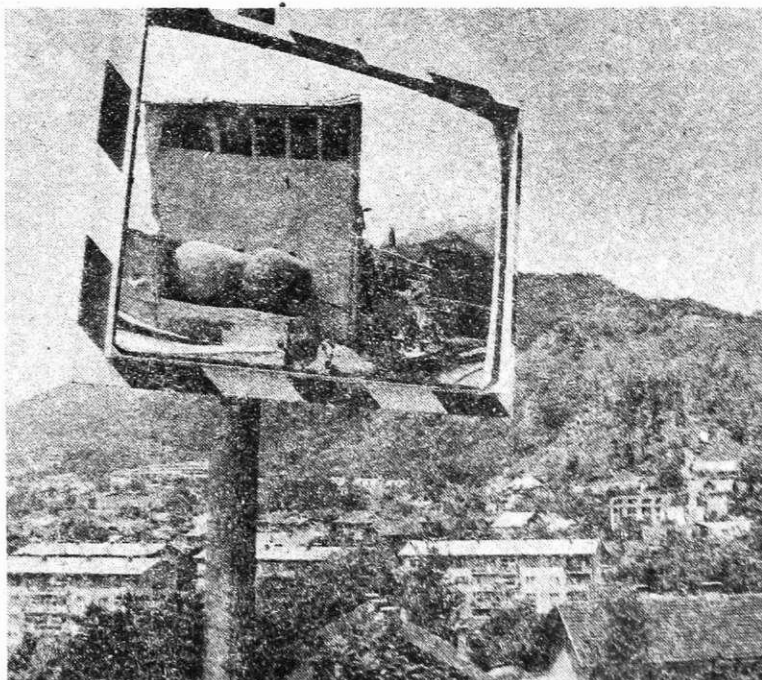
Brezkompromisnost sodobnih rušilnih sredstev

Raketno jedrsko, kemijsko in biološko orožje je gola stvarnost v bodoči vojni. Poleg fizičnih poškodb bodo sodobni borci izpostavljeni še radiacijskim poškodbam sevanja, kemijskim zastrupitvam širokega delovanja in biološkim okužbam znanih in neznanih nalezljivih bolezni.

Poškodbe bodo kombinirane in povzročene z mehničnim, sevalnim ter toplotnim delovanjem na človeški organizem. Možnost uporabe kemijskih strupov proti ljudem, živalim in zalednim objektom povzroča zaradi kontaminacije občasne krize v oskrbi (pomanjkanje dnevnih obrokov). Posledica takšnega vojskovanja povzroča pri ljudeh čustvene krize in psihološke motnje.

Uporaba bioloških sredstev, t. j. bakterij oziroma toksinov, s strani napadalca povzroča uničenje ljudskega in materialnega potenciala pri napadencu. Obenem se širijo epidemije med civilnim prebivalstvom in vojaki — kar v zaključni fazi še bolj otežkoča normalno preživetje.

Nadaljevanje

»Nekoliko skriveten, pa vendar lep« (Foto I. Kučina)

ZAKLJUČKI RAZPRAV ZA XI. KONGRES ZSMS V ŽELEZARNI

Gradivo za XI. kongres ZSMS je bilo ocenjeno v razpravah v osnovnih organizacijah ZSMS TOZD in delovnih skupnostih kot:

- kritično, kar je vsekakor pozitivno, ker nakazuje družbeno-ekonomsko protislovje naše družbe, žarišča družbenih konfliktov in postavlja mlado generacijo v specifičen položaj, iz katerega izhajajo tudi njene naloge,
- dokument je preveč zahteven, nerazumljiv, teoretičen, zato je večjemu delu članov mladinske organizacije nerazumljiv. V naši delovni organizaciji so mladi z različno šolsko izobrazbo, z različnim idejno-političnim znanjem, kakor tudi iz različnih okolij.

STABILIZACIJSKA PRIZADEVANJA

Večina mladih je prav iz neposredne proizvodnje, kjer so vse sile usmerjene v ekonomsko stabilizacijo in zato je interes mladih za premaganje teh problemov še posebno poudarjen. Mladi v Železarni so izpostavili naslednja vprašanja:

- Še zmeraj obstajajo rezerve znotraj TOZD; možna je izdelava dragih rezervnih delov, ki jih dostikrat upražamo, zato je potrebno uporabljati tudi več domačega znanja;
- Potrebna je večja odgovornost strokovnih služb, priprave dela, predvsem pa neposrednih organizatorjev dela v smislu boljše organizacije dela;
- Borba ZSMS za zmanjšanje bolezenske odsotnosti, nepravilnih izostankov, izboljšanje kvalitete gotovih izdelkov, tehnično in tehnološko izboljšavo proizvodnega procesa - vse v smislu akcije »IZBOR NAJBOLJŠEGA MLADEGA DELAVCA - SAMOUPRAVLJALCA«, ki mora postati prioriteta akcija mladih v TOZD, pri tem pa vključevanje vseh ostalih družbenopolitičnih organizacij in celotne TOZD v akcijo. To ni samo mladinska akcija, kot to mislijo v nekaterih okoljih, ampak mora postati akcija vseh;
- Še zmeraj namenjamo premalo pozornosti zbiralnemu akcijam - od jeklenih odpadkov, papirja, odpadnih olj - zlasti slednjih bi lahko v naši delovni organizaciji zbrali več;
- Gostiti akcije v smislu dviga kvalitete (tekmovanje kovinarjev).

NAGRAJEVANJE PO DELU

- Potrebno je doslednejše izpolnjevanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela, saj to načelo v naši delovni organizaciji še zmeraj ni uresničeno;
- Pospešiti je potrebno izdelavo razvida del in nalog;
- Še vedno ne vrednotimo dovolj težkega fizičnega in strokovnega dela;
- Ne obstajajo razlike med dobri delavci (tistimi, ki dobro opravljajo delovne naloge) in slabimi delavci (tistimi, ki se delu izmikajo in slabo delajo), ali pa so te razlike zelo majhne, kar negativno vpliva na produktivnost;
- Sedanja osebna ocena je nesprejemljiva za naše razmere, ker je subjektivna in vključuje simpatije oz. antipatije;
- Potrebno je urediti nagrajevanje med proizvodnimi in storitvenimi TOZD. Proizvodne TOZD so v odnosu do storitvenih v nadrejenem položaju, čeprav kazalci ob zaključnih računih kažejo drugače, saj je nadurno delo, dodatki za izmensko in oteženo delo vračunano v osebni dohodek, ki prinese tako veliko poprečje.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

- Je ena od najbolj perečih problemov mladih, ne glede, ali gre za stanovanje mlade družine ali za probleme samskih delavcev.
- Za mlade delavce je potrebno v bodoče graditi garsoniere, vgrajene v stanovanjskih blokih med družinskimi stanovanji. Gradnja samskih domov je že preživeta stvar, saj je v takih domovih težko sprejemljivi hišni red oz. težko sprejemljivi pogoji za mlade delavce z njihovimi potrebami. Če želimo v takem domu vzdrževati red in normalne bivalne pogoje, moramo z različnimi ukrepi omejevati pravice stanovalcev in s tem je bivanje v takih pogojih podobno bivanju v »mylejših taboriščih« (prisotno delo v več izmenah, niso dovoljeni obiski, obstaja skupna poraba sanitarij);
- Možni so samski domovi za prehodno obdobje, samo za trenutno rešitev, vendar mora biti gradnja teh

samskih domov povezana z drugimi infrastrukturnimi objekti kot je: restavracija ali menza, zajtrkovalnica, okrepčevalnica, kjer mora biti prilagojen obratovalni čas;

- Potrebno se je zavzemati za načine, ki hitreje rešujejo stanovanjske probleme kot je:
- reševanje stanovanjskega problema mlade družine, katere zakonca sta v dveh različnih delovnih organizacijah, kjer s pomočjo vlozene prošnje obeh soprožnih postopek dogovarjanja med delovnimi organizacijama,
- nakup etažnega stanovanja v družbeni gradnji, kjer moramo ponuditi sprejemljivejši kredit in daljšo dobo odplačevanja kredita;
- plačilo lastne udeležbe ob vstopu, ki mora biti vezano na dohodek na družinskega člana, je posplošena zahteva (kot je v osnutku kongresnih dokumentov). S tem bi naredili krivico tistim, ki imajo nizke osebne dohodke;
- nadalje je potrebno opozoriti, da so nekateri vikendi grajeni precej razkošno in imajo vse značilnosti normalnih stanovanj. Velikokrat stojijo taki vikendi v bližini kraja, od koder je možno prihajati redno na delo, pa vendar imajo njihovi lastniki družbeno stanovanje. Glede na to, da nihče ne plačuje ekonomske stanarine za družbeno stanovanje, tako stanje moti delavce, ki nimajo rešen stanovanjski problem;
- podoben primer predstavljajo tudi večja stanovanja, v katerih je ostal en sam stanovanjski upraviteljec. Take primere bi morali bolj učinkovito reševati v krajevni skupnosti ali stanovanjski soseski s sodelovanjem OO ZSMS;
- posebni primeri so tudi stanovanjsko rešeni delavci, ki delajo v tujini. Ne plačujejo stanovanjske prispevke, ne plačujejo ekonomske stanarine oz. najemnine, vse to pa koristijo, čeprav morda samo dva do trikrat na leto.

- Zato bi morda kazalo pričeti postopek za spremembo določil v zakonu, na osnovi katerih bi za nekoristične stanovanjske površine povečali najemnine do ali celo nad ekonomsko stanarino.

ZSMS IN BREZPOSELNOST

- Prizadevanja ZSMS za skrajševanje delovnega časa in s tem v zvezi odpiranje možnosti za novo zaposlovanje.
- Neenakomerno zaposlovanje žensk v naši občini, saj je dosti žensk zaposlenih v drugih sosednjih občinah;
- Potrebno se je zavzemati proti določilom zakona, ki je pripravljala, da bi ženskam podaljšali delovno dobo do 40. leta.
- Skrajšati delovni čas od 8 na 6 ur.

INTERESNO ZDRUŽEVANJE MLADIH

- Družbene organizacije in društva predstavljajo širok in odprt prostor združevanja mladih, kjer naj bi mladi zadovoljevali svoje potrebe in interese.
- Dejstvo je, da na Jesenicah razna društva obstajajo na papirju in da za realizacijo kvalitetnih programov ni dovolj strokovnih ljudi, ali pa zmanjka denarja;
- Še zmeraj je glavni cilj vodstev raznih klubov doseči planirano mesto na koncu tekmovalne sezone, na vzgojo mladih pa velikokrat pozabijo;
- Več pozornosti je potrebno posvetiti mentorjem, vaditeljem oziroma trenerjem, da bodo le-ti mlade vzgajali strokovno in v socialističnem duhu;
- Opozoriti je potrebno na izredno slabo stanje kulturnih in športnih objektov (kino dvorane, hala, nogometno igrišče, zelo majhne telovadnice);
- Propad športnih klubov - predvsem letnih športov, ki so zamrli ali pa životarijo;

- Dostikrat dajemo prednost tudi raznim »privatno« organiziranim kulturno-zabavnim oz. športnim prireditvam, ki so slabo organizirane;

- Zbiranje mladine poteka po raznih gostinskih lokalih, tako srednješolske kot tudi ostale;
- ZSMS se mora bolj angažirati kot mentor v šolah, kjer je mladim potrebno vcepiti delovne navade in jih tudi pravilno vzgajati.

INFORMIRANJE

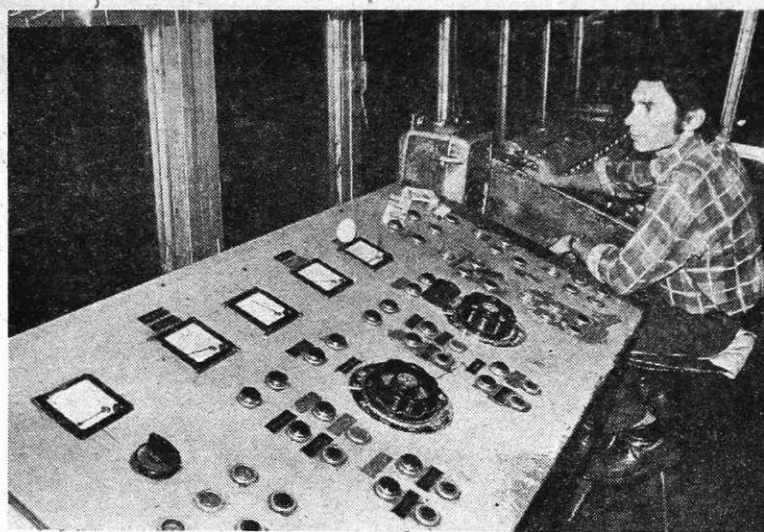
- Sistem sam kot tak ima zadovoljive pogoje v naši delovni organizaciji, zagotavlja možnost realizacije osnovnega pomena informiranja;
- Obstojajo možnosti za vključevanje v oblikovanje mladinske strani v glasilu Železar in mladinske oddaje na radiu Triglav, vendar manjka samoiniciativnosti, kljub nekaterim uspešnim primerom, zato tudi niso izkoriščene vse možnosti;
- Pozitiven je premik pretoka informacij med OO ZSMS in koordinacijskim svetom ZSMS, v zadnjem času predvsem preko zapisnikov;
- Preslaba informiranost o delu mladih v Železarni v širšem prostoru (Mladini itd.);
- Glasilo OK ZSMS Jesenice ne dosegata namena, zato je potrebno bolj izkoristiti mladinsko stran v Železarni;
- Še zmeraj šepa informiranje v delegatskem sistemu, kjer je informacijska povezava baza - delegat - baza preslaba;
- Preobsežne so informacije v delegatskem sistemu, oziroma primanjkuje kvalitetnih, razumljivih informacij.

ZSMS V SISTEMU SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA IN KADROVANJE

- ZSMS še zmeraj ni enakopravna ostalim družbenopolitičnim organizacijam in je vpliv ZSMS na odločanje in dogovarjanje znotraj temeljnih organizacij v večini okolij zelo majhen. Najmanjši vpliv imajo OO ZSMS v delovnih skupnostih skupnih služb, nekoliko bolje pa je to v proizvodnih TOZD;
- Vpliv mladih članov ZK oziroma njihova aktivnost znotraj OO ZSMS je zelo slaba, čeprav bi morali delovati znotraj temeljne organizacije in skupaj z delovnimi ljudmi;
- Slabo sodelovanje oz. skupno delovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, ali pa se to skupno delovanje odraža v predstavnem sistemu, to je predstavnikov posameznih družbenopolitičnih organizacij;
- Premajhna vključenost mladih v samoupravni in delegatski sistem. Hkrati pa preslaba pripravljanje mlado generacijo na prevzemanje odgovornih ključnih nalog v našem samoupravnem socialističnem sistemu. Oblikovanje mladega človeka v sposobnega, odgovornega samoupravljalca in državljana ne sme in ne more biti samo naloga ZSMS;
- Obstaja nezainteresiranost, kajti delegati dobivajo večkrat občutek, da niso kreatorji dela in politike, ampak da so orodje posameznikov ali služb;
- Mladi s srednješolsko in visokošolsko izobrazbo se slabo vključujejo v družbenopolitično in samoupravno aktivnost, zato bi jim morali nameniti več pozornosti tudi pri kadrovanju;
- V šolah je prevelik poudarek na suhoparnem samoupravljanju, vse premalo pa na konkretnih primerih, zato pridejo mladi v OZD nepripravljeni in jih je težko vključiti v samoupravni sistem;
- Bolj se moramo opreti na lastne kadre tudi za bolj odgovorne delovne naloge;
- Obstaja prevelika koncentracija strokovnjakov v centrih, zato je potrebno iskati rešitve, da se strokovnjake vključi neposredno v proizvodnjo, to je, da prevzamejo odgovornost od začetka pa do realizacije.

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE

- Pri prestopu iz pionirskih v mladinske brigade prihaja do napak, ker je velik interes za pionirske brigade, jih moramo črtati iz spiskov, nato pa interes upade;
- Kontinuiteta dela brigade je preslaba, ker brigade živijo samo tik pred odhodom na MDA in na akciji, ne pa skozi vse leto.
- Odziv šolske mladine za MDA je preslab in tako dostikrat preveč obremenjujemo OZD;
- Potrebno bo več vključevanja nezaposlenih v MDB s tem, da ZSM vpliva na odgovorne službe in s tem na kadrovanje nezaposlenih v MDA.
- Informiranje pred MDA in po MDA mora biti široko, v korist pridobivanja novih kadrov;
- Delo centra za MDA in pa kluba brigadirjev ni takšno, kot bi moralo biti.

Komandna kabina v valjarni žice (Foto I. Kučina)

OCENA OSNUTKA PROGRAMSKIH USMERITEV ZA XI. KONGRES ZSMS

»Zgodovina sleherne dosedanje družbe je zgodovina razrednih bojev«

Ni naključje, da se osnutek programskih usmeritev za XI. kongres ZSMS začne z gornjo temeljno ugotovitvijo zgodovinskega materializma, katero Marx in Engels opredeljujejo v najbolj znanem skupnem delu »Komunistični manifest«. Ni naključje zaradi tega, ker osnutek programskih izhodišč uporablja zgodovinsko materialistično analizo kot tisti teoretski temelji, ki omogoča vpogled v družbeno (razredno) protislovje in v položaj delavskega razreda in delovnih ljudi, s tem (in samo preko tega) pa tudi v položaj mladih generacij. Zato je v poglavju, ki opisuje specifičen družbenoekonomski položaj mladih, rečeno:

»Radikalnost nastopanja ZSMS ne more biti nič večja in ne manjša kot je radikalen specifični položaj mladih znotraj delavskega razreda in delovnih ljudi.«

Povezovanje zgodovinskih interesov delavskega razreda z interesom mladih generacij je precizno izpeljano v poglavjih, ki obravnavajo zaostrene razmere v stanovanjski problematiki, reformi izobraževalnega sistema, problem naraščajoče brezposelnosti, vprašanje kmetijske proizvodnje in perspektive mladih kmetovalcev. Dokument ugotavlja, da je v splošnem znotraj vsakega od naštetih področij **družbeni položaj mladih še posebej prizadet in dodatno zaostren.**

Posebej velja opozoriti na kritično - po mnenju nekaterih celo preveč kritično - oceno koncepta in dosedanjih izkušenj usmerjenega izobraževanja, ki - kot pravi dokument - »mladega človeka zgolj privaja na izvajanje nekih tehnično-operativnih postopkov, na opravljanje funkcij, ki jih bo imel v delovnem procesu. To se kaže v okleščanju programov, zmanjševanju fonda splošne izobrazbe in čedalje večjemu uveljavljanju skrajšanih programov. Vse to je sicer rezultat doslednega upoštevanja načela povezovanja združenega dela z izobraževanjem, vendar v negativnem smislu, saj nekritično pristaja na sedanje razmere v združenem delu in načela reforme izobraževanja - namreč da delavski razred in delovni ljudje obvladujejo izobraževanje - ne razume dialektično: to je tako, da se mora ob spreminjanju izobraževalnega procesa revolucionirati tudi položaj delavcev v združenem delu in s tem spreminjati združeno delo samo.«

V tem smislu dokument meni, da je v prizadevanju za reformiranje vzgojno izobraževalnega sistema prevladal tehnokratsko-birokratski koncept, kar je v veliki meri posledica vsiljevanja tehnokratsko-birokratskega koncepta ekonomskega razvoja družbe.

Kritičnost in samokritičnost osnutek programskih izhodišč zadrži tudi v poglavju, ki opredeljuje odnos ZSMS do razvoja sistema socialističnega samoupravljanja. Za nas so posebej zanimive in zavezujoče tiste ugotovitve, ki kažejo na položaj ZSMS v temeljni organizaciji združenega dela, ki jih osnutek programskih usmeritev opredeljuje takole:

- »V krizni ekonomski situaciji, ki smo ji priča, pa opazamo procese, v katerih se upravne strukture, torej strukture, ki izhajajo iz blagovnega karaktera naše produkcije, vzdigujejo nad samoupravnimi in jih poizkušajo zgodovinsko obvladati.
- To so procesi, v katerih se poizkuša odriniti delavce, delavski razred, od temeljnih odločitev o splošnih pogojih in dolgoročnih usmeritvah naše proizvodnje. To so konkretna področja investicijske

politike, politike združevanja produkcijskih zmogljivosti, politike kratkoročnega, srednjeročnega in dolgoročnega socialističnega samoupravnega planiranja. Zaradi tega so to tudi žarišča konkretnega razrednega boja in s tem ključne angažiranosti vseh organiziranih socialističnih sil, torej tudi Zveze socialistične mladine Slovenije.«

Tretji del osnutka programskih usmeritev samokritično obravnava notranje odnose v mladinski organizaciji. Zavzema se za ZSMS kot množično in najširšo fronto mlade generacije in zoper sektaštvo, forumsko delo in nedemokracijo v ZSMS. Osnutek programskih usmeritev je tu dovolj konkreten, ko navaja:

»Priča smo samoniklemu, dostikrat spontanemu povezovanju mladih izven oziroma celo nasproti klasični interesni organiziranosti. Mladina skozi take načine povezovanja izpostavlja celo vrsto vprašanj, ki v ZSMS ne najdejo pravega odziva. To so vprašanja ekološke ogroženosti (primer soške in nuklearne elektrarne), vprašanje ogroženosti miru in sožitja med narodi v svetu, vprašanje podrejenosti in neenakopravnosti žensk (feministična gibanja), vprašanja seksualne osvoboditve, vprašanja, povezana z družbenim položajem delavcev iz drugih republik, razne oblike množične kulture mladih, posebej glasbe, punk in novi val... To nastopanje mladih ljudi se izraža skozi različna idejna in teoretska gibanja, struje in stališča.«

V zadnjem delu se osnutek ukvarja z vprašanji mladinskega prostovoljnega dela, kulturne politike, z informativno, publicistično, propagandno in raziskovalno dejavnostjo v ZSMS, s podružbljanjem SLO in družbene samozaščite. Posebno zanimivo - kot kaže, pa tudi sporno, kot smo lahko prebrali v Delu je v osnutku opredeljen odnos mladih do revolucionarnih obdobjev v zgodovini slovenskega ljudstva in njegovega delavskega razreda.

Že ta kratek prelet osnutka programskih usmeritev za XI. kongres ZSMS je pokazal na njegovo - v primerjavi z ostalimi kongresnimi dokumenti, npr. mladinskimi na prejšnjih kongresih, ali pa dokumenti kongresov zveze komunistov - izjemno kritičnost in visoko teoretsko raven, zaradi česar tudi ne zapade v kritizirstvo.

Ostrina in lastna identiteta (samostojnost, specifičnost) osnutka programskih smernic je pripeljala v javni razpravi do deljenih ocen in celo odklonilnih stališč. Posplošimo jih lahko v dve skupini:

1. Dokument je preveč zahteven, nerazumljiv, teoretičen itd. Ta kritika potihem predvideva, da je analiza družbenoekonomskih in razrednih protislovij možna brez ustrezne marksistične metodološkega in terminološkega instrumentarija. Opozoriti velja raje na nerazumljivost t. im. političnega jezika.

2. Kritika oz. očitki na posamezna dela ali misli iz osnutka programskih izhodišč (npr.: vloga in pomen tradicij NOB v našem času, ocena usmerjenega izobraževanja, označitev položaja delavskega razreda itd.). V tej kritiki gre največkrat za idejnopolična vprašanja, ki so se zaostri la zlasti v zadnjem času, včasih pa tudi za različne interpretacije, nesporazume, itd.

Ivan Puc

MAJSKI STROŠKI PROIZVODNJE NIŽJI OD NAČRTOVANIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

odpadkov proizvodnje, z nižjimi stroški predelave, zaradi presežanja dvanajstine letnega proizvodnega plana in manjše porabe, so temeljne organizacije planirane stroške zmanjševale tako, da je končni učinek v delovni organizaciji znižanje stroškov v višini 58 milijonov dinarjev.

Temeljna organizacija PLAVŽ je v maju planirano proizvodno presegla in pri tem dosegla za 19,6 milijonov dinarjev znižanja planiranih stroškov.

Na Plavžu so bili stroški vložka nižji od planiranih za 7 milijonov dinarjev zaradi nižje porabe rude. Nižja je bila tudi poraba koksa za 87 kg na tona, kar pomeni 8,6 milijonov dinarjev znižanja stroškov. Sprememba v asortimentu je stroške znižala za 0,1 milijona dinarjev, višji od planiranih pa so bili tudi dobropisi. Zaradi visoke proizvodnje so bili stroški predelave nižji za 1,6 milijona dinarjev. V skupnem znesku so bili stroški na plavžu nižji od načrtovanih za 17,7 milijonov dinarjev.

Tudi v aglomeraciji so bili doseženi stroški nižji od planiranih za 2,1 milijona dinarjev. Zaradi nižje porabe uvozne rude so bili stroški vložka nižji za 1,6 milijona dinarjev, nižji pa so bili tudi predelavni stroški za 0,5 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji JEKLARNA so v mesecu maju presegli načrtovane stroške za 0,4 milijona dinarjev.

V SM Jeklarni so bili stroški za 7,5 milijonov dinarjev višji od predvidenih. Planiranega izplesa niso dosegli — manjši je bil za 0,6 % — kar je vzrok za milijon dinarjev višje stroške vložka. Reklamacije s strani valjarn so stroške vložka zvišale še za 7 milijonov dinarjev. Nižja poraba kovinskih dodatkov ter sprememba asortimenta pa je planirane stroške vložka znižala za 0,5 milijona dinarjev. V skupnem znesku so planirane stroške vložka presegli za 7,5 milijonov dinarjev. Stroški pri predelavi so bili višji za 0,5 milijona dinarjev. Večja poraba pomožnih materialov in višjih stroškov vzdrževanja so stroške predelave sicer zvišali za 2,7 milijonov dinarjev, vendar pa je manjša poraba mazuta, nižjih stroškov za osebne dohodke, in nižjih ostalih prevajalnih stroškov, stroške predelave znižala za 2,2 milijonov dinarjev. Izdelali so več kvalitetnih ogljikovih jekel, tako, da je bila vrednost proizvodnje večja za 0,5 milijona dinarjev.

V elektrojeklarni so planirane stroške zmanjšali za 3,6 milijonov dinarjev. Spremenjeni program proizvodnje in s tem porabe legiranih odpadkov namesto legur, je stroške vložka znižal za 38,9 milijonov dinarjev. Večja poraba kokilne zlozmine namesto starega železa je stroške vložka znižala za 4,8 milijonov dinarjev. Obremenitve valjarn za slabšo kvaliteto vložka pa so bile v višini 3,7 milijonov dinarjev. Stroški vložka so bili tako višji od planiranih za 40 milijonov dinarjev. Zaradi slabšega asortimenta proizvodnje je bila vrednost proizvodnje manjša za 34,4 milijonov dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 2 milijona dinarjev, predvsem zaradi večje porabe zemeljskega plina in električne energije. Na kontilivu so planirane stroške presegli za milijon dinarjev zaradi manj odlitih gredic. PTO oddelek pa je imel za 4,4 milijona dinarjev nižje stroške, odkopali so 1.320 ton starega železa. Tudi v kamnolomu so bili stroški nižji za 0,1 milijona dinarjev.

Temeljna organizacija LIVARNA je dosegla 0,1 milijona dinarjev nižje stroške od predvidenih. Stroški vložka so bili v jeklo in kovino livarni nižji za 2 milijona dinarjev. Preseženi planirani izplen je stroške znižal za 1,4 milijona dinarjev. Zaradi večje porabe odpadnih barvnih kovin so bili stroški nižji še za 0,6 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila nižja za 0,4 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov vzdrževanja, energetike in ostalih primarnih stroškov.

V temeljni organizaciji VALJARNI BLUMING-ŠTEKEL so načrtovane stroške presegli za 11,1 milijonov dinarjev. Stroške vložka so presegli za 6,6 milijonov dinarjev, predelavni stroški pa so bili višji za 2,5 milijonov dinarjev.

Zaradi preklasifikacij ter slabšega izplesa na blumingu so bili stroški vložka višji za 9,4 milijonov dinarjev. Obremenitve s strani TOZD HV Bela so bile v višini 6 milijonov

dinarjev, in TOZD HV Jesenice v višini 0,1 milijona dinarjev. Nižje doseženi dobropisi za odpadek in dvakratno valjanje domačih slabov je stroške vložka zvišalo še za 1,9 milijona dinarjev. Doseženo zvišanje stroškov vložka v višini 17,4 milijonov dinarjev so znižali za 8,7 milijonov dinarjev z razbremenitvijo na TOZD Jeklarna in za 0,1 milijona dinarjev s prodajo pločevine III. a kvalitete. Predelavni stroški so bili višji za 2,5 milijonov dinarjev zaradi nizke proizvodnje ter višjih stroškov materiala na delovni nalog ter materiala na popravilo in vzdrževanje.

V temeljni organizaciji VALJARNA ŽICE IN PROFILOV so v maju presegli načrtovane stroške za 6,6 milijonov dinarjev.

Stroški vložka so bili višji zaradi višje cene gredic iz kontiliva v višini 19 milijonov dinarjev ter slabše doseženega izplesa v višini 1,2 milijona dinarjev. Višje doseženi dobropisi za odpadek pa so stroške znižali za 0,2 milijona dinarjev. Vložek tako izkazuje zvišanje v višini 2,9 milijona dinarjev. Dvanajstina letnega proizvodnega plana ni bila dosežena, kar je glavni vzrok za 3,7 milijonov dinarjev zvišanja na predelavi.

V temeljni organizaciji VALJARNA DEBELE PLOČEVINE so načrtovane stroške presegli za 1,2 milijona dinarjev.

Zaradi boljšega izplesa za 0,5 % so bili stroški vložka nižji za 0,2 milijona dinarjev. Zaradi nižje cene nabavljenih slabov pa je nastalo znižanje v višini 2 milijona dinarjev. Vložek torej izkazuje znižanje v višini 2,2 milijona dinarjev.

Predelavni stroški so bili višji od planiranih za 3,3 milijona dinarjev. Zaradi nedosežene dvanajstine letnega plana proizvodnje so bili preseženi fiksni stroški, višji pa so bili tudi stroški materiala na delovni nalog ter stroški za rezervne dele. Stroški nelikvidiranih osnovnih sredstev pa so stroške zvišali še za 0,1 milijona dinarjev.

Temeljna organizacija HLADNA VALJARNA BELA je v mesecu maju dosegla znižanje planiranih stroškov v višini 25,4 milijonov dinarjev.

Z obremenitvijo TOZD Valjarna bluming-štekel in TOZD Jeklarna za slabšo kvaliteto vložka v višini 5,8 milijonov dinarjev ter za nedoseganje dogovorjenega izplesa na liniji za pripravo kolobarjev v višini 2 milijona dinarjev. Znižanje v višini 3 milijone dinarjev je zaradi presežanja planiranega izplesa, nedoseganje planiranega asortimana pa je stroške vložka znižalo za 14,1 milijona dinarjev. Višje cene nabavljenega vložka pa so stroške zvišale za 0,5 milijona dinarjev. Končni učinek stroškov vložka je znižanje v višini 24,4 milijonov dinarjev.

Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 1 milijon dinarjev predvsem zaradi manjše porabe.

Temeljna organizacija HLADNA VALJARNA JESENICE je dosegla znižanje načrtovanih stroškov v višini 17,5 milijonov dinarjev tako pri predelavi kot pri vložku.

Presežanje planiranega izplesa je stroške vložka znižalo za 0,2 milijona dinarjev. Znižanje v višini 0,5 milijona dinarjev so dosegli z interno reklamacijo. Zaradi nižje cene toplovaljanih travok pa so bili stroški vložka nižji še za 16 milijonov dinarjev, skupno torej 16,7 milijonov dinarjev nižji stroški vložka od planiranih. Stroški predelave pa so bili nižji za 0,7 milijona dinarjev predvsem zaradi manjše porabe.

V temeljni organizaciji ŽIČARNA so bili doseženi stroški za 3,2 milijona dinarjev nižji od planiranih.

ZNIŽANJE – ZVIŠANJE STROŠKOV

TOZD	MAJ	Jan. – maj povprečno
Plavž	19.819.645	7.497.017 1.499.403
Jeklarna	406.028	101.456.263 20.291.653
Livarna	87.158	1.073.893 214.779
Valjarna bluming-štekel	11.111.724	13.020.466 2.604.094
Valj. žice in profilov	6.644.072	18.587.396 3.717.475
Valj. debele pločevine	1.159.909	15.919.869 3.183.974
HV Bela	25.415.082	106.902.257 21.380.451
HV Jesenice	17.475.930	86.934.284 17.386.857
Žičarna	3.249.112	6.474.998 1.295.000
Profilarna	1.013.269	2.909.387 581.877
Podbojarna	1.014.406	5.556.598 1.111.320
Jeklovlek	2.966.997	8.273.375 1.654.675
Elektrode	4.096.054	17.023.246 3.404.649
Zebjlarna	1.612.937	7.376.480 1.475.296
Strojne delavnice	137.622	3.456.277 691.255
Remontne delavnice	594.651	6.581.349 1.316.270
Vzdrževanje	350.664	2.929.461 585.892
Energetika	3.465.382	23.031.186 4.606.237
Transport	274.323	2.379.066 475.813
Skupaj	58.208.150	389.673.804 77.934.761

Z boljšim izplnom so stroške vložka znižali za 1,6 milijona dinarjev. Nižje cene nabavljene žice pa so stroške vložka znižale za 2,8 milijona dinarjev. Stroški predelave pa so se gibal v okviru planiranih.

V temeljni organizaciji PROFILARNA so planirane stroške presegli za milijon dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 1,8 milijona dinarjev predvsem zaradi presežanja planiranega izplesa — 1,5 milijona dinarjev in nižjih cen nabavljenega vložka — 0,2 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji od planiranih za 2,8 milijona dinarjev. Višji so bili fiksni stroški (nedoseganje dvanajstine letnega plana), stroški za osebne dohodke in ostali primarni stroški.

Temeljna organizacija VRATNI PODBOJI je v maju dosegla za milijon dinarjev višje stroške od planiranih.

Stroške vložka izkazuje znižanje v višini 0,4 milijona dinarjev zaradi boljšega izplesa. Predelavni stroški pa so bili višji za 1,4 milijona dinarjev. Višji od planiranih so bili fiksni stroški, stroški za osebne dohodke in stroški pomožnega materiala.

V temeljni organizaciji JEKLOVLEK so dosegli znižanje planiranih stroškov v višini 2,9 milijona dinarjev. Slabši izplen od planiranega je stroške vložka zvišal za 0,3 milijona dinarjev, preklasifikacija iz boljše v slabšo kvaliteto pa je povzročila za 0,1 milijon dinarjev višje stroške. S spremembo asortimenta pa so dosegli za 0,7 milijona dinarjev nižje stroške. Končni učinek stroškov vložka je znižanje v višini 0,3 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili nižji za 2,6 milijona dinarjev v glavnem zaradi manjše porabe.

Temeljna organizacija ELEKTRODE je planirano proizvodno presegla in pri tem dosegla znižanje stroškov v višini 4,1 milijone dinarjev. Z boljšim izplnom so planirane stroške vložka znižali za 1 milijon dinarjev. Znižanje v višini 1,7 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi nižje cene nabavljene Emone. Presežanje plana in manjša poraba sta vzrok za 1,4 milijona dinarjev nižje stroške pri predelavi.

V temeljni organizaciji ŽEBLJARNA so dosegli nižje stroške od načrtovanih v višini 1,6 milijona dinarjev. Rezultat slabšega izplesa so za 0,5 milijona dinarjev višji stroški vložka. Zaradi večje porabe domačega vložka v primerjavi s planirano in vlečenje žice v Konjščini, so bili stroški vložka višji za 1 milijon dinarjev. Nastalo zvišanje je manjše za 0,6 milijona dinarjev zaradi nižje cene nabavljene žice, tako, da je končni učinek na vložku zvišanje v višini 0,9 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 2,5 milijona dinarjev zaradi presežanja plana in manjše porabe.

Nižje stroške od planiranih so dosegli tudi vse temeljne organizacije. Temeljna organizacija Remontne delavnice in Temeljna organizacija Vzdrževanje sta število planiranih izdelovalnih ur presegli, kar je glavni vzrok za znižanje stroškov. V temeljni organizaciji Strojne delavnice pa so znižanje stroškov dosegli zaradi dobropisov za staro železo.

V temeljni organizaciji ENERGETIKA so dosegli za 3,5 milijonov dinarjev nižje stroške. Največje znižanje odpade na manjše stroške mazuta in zemeljskega plina, ker se ne obratuje novi kotel na Belu.

Tudi v temeljni organizaciji TRANSPORT so v mesecu maju dosegli znižanje načrtovanih stroškov.

V vseh treh delovnih skupnostih so bili nastali stroški nižji od planiranih.

»Ni prehoda« (Foto I. Kučina)

SAMOVOLJI POSAMEZNIKOV MORAMO STOPITI NA PRSTE

Za to pisanje sem se odločil ne toliko zaradi mene, ker mi ne more več koristiti, ker sem pred upokojitvijo, ampak zaradi ostalih sodelavcev in širše javnosti, da vsaj delno spoznajo, kako se posamezniki v naši samoupravni družbi še obnašajo in kakšno samovoljo lahko uporabljajo proti posameznim delavcem. In to vse za hrbtno organov samoupravljanja, katere smo delavci izvolili.

Delno so za to krive tudi družbenopolitične organizacije in način kadrovanja, ker bi morali, preden postavijo kandidata na eno od odgovornih delovnih mest, dobro pretehtati njegovo predanost samoupravljanju, kakor tudi njegove vodstvene in druge sposobnosti in lastnosti, ki oblikujejo človekovo osebnost, ne pa pogledati samo formalno spričevalo.

Nekoč je tovariš Tito dejal, da je še dosti takih, ki so prišli v komunistično partijo ne zaradi komunizma, ampak zaradi karizmatičnega Taki ljudje pa škodijo našemu samoupravljanju, ker jim je karizem osnovno vodilo, do ljudi pa se obnašajo brezdušno, neodgovorno in podcenjevalno, tudi do takih, ki so pustili svojo mladost in svoje zdravje v najtežjih pogojih dela po osvoboditvi. Nekateri so postali invalidi ali si nakopali razne bolezni. Ti ljudje so dali velik prispevek naši družbi, zato zaslužijo spoštovanje, ne pa zbadanje in zaničevanje.

Sedaj pa naj povem moj primer.

Ko sem bil vratar na Belu, mi je nekega dne Janez Omejc omenil, da bodo odprli novi elektronski računski center in da bodo rabili štiri vratarje. Ker je vedel, da sem eden najstarejših med aktivnimi delavci v naši službi in da govorim zelo dobro dva tuja jezika, da sem dvakratni invalid (60 % vojaški in delovni — tretja stopnja), mi je ponudil to delovno mesto, kar sem tudi sprejel. V 19 mesecih dela na računskem centru me nihče od nadrejenih ni opozoril, ne pisno ne ustno na morebitne napake. Delo sem opravljal vestno, zato me ni bilo treba na nič opozarjati. 13. maja letos pa sem imel prometno nesrečo in čeprav nisem bil telesno poškodovan, sem bil v šoku in psihično zelo prizadet. Ker sem se slabo počutil, kar je razumljivo za človeka 60 let, do sedaj brez karambola, sem odšel k zdravniku. Zdravnica je takoj ugotovila moje zdravstveno stanje in me je dala v bolezenski stalež. Pri zdravnici sem bil 15. maja na moj prosti delovni dan, ker pa je bil to dan izplačila OD, sem šel od zdravnika naravnost po svoj osebni dohodek, obenem pa sem tavnici naše službe Silvi Šteblaj sporočil, da sem v bolezenskem staležu. To omenjam zato, ker me je vodja naše splošne varnostne službe Alojz Šimnic nepreverjeno pri sekretarju splošnega sektorja in ostalih sodelavcih očrnil, da nisem javil, da sem v bolezenskem staležu in da sploh ne ve, kje sem. Silva Šteblaj mu je v moji prisotnosti to oporekla in povedala, da sem isti dan prijavil bolezenski dopust. Po zaključku bolezenskega staleža, 31. maja, sem osebno sporočil, da pri-

dem naslednji dan na delo. Toda doživel sem novi šok, še hujšega kot pri prometni nesreči. Povedali so mi namreč, da nisem več na svojem delovnem mestu, da me je vodja Šimnic samovoljno prestavil na nižje delovno mesto, za vratarja pri kisikarni. To sem odločno odklonil, ker če bi kakorkoli kršil delovno disciplino, bi me moral dati na disciplinsko komisijo, da komisija ugotovi stopnjo moje krivde, ne pa da me samovoljno prestavi na nižje delovno mesto. Zelo dobro sem seznanjen z dolžnostmi in pravicami delavcev, ki so za Šimnica le na papirju.

Prvega junija sem šel na svojo redno dnino, oziroma delovno mesto, kamor pa je Šimnic že postavil drugega delavca. Tako sva to delo pet dni opravljala dva! Kljub temu, da manjka v naši službi ogromno ljudi in skoraj ni delovnega mesta, kjer ne bi delali nadure, velikokrat po 16 pa tudi po 24 nadur skupaj, to Šimnicu ni bilo mar. Zanj je pomembno, da je uveljavil svoj samovoljni ukrep, mimo samoupravnih organov in na škodo kolektiva. Kako naj si drugače razlagam tako početje. Omenim naj, da mi je grozil s fizično odstranitvijo z delovnega mesta in to po 35 letih neprekinjenega dela v Železarni, nekaj mesecev pred upokojitvijo. Ko je meni znoj tekel po vsem telesu, ko sem vlačil 120 kg težke zareče kolobarje s kaveljnom v roki po še bolj žarečih ploščah v valjarni Javornik I, ko sem 13 let delal pri peči, čistil jasko, odbijal korenine z deset kilogramov težkim kladivom v valjarni 2400, so se tisti, ki mi grozijo, da me bodo odstranili z delovnega mesta brez kakršnekoli krivde, komaj rodili. Mimogrede premišlujem, kako bi bilo, če bi slučajno nekdo od teh ljudi prišel za pravobranilca samoupravljanja, kako bi branil delovnega človeka, če ga sedaj sami nezakonito preganjajo.

To vse se je dogajalo med dvema kongresoma — 9. kongresom Zveze komunistov Slovenije in 12. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije, na katerih so odločno poudarjali krepitev samoupravljanja in borbo proti zlorabi in samovolji posameznikov. Iz mojega pisanja je razvidno, da je našemu vodju varnostne službe vse dovoljeno in si sam dovoli tudi stvari, za katere druge preganjamo. Upam, da je še dovolj poštenih ljudi v naših samoupravnih in političnih organizacijah, da bodo preprečili tako anarhijo in samovoljo. Delavcem v naši službi se zahvaljujem za vso podporo, kajti nihče med njimi se ne strinja s takim početjem vodje službe, čeprav to izjavljajo po tihem zaradi miru.

M. U.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PLANA OBČINE JESENICE IN KADROVSKA POLITIKA

V izvajanju sistema družbenega planiranja in še posebej družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1981-1985 ima tudi kadrovska politika pomembno mesto. Prav v sedanjih razpravah ob pripravah na oblikovanje sprememb in dopolnitev tega plana v občini Jesenice je prav, da sočasno spregovorimo tudi o izvajanju kadrovske politike in s tem družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice. Ta poudarek je pri tem treba dati tudi zato, ker so kadri pomembna osnova za realizacijo začrtanih nalog.

Cilj kadrovske politike v socialistični samoupravni družbi je vsestranski razvoj osebnosti kot osnovnega faktorja v okviru družbenoekonomskega razvoja, izhaja iz družbenega dela ter pomembno vpliva na globalno strategijo dolgoročnega družbenega razvoja samoupravnega socializma. Ker pripada delovnim ljudem osrednje mesto v tej strategiji, je tudi cilj dolgoročne kadrovske politike človek, razvoj njegove osebnosti in način njegovega mišljenja. Bistven pogoj za uspešno uresničevanje ciljev in nalog v kadrovske politiki je, da so delavski razred in socialistični samoupravni organizirani ljudje in občani njeni neposredni nosilci, kar vse je pogoj za skladen in hitrejši materialni razvoj družbe in socialističnih samoupravnih odnosov.

Ker je kadrovska politika sestavni del našega življenja, je jasno, da se z njo srečujemo tudi v vseh pomembnih dokumentih, ob tej priložnosti bi se nekoliko ustavili pri nalogah s tega področja, ki so opredeljene v družbenem planu razvoja občine Jesenice v obdobju 1981-1985. V tem dokumentu, ki smo ga sprejeli v aprilu 1981, so poudarjeni kadrovski vidiki, ki se nanašajo na zahtevna vprašanja na področju zaposlovanja, izobraževanja kadrov in na zagotavljanje realnih kadrovskih razmer in možnosti v občini Jesenice. Planiranje kadrov kot trajna sestavina razvojne politike se mora hitreje uveljaviti kot nujen sestavni del slehernega planskega dokumenta. Zato je potrebno v skladu z razvojnimi programi družbenega dela uveljaviti stalni in enotni sistem uresničevanja kadrovskih potreb s plani na vseh ravneh kot podlago za

načrtno poklicno usmerjanje, izobraževanje ter zaposlovanje.

To pomeni zagotovitev potrebnih pogojev za enotno delovanje vseh nosilcev kadrovske politike, za njeno načrtno vodenje in uresničevanje, ki naj temelji na izdelavi, usklajevanju in dopolnjevanju razvidov del in nalog, usklajenem načrtovanju kadrovskih potreb, sistemu stalnega in načrtnega ter pravočasnega evidentiranja, kadrovanja ter družbenopolitičnega usposabljanja možnih kandidatov. Ena od pomembnih nalog, od katere rezultatov je odvisen naš celotni razvoj, je družbena preobrazba vzgoje in izobraževanja, katere pomemben del je sistematično poklicno usmerjanje, ki ga bo nujno bolj uveljaviti in ki mora postati trajna naloga osnovnošolske dejavnosti, uveljavitev novih družbenoekonomskih odnosov v vzgojno izobraževalni dejavnosti, tako, da bodo imeli delovni ljudje in občani celoten vpliv na vsebino, obseg, trajanje in organizacijo vzgojno izobraževalnih programov. Za doseganje vseh navedenih ciljev pa bomo v občini zagotovili tudi pogoje za uveljavitev kadrovskega štipendiranja.

Izvajanje vseh navedenih nalog smo natančno opredelili v določilih

družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice, katerega podpisniki so delovni ljudje in občani vseh temeljnih samoupravnih in drugih skupnosti, vse družbenopolitične organizacije, skratka vse organizirano družbenoekonomsko in družbenopolitično življenje v občini. S tem, da je krog podpisnikov tako širok, je poudarjena tudi širina kadrovske politike, ki posega v vse faze našega življenja in dela, hkrati pa je tako poudarjena tudi odgovornost vseh delovnih ljudi in občanov za naloge na tem področju.

Za uresničevanje sprejetih ciljev kadrovske politike bodo morali udeleženci družbenega dogovora zagotavljati pogoje za kvalitetno izvajanje kadrovskih nalog v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter spremljati uresničevanje zadanih nalog in obveznosti. Zakon o sistemu družbenega planiranja dokaj sistematično ureja tudi postopke pri spremljanju uresničevanja planov, tako da so v temeljnih organizacijah združenega dela posebej odgovorni tisti, ki so dolžni trajno spremljati uresničevanje planov, izdelovati programe uresničevanja ter analize in ocene o uresničevanju in nastopati z ukrepi oziroma predlagati ukrepe za uresničevanje planov ali za njihovo dopolnjevanje. S tem so zagotovljeni pogoji za uresničevanje načela kontinuiranega planiranja.

Ocene in analize v kadrovske funkciji imajo enak pomen v primerjavi z ocenami in analizami v drugih poslovnih funkcijah. Le-te naj bi zajele vse naloge iz planskih dokumentov ter izpostavile tista dejstva in podatke, ki so vsak na svoj način negativno ali pa tudi pozitivno vplivali na doseganje večjih rezultatov dela, na medsebojne odnose, na boljšo organizacijo dela in na samoupravljanje.

S SEJE ODBORA AKTIVA ZB NOV

Na seji odbora aktiva ZB NOV Železarne so razpravljali o predlogu za poseben dodatek delavcem - borcem NOB, o pripravah na X. srečanje delavcev-borcev NOB in mladine SOZD Slovenske železarne, ki bo letos 21. avgusta v rekreacijskem centru, približno sedem kilometrov od Raven na Koroškem, o zdraviliškem zdravljenju borcev in o nekaterih drugih vprašanjih.

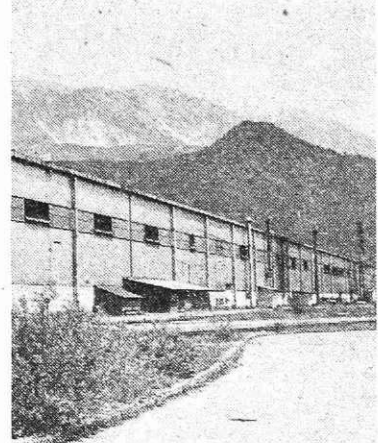
Kar zadeva poseben dodatek borcem, je predsednik Peter Žbontar navzočim prebral sporočilo koordinacijskega odbora ZB NOV SOZD Slovenske železarne, ki je zaradi enotnega reševanja te zadeve pripravil dober predlog poslovnemu odboru SOZD Slovenske železarne. Ta naj bi sprejel ustrezno stališče in začel postopek. Na seji so se s predlogom strinjali in dodatno predlagali, da bi se delavcem - borcem NOB, ki imajo osebni dohodek pod poprečjem Železarne, čimprej dvignil na poprečje. Po hitro pregledani evidenci je takšnih delavcev - borcev 54.

Organizator letošnjega srečanja delavcev - borcev NOB in mladine delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne je železarna Ravne. Pred kratkim je bil v zvezi s tem sestanek predstavnikov aktivov v Ravnah, kjer so si ogledali prireditveni prostor. To je sedem kilometrov izven mesta, kjer ravenjski železarji ta čas urejajo svoj rekreacijski prostor. Na tem sestanku so se tudi dogovorili, da bo začetek slovesnosti 21. avgusta ob 11. uri. Poziv za prijavo udeležencev bo objavljen v Železarni predvidoma 15. in 29. julija ter 5. avgusta. Na srečanje bodo povabili tudi upokojeince-spolničarje, španske borce, borce za severno mejo in predstavnike občinskega odbora ZB NOV ter občinske konference ZSMS Jesenice. Glede na to, da je aktivno zaposlenih bor-

cev NOV vedno manj, je bilo rečeno, da je treba razmisliti, kakšna naj bi bila ta srečanja v bodoče.

V nadaljevanju seje so se dogovorili o pripravi in izročitvi spominkega darila nekdanjemu predsedniku aktivna Tončku Dežmanu, o pripravi predlogov za odlikovanja in sklenili, da se vlijejo poprsni kipi narodnih herojev železarjev Joža Gregorčiča-Gorenjca, Matija Tomaža-Verdnika, Borisa Žvana in Tončka Dežmana. Kipe iz mavca je izdelal akademski slikar in kipar Jaka Torkar, v bron pa jih bodo vili v livarni Železarne.

B. B.

Valjarna Bluming (Foto I. Kačina)

ODGOVORNOST ORGANOV, ORGANIZACIJ IN POSAMEZNIKOV V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

	preveč	premalo	ravno prav	ne vem
delavski svet	12	34	45	16
poslovodni odbor,				
vodja TO	13	34	33	20
sindikati	5	41	34	21
delavci	16	46	24	14
zveza komunistov	6	51	27	16
vodje samoupravnih				
delovnih skupin	9	35	38	18
samoupravna				
delavska kontrola	2,5	45	30	23

Pri nobenem od navedenih subjektov odgovornosti ne prevladujejo odgovori »nisi preveč odgovornosti«. Delavci so dovolj jasno izrazili mnenje, da navedeni organi, organizacije in posamezniki nosijo premalo odgovornosti. Zanimivo je mnenje delavcev o odgovornosti organa samoupravne delavske kontrole, ki naj bi bil temeljni sankcijski subjekt in preko katerega naj bi delavci izvajali svojo kontrolno

funkcijo. Le 2,5% delavcev meni, da samoupravna delavska kontrola nosi preveč odgovornosti, skoraj polovica pa, da nosi premalo odgovornosti.

V naši raziskavi nas je posebej zanimala odgovornost družbenopolitičnih organizacij, tj. sindikata in zveze komunistov. Naslednja tabela prikazuje, kaj različne kategorije delavcev menijo o odgovornosti zveze komunistov.

	vsi	člani ZK	ne-člani	delegati	ne-delegati	vodstva
nosi preveč odgovornosti	6,0	5,4	6,2	4,3	6,5	0,0
nosi premalo odgovornosti	51,0	53,6	49,7	57,4	48,7	54,8
nosi ravno prav odgovornosti	27,0	33,9	24,1	34,0	24,7	38,7
ne vem	14,0	7,1	20,0	4,3	20,1	6,5

Družbenopolitično aktivnejše kategorije delavcev (člani ZK, delegati) so nekoliko kritičnejši do odgovornosti zveze komunistov. V tem izstopa delovna skupnost (še enkrat več delavcev delovne skup-

nosti meni, da zveza komunistov nosi premalo odgovornosti).

Naslednja razpredelnica pa prikazuje mnenje delavcev o odgovornosti sindikata.

	vsi	člani ZK	ne-člani	delegati	ne-delegati	vodstva
nosi preveč odgovornosti	5,0	3,6	5,5	2,1	5,8	3,2
nosi premalo odgovornosti	41,0	50,0	37,2	31,9	43,5	35,5
nosi ravno prav odgovornosti	33,5	35,7	32,4	55,3	26,6	51,6
ne vem	21,0	10,7	24,8	10,6	24,0	9,7

Rezultati so podobni kot prej za zvezo komunistov, vendar nekoliko manj kritični.

Rezultati ankete so pokazali, da delavci zelo močno zaznavajo problem premajhne odgovornosti, kar velja še posebej za družbenopolitično aktivnejše kategorije delavcev. To, da se delavci zavedajo problema premajhne odgovornosti, pomeni temeljno izhodišče za preseganje sedanjega stanja. Toda brez aktivnosti subjektivnih sil in še posebej družbenopolitičnih organizacij ne moremo pričakovati ustreznih rezultatov.

ODGOVORNOST ČLANOV ZVEZE KOMUNISTOV

Kot smo že zapisali, je sedanja zaostrena situacija povečala potrebo

po učinkovitejšem uresničevanju odgovornosti, se pravi, da narekuje potrebo po strožjem ocenjevanju nepravilnega ravnanja in neizpolnjevanja sprejetih nalog članov zveze komunistov. Vsak član zveze komunistov je odgovoren tako za svojo aktivnost kot tudi za neaktivnost, kadar bi moral biti dejaven. Prav to se danes ponekod preveč pozablja. Vprašanje odgovornosti bi morali sprožiti tudi pri tistih komunistih, ki celotno dogajanje v družbi zgolj »opazujejo«. Ne gre le za pasivnost članov ZK v svoji osnovni organizaciji ali v organu ZK, ampak tudi v organih samoupravljanja, na področju delovanja delegatskega sistema. V delu vprašalnika, ki so ga izpolnjevali le člani ZK, smo želeli dobiti odgovor na vprašanje: ali

osnovne organizacije zveze komunistov dopuščajo pasivnost svojega članstva pri opravljanju samoupravnih dolžnosti in ali so v primeru neodgovornega vedenja in (ali) neizpolnjevanja zadanih obveznosti že sprožili vprašanje odgovornosti?

Naše vprašanje se je glasilo:

»ČE NISTE AKTIVNI, V ČEM JE POGLAVITNI VZROK«

57,1% - sem aktiven,
0% - družbena problematika me ne zanima,
17,9% - premalo poznam probleme,
0% - zakaj bi bil jaz aktiven, če drugi niso,
12,5% - nisem aktiven, ker se v bistvenih problemih odloča drugje,
3,6% - se ne izplača biti aktiven, ker kljub mojemu angažiranju ne bo pravih učinkov,
8,9% - ne vem, zakaj nisem aktiven.

Kot vidimo, jih nekaj več kot dve tretjini meni, da so aktivni. Zanimivi bi bili rezultati, če bi aktivnost posameznih komunistov ugotavljali s pomočjo analize njihovega delovanja v samoupravnih organih, sindikatu... in ne le odgovorov posameznih komunistov. Precej visok je odstotek tistih, ki niso aktivni zato, ker se o bistvenih problemih odloča drugje in tistih, ki so se odločili za modaliteto »premalo poznam probleme«. Zanimivo bi bilo ugotoviti, kateri so ti komunisti, ki so se odločili za ti modaliteti? Koliko je med njimi delegatov, članov delegacij, članov samoupravnih organov... in ali so bile njihove izkušnje v dosedanjem delovanju vzrok, da so se odločili za ta možen odgovor pri tem vprašanju?

»ALI LAHKO, PO TVOJEM MNENJU, KOMUNIST USPEŠNO DELUJE, ČE SPOLOH NI VKLJUČEN V DELO DRUGIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ TER V DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV?«

Večina (76,8%) jih meni, da je pogoj za uspešno delovanje vsakega komunistu tudi delo v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Skoraj petina jih meni, da komunisti tudi brez tega delovanja uresničujejo svojo vlogo in izpolnjujejo naloge, ki so jih sprejeli ob vstopu v članstvo ZK. Očitno je, da bi posamezni razgovori in predavanja o vlogi in metodah dela zveze komunistov v posameznih osnovnih organizacijah bili še kako dobrodošli.

Z vprašanjem:

»ALI SE V TVOJI OSNOVNI ORGANIZACIJI ZVEZE KOMUNISTOV DOPUŠČA PASIVNOST PRI OPRAVLJANJU SAMOUPRAVNIH DOLŽNOSTI?«

smo se že bolj približali vprašanju odgovornosti. Skoraj polovica (48,2%) jih je odgovorila, da v njihovi osnovni organizaciji ne dopuščajo pasivnosti pri opravljanju samoupravnih dolžnosti. Vidimo, da se je odstotek vprašancev glede na prejšnje vprašanje, ko smo zahtevali mnenje o tem, ali komunist lahko uspešno deluje, če ni vključen v delo samoupravnih organov, zmanjšal za četrtino. Tu se kažejo razlike med predstavami komunistov o svojem delovanju in tem, kar dejansko uresničujejo.

»KADAR GRE ZA NEODGOVORNO RAVNANJE, NEIZPOLNJEVANJE OBVEZNOSTI KOMUNISTOV V VAŠI OO ZK, ALI SE SPROŽI VPRASANJE NEODGOVORNOSTI?«

Dve tretjini jih je odgovorilo, da imajo v njihovi osnovni organizaciji že stalno prakso, da v primeru neodgovornega ravnanja, neizpolnjevanja obveznosti komunistov, sprožijo vprašanje odgovornosti. Relativno majhno število anketiranih komunistov (56%) v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti nam žal onemogoča, da bi videli, kakšno je stanje v posameznih osnovnih organizacijah zveze komunistov.

Rezultati iz tega sklopa vprašanj nam pričajo, da je v osnovnih organizacijah zveze komunistov še precej članov, ki se pasivno obnašajo oz. so pasivni tako v samoupravnih organih, drugih družbenopolitičnih organizacijah in so zgolj opazovalci družbenopolitičnega življenja v svojem okolju. Tudi osnovne organizacije še niso razvile stalne prakse, da bi sprožile vprašanje odgovornosti v prej omenjenih primerih. Vse premalo se zavedajo, da je vsak član zveze komunistov odgovoren tako za svoje ravnanje kot za neaktivnost, kadar bi moral biti dejaven. V osnovnih organizacijah bi morali čimprej izvesti kritično analizo izpolnjevanja nalog, ki jih imajo člani ZK v svojem okolju, ter kritično oceniti, koliko člani dejansko uresničujejo svojo vlogo, ki so jo sprejeli ob vstopu v Zvezo komunistov Slovenije.

V prihodnji številki bomo zadnji objavili interpretacije rezultatov najine raziskave z naslovom »Samoupravljanje in družbenopolitično organiziranje v železarni Jesenice«, ki sva jo izvedla lani novembra. Na XI. kongresu ZK Jugoslavije je bila sprejeta odločitev o ukinutvi tovarniških konferenc in komitejev. Nas je predvsem zanimalo kako so se osnovne organizacije »vživele« v tak način delovanja v novih pogojih.

Mile Crnović in Ivan Puc

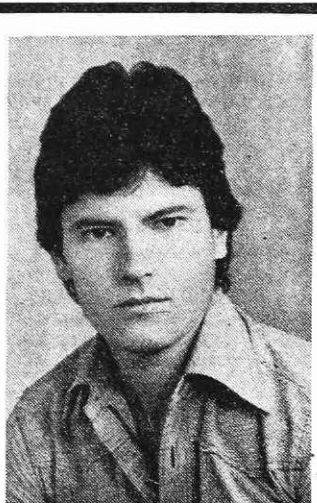
V SPOMIN LJUBČU ANGELOVU

V cvetu življenja je tragično preminil naš sodelavec in zavzet družbenopolitični delavec LJUBČO ANGELOV.

Ljubčo Angelov je bil rojen 18. septembra 1955 v Kočani v SR Makedoniji. V naši železarni, in sicer v TOZD Transport, se je zaposlil 1. aprila 1976 kot premikač, z marljivim delom in učenjem pa je naredil izpit za ključavničarja - varilca.

Kot pridnega delavca so ga mladi v TOZD Transport izvolili za sekretarja osnovne organizacije ZSMS. Bil je tudi član komisije za SLO in družbeno samozaščito pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne in stalen član mladinske delovne brigade »Železar«. Udeležil se je dveh zveznih mladinskih delovnih akcij, in sicer Niš 1980 in Bar 1981 in bil oba-krat udarnik.

Njegova nenadna smrt je boleče odjeknila med mladimi v Železarni in še posebej v njegovi temeljni organizaciji kakor tudi med brigadirji. Še posebej, ker je bil Ljubčo zelo ljubeziven, veder fant in vedno pripravljen poprijeti za delo. Pogrešali ga bodo tudi v njegovi temeljni organizaciji, v kateri je zelo vsestransko aktivno deloval.

CELOTNI PRIHODEK OD LETA 1970 - 1981

ŽELEZAR

OBVESTILO INVALIDOM ŽELEZARNE

9

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

Cerauno je Nemce, četnike in domobranke družilo skupno sovraštvo do narodnoosvobodilnega gibanja, so gestapovci že v juniju 1944 in pozneje še nekajkrat tako v Kranju kot tudi v Ljubljani aretirali nekaj teh domobransko-četniških organizatorjev, ki so bili očitno agenti angleške obveščevalne službe. Ko so posamezniki spoznali, da Nemčija vojno izgublja, so iskali tajne zveze z begunsko jugoslovansko vlado, da bi se mogli ob morebitnem Hitlerjevem porazu sklicevati na to, da so bili tajno v njeni službi. Toda to so bila le medsebojna obračunavanja sovražnikov narodnoosvobodilnega gibanja. Zato sovražnosti do NOB niso bile ustavljene. Priprave za snovanje gorenjskega domobranstva so tako v Ljubljani kot na Gorenjskem tekale naprej, vendar v večji ali manjši tajnosti.

V te priprave je sredi julija 1944 sodil tudi sprejem Slavka Kreka pri škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Po obisku pri škofu je Krek avgusta 1944 v Avstriji obiskal dr. Albina Šmajda in senatorja Janeza Brodarja. Z obema je govoril o snovanju gorenjskega domobranstva in jima iz Ljubljane prinesel napotila centrale SLS.

Ob tej priložnosti je Slavko Krek iskal stike tudi z avstrijskim kardinalom Inizzerjem, da bi si prek njega in prek švicarskega konzulata v Salzburgu postavil zvezo s Švico. Od tam je njegov stric in kraljevi klerikalni minister dr. Miha Krek večkrat pošiljal denar za krepitev domobranstva.

Ko je na Gorenjskem obstajalo že več domobranskih postojank, se je o širšem organiziranju domobranstva na Gorenjskem sredi poletja 1944 pogovarjalo vodstvo SLS. Čez čas so poslali tja tudi četniški odred. Tako se je Gorenjsko domobranstvo dokončno rodilo in se potem naglo razraščalo.

Za NOB na osrednjem ozemlju Gorenjske so se s tem začele nove in hude težave. Vpliv domobranske propagande je bil vedno hušji. To je vodstvo NOB priganjalo k novim ukrepom, med katere je sodila tudi reorganizacija Gorenjskega odreda. Tako je bil Kokrški odred obnovljen prav v obdobju razraščanja domobranstva na Gorenjskem.

GORENJSKI ODRED IN SOVRAŽNIKOVE SILE POLETI 1944

Nesreča v Savi pri Podnartu — Napad na domobransko postojanko v Lescah — Prvi domobranski upadi v trziško in nahelsko okolico — Naglo širjenje domobranstva okoli Naklega, Kranja, Cerkelj, Komende — Pogoste dezertacije iz NOV — Začetek druge fronte — Sovražniške sile — Organiziranost Gorenjskega odreda.

Potem ko je Gorenjski odred konec junija poslal 3. diviziji dva bataljona, sta na levem bregu Save poleg minerjev ostala le še dva bataljona. Preosnovana sta bila tako, da

se je 1. zadrževal pod Stolom, 2. pa pod Storžičem in Kruvcem. Število borcev odreda je v juniju, juliju in avgustu zelo nihalo, predvsem zaradi neprestane mobilizacije. V juliju in avgustu je odred mobiliziral 445 novincev, ki so bili predvsem iz krajev na levem bregu Save. Te novince je pogosto pošiljal na desni breg Save, vendar je 31. julija 1944 spet štel 728 ljudi, a sredi avgusta je bila ta številka še nekaj večja. Večina moštva se je zadrževala na levem bregu Save. Od tistih novincev, ki so čakali na transport, je bilo več kot polovica neoboroženih.

Vendar pa so enote Gorenjskega odreda, sicer obremenjene z neoboroženimi novinci, tudi v juliju in avgustu opravile celo vrsto vojaško-sabotažnih akcij, največ na železniški progi, ki so jo drzni minerji skoraj vsak dan uničevali.

Iz časa tik pred obnovo Kokrškega odreda bomo na kratko omenili le nekatere najpomembnejše dogodke.

♦♦♦♦

Skozi kroniko partizanskih enot na Gorenjskem se kot rdeča nit vleče nevarno prehajanje prek Save. Največ žrtev pa je tak prehod terjel 6. in 7. julija 1944, in sicer pri Podnartu.

Prvi bataljon Gorenjskega odreda, ki se je zadrževal pod Stolom in Begunjščico, je namreč v začetku julija dobil nalogo, da spremlja čez Savo transport novincev in v Martinj vrhu prevzame orožje in eksploziv ter ga prinese pod Stol. Novince je mobiliziral in izpod Storžiča tja pripeljal 2. bataljon. Bilo jih je okoli 80 in vsi so bili neoboroženi.

V njihovo spremstvo je bilo odredjenih okoli 75 borcev 1. bataljona s štirimi bredami, vodstvo pa je prevzel namestnik komandanta Jože Košenina. Izpod Stola so 1.—2. julija krenili pod Dobro, kjer so se jim pridružili novinci in nekaj borcev 2. bataljona, nato pa k Savi. Brez streljanja so v Otočah šli prek lesenega mostu, kar je bilo dokaj čudno. Zdaj je bilo treba priti še na drugo stran železniške proge; to je bilo mogoče po kanalu pod njo. Očitno pa je bilo med novinci tudi nekaj saboterjev, ki so čez progo krenili po svoje in se pri tem zapletli v signalne žice. Blizu nemske posadke je bila s tem opozorjena. Takoj je začela streljati in spuščati rakete. Prav čudno je bilo, da tu ni bil nihče zadet, kajti obstreljevanje je trajalo cele pol ure. Potem se je kolona spet zbrala in se prešlela. Ugotovili so, da manjkata dva ujeta Nemca in neki frizer. Slabo znamenje. Potem so hodili ves dan in prek Jamnika, Dražgoš, Prtovca in Jesenovca prišli v Martinj vrh.

Tam so neoborožene oddali transportni enoti, sprejeli pa so eksploziv, orožje in municijo, ki so jo bili iz štaba 9. korpusa prinesli borci 31.

divizije. Tu in pozneje med vračanjem se je kolona priključila tudi več drugih borcev, namenjenih pod Stol, med njimi tudi obveščevalca Andrej Babič in Anton Vagner-Gorazd.

Težko oboroženi z vojaškim tovorom so se po krajšem počitku obrnili in se po isti poti vračali proti taborišču 1. bataljona. Utrujeni od dvodnevnih hoj so počivali v gozdu nad Kropo. Tu jih je dobil terenski delavec, ki jih je mimo Ovisi odvedel navzdol nad železniško progo med Besnico in Podnartom. Tu so čakali, da bi jim vodil sporočil, kdaj je prehod prek železnice in Save prost. Obveščeni so namreč bili, da Nemci stražijo progo od 19. ure dalje, zato naj bi kolona šla čez Savo še za dne. Med nestrpnim čakanjem nad progo pa je prišel vodil s terena in sporočil, da je ob progi že nemska zaseda. Zato je vodstvo odločilo, da se kolona vrne v Kropo.

Tako je kolona naslednje popoldne, 6. julija, potem ko je po Kropi celo korakala in prepevala, spet prišla v dolino Save. Pod Podnartom, kjer je Sava najbolj široka in plitva in zlasti poleti primerna za gaženje so spet čakali na terenčevu sporočilo, ogledovali okolico in se pripravljali na prehod. Vendar tudi ta dan borci niso bili navdušeni nad prilikami: bil je še dan, Sava široka, okolica pa ravna in čista.

Po nekaj urah nestrpnega čakanja je vodil s terena — prav ta jih je zapeljal pod nemske ogenj — sporočil, da je proga prosta. Borci so hitro opravili še zadnje priprave. Nekateri so slekli hlače in jih navezali na nahrbtnike, da se ne bi zmogli, drugi pa sezuli tudi čevlje, da bi potem obuli suhe, tretji so jih spet obuli in podobno.

Potem so z dvema mitralješkima trojkama v predhodnici, ki jo je vodil Jože Košenina sam, okoli 19. ure krenili navzdol. Pritajeno so se spuščali proti železniški progi, ki je pa niso prečkali, temveč so na drugo stran k Savi prišli skozi hodnik pod njo. Potem so se po grmovju ob desnem bregu pomikali še nižje, kjer tok ni tako hiter in močan. Kolona naj bi Savo prebrela poševno in tam, kjer je najbolj plitva. Po načrtu jedro kolone ne bi smelo v vodo prej, preden predhodnica ne bi dosegla levega brega in od tam zaščitila prehod vsem drugim. A predhodnica je bila šele sredi Save, ko so se tudi drugi spustili v vodo.

Kmalu je bila v Savi vsa kolona, nekaj čez 70 borcev. Ko vodja Jože Košenina še ni bil iz vode, je že začelo poklati. Ivan Pogačar, ki je bil tedaj ob Košenini, o tem prenutku pravi:

«Pred poveljujočega Košenino so tedaj padli prvi trije strelji, nato pa se je iz smeri Besnica—Podnart usula toča krogel. Na nas sta torej najprej uždali dve zasedi. V sredo teh zased je takoj zatem pripeljal še oklopni vlak s tremi vagoni, iz katerih je začela bruhati svinčena lava. Bili smo nemočni, kajti vsi smo bili v vodi in težko obloženi. Tu so se odigravali nepopisni prizori. Nihče več ni mogel paziti na vodni tok, vsak je iskal bližnjico do brega. Pordečeli valovi so prevračali mrtve in ranjene borce, nahrbtniki so plavali na vodi in označevali mesta plavajočih borcev, orožje je izginalo v deroči Savi...

(Se nadaljuje)

Dinst — pouk je skrbel za urejeno znanje o službenih činih in službenih položajih, o organizaciji hajot in stranke, kakor tudi za pojasnitve svetovnonazorskih osnovnih pojmov nacionalsocializma...

Ali se to nanaša na višje letnike?

Saj smo pri jedi vedno bili vsi razredi zbrani!

Vedeli smo za trop s fanfarami, ki je večkrat trobil. Pa pevska zborovska skupina je bila. Ona me je najbolj zanimala.

Da bi o tistem prestopanju — ki se je menda rekalo marširanje — nekdo kaj takega pisal?

Najbolj smo znali peti v našem letniku. Kadar smo korakali s pesmijo, je še šlo. Če pa je šlo samo na udarjanje bobna, smo se brali po vrsti, v pete in se hudovali drug nad drugim. Sicer pa nihče ni dobro marširal po mestu.

Dr. Reussov članek je končal:

«Četudi je bilo treba odstranjevati tuintam komodnost in izmuzništvo, je lahko LBA — štam — ponosen, da v službi v tej deželi predstavlja Oberkranerjem prisotno sliko pokončne, zdrave nemške mladine, ki prepevačok koraka skozi rajsh-trdnjavo Krainburg.»

Zdravko se je muzal:

Komodnosti pa je bilo! Toliko, da so jemali za marširanje skozi mesto od obeh prvih letnikov le gotove, ki so imeli »dril« v kosteh in »leta izkušnje«, ker so bili pač že od anšlusa — nekateri baje pa že prej v »sistem-času« (takratna uradna oznaka za Schuschniggovo dobo republike Avstrije 1934—1938) v hajot organizirani. Zanimivo pa je bilo, da hajot-veljaki niso bili med najboljšimi učenci za pouk. Tako razmerje je povzročalo vselej nekako napetost med mladinci samimi. Sošolci, ki so bili že stari »štam-hajot«, so potrebovali pomoč, kadar so bili civil in so morali k pouku kot vsi. Ponavadi pa so bili najboljši tako v matematiki kot v angleščini, v nemščini in fiziki, v zgodovini in glasbi

VALENTIN POLANŠEK

31

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

le civilisti. Med take civiliste je spadal tudi dijak, ki so mu natvezili več imen in psovk: od mevrže do Hajnerja od Karavankarja do Bindišarja.

A vzdevki so pa boleli. Ti vzdevki vsaj sedaj, odkar je na počitnicah, z dneva v dan manj bolijo. Duša ozdravlja kot po težki bolezni z deliriji polni grozot in strahov. Koliko zaničevanj je preстал!

A po svoje je bil dijak trdoživ. Čimbolj se je izkazal za ničevega hajot-mladinca, tembolj se je gnil za učenjem na učiteljski. V predmetih, kjer se mu je teže godilo, je vrtal in vrtal, iskal rešitve po raznih knjigah, katerih si je vselej znal nabaviti, kjerkoli je ulovil kak naslov. Sreča pa je bila končno tudi v tem, da ni bil sam tega tipa civilista. Tu je bil še Vzhodnotirolec, pobožen in spravljiv fant, a kot stroj zanesljiv in vesten matematik in fizik. Med Lofentolarji je bil Hiasl, ki ga je prav dijak potegnil s sabo. Ščasoma jih je bilo več, ki so se v nekaki simbiozi učenja tolkli dalje, četudi so jih še nekateri hajot-vodiči iz višjih letnikov krepelili, da bi se še kdo drug zjokal. Tega pa nisi smel pokazati, da se ti kdo smili, zlasti, če je odpovedal v tako »vzvišenem« podajanju junakov iz strankinega gibanja in firerjevega življenja.

Ko se je pojavila mama že drugič in povpraševala, zakaj dijak ne poje redkih dobrot na mizi, je sedla, sklenila roke in začela:

— Kako je čudno, kako je čudno. Odkar so konec aprila usmrtili na Dunaju eno izpod Košute in Obirja, se šepeta med tržani, da bodo na jesen nas vse pospravili iz okolice. S komer govorim, je čisto iz sebe. Ne vemo, kaj naj počnemo.

Kam pa naj gremo?

Ko smo pa tukaj doma!

Morda me vzamejo teta čez zimo spet v gostilniško kuhinjo?

Kaj pa naj ostali domači?

Mamin glas se je zdel dijaku izvotlen in počasen.

Tako so govorile stare ženske, kdaj, preden so zamrle! ga je pretreslo! Mama pa je šele trinideset let! Vselej je imela deklški glas. Nasmejana je bila kljub neprijazni usodi. Veselila se je svojega bajtarskega, dminarskega življenja kljub trdi usodi, je bila vsa spremenjena. To spremembo v togost in plašno pogledovanje je dijak opažal skoraj pri vseh bližnjih znancih in sosedih. Nekdanje sproščenosti ni bilo niti pri otrocih več.

— Takega človeka, kot je bil cerkovnik, pa ga obglavijo!

Njegova družina je strašansko prizadeta. Med zanesljivimi so pogovori, da je tudi njegov brat padel pri gošarjih... Nihče ne sme o tem glasno govoriti. O gošarjih pa še šepetati ne smeš!

Kako je zadnjič menda grozil neki višji hitlerjanec na zborovanju v kinodvorani v trgu!

Brez izbire bodo vsem pokazali, kdor je proti Hitlerju, je vpil, da se je čulo skozi vrata na cesto.

Zdravko je mislil na cerkovnika: poznal sem ga. Na ministrante je vedno gledal.

Kje pa sta sedaj njegova sinčka?

— Tudi Marijo iz Solske ulice so! Pomisli, ženski glavo odsekati? Kako je to mogoče, da počenjajo take krvoločnosti?

Njen moč je na ruski fronti. Marijinega brata so tudi. Več otrok zapuščta. Pa Sušana, takega kmečkega fanta! Bogve kaj se nas čaka...

— Koliko plakatov sem videl na Kranjskem... Beseda mu je zamrla. Grozna stiska svojcev in vseh domačinov mu je zagodila dušo.

(se nadaljuje)

FRANC GORNIK

3

BLEJSKO GOSPOSTVO IN RAZVOJ FUŽINARSTVA NA GORENJSKEM

(Odlomek iz knjige »BLED V FEVDALNI DOBI«)

Pripomniti je treba, da se ti spori pred letom 1575 niso tikali jurisdikcije nad fužinskimi obrati, temveč so bili samo odpor proti samovoljnemu izkoriščanju gozdov po fužinarjih. Obrati sami so po fevdalnemu pravu bili odvisni od zemljiškega gospoda: postavljati so jih smeli samo z dovoljenjem, plačevati so morali od njih urbarske dajatve. Do leta 1575 so podjetniki priznavali te obveznosti v svojih izjavah in tudi s plačevanjem urbarskih pristojbin. Della Grotta je leta 1562 izjavil rudarskemu sodniku, da je od fužin obvezan za plačevanje (Zinnspflichtig) ter je še leta 1579 škofa imenoval svojega »milstnega gospoda«. Ko je istega leta postavil v Radovni nemško kladivo, je priznal zase in za vse svoje potomce, da je dobil za ureditev obrata dovoljenje od škofa, da bo obrat vpisan v urbar in da bodo od njega plačevali predpisane dajatve. Rudarski sodnik, ki je skrbel za razvoj fužinarstva po rudarskem redu za Kranjsko iz leta 1553, je izjavil, da spada Buccellini pod škofovo jurisdikcijo. Tudi vsi obrati so bili vpisani v urbar, njihovi lastniki pa so plačevali od njih urbarske obveznosti. Janez Coronini je imel na bistrici dve fužini in je plačeval od vsake po sedem goldinarjev, Ludovik in Hipolit Buccellini sta imela

fužino vpisano pod Koroško Belo in sta od nje plačevala 13 gl. 5 kr. na leto, drugo sta imela v Radovni in sta od nje dajala po 11 gl. 44 kr. Te zakonite pravice zemljiških gospodov so ostale v veljavi tudi še po letu 1575, četudi se rudarski sodnik za Kranjsko in Gorisko z njimi ni strinjal, ni pa mogel nič doseči, ker so škofje vztrajali pri svojih pravicah. Še leta 1751 je baron Zojs po urbarju iz tega leta plačeval od fužine na Bohinjski Bistrici 50 gl. 38 kr. 1 pf. Gospodarski obračun Zoisovih fužin za leto 1757 res kaže izplačilo te dajatve.

Do leta 1575 je bil spor torej samo zaradi samovoljnega izrabljanja gozdov za napravo oglja. Pri tem sta si nasprotovali dve težnji: fužinarji so želeli s kar najmanjšimi stroški doseči kar največje dobičke, ali so sami sekali v gozdovih brez odškodnine ali so oglje kupovali od kmetov, ki gotovo niso zaračunali drv, temveč samo svoje delo ter so to priložnost za zaslužek v veliki meri izrabljali, sicer bi to njihovo početje ne bi bilo prišlo celo v zapisnike. Na drugi strani pa so škofje hoteli gozdove varovati, da bi ne bili uničeni zaradi čezmernega in nenačrtnega sekanja in so zato vedno zahtevali, da se sekala le v določenih predelih. Pa tudi korist so hoteli imeti od svojih gozdov in so od fužinarjev zahtevali plačilo za posekano drevje. Mimo tega jim tudi ni bilo prav, da so fužinarji uničevali gozdove, iz katerih so se oskrbovali kmetje. Kmetje so bili, bi rekli danes, osnovni kapital graščine, zato so škofje morali kmete varovati.

2. DOBA PO LETU 1575 DO 1660

Po letu 1575 se je predmet sporov spremenil. Nastopil je boj za ohranitev lastniške pravice škofov nad gozdovi in tudi za njihovo jurisdikcijo nad fužinarji in obrati. Tega leta je izdal nadvojvoda Karel nov rudarski in gozdni zakon, ki so ga izvajali pod nadzorstvom posebnega rudarskega sodnika. Za Kranjsko in Gorisko je bil ustanovljen skupen urad vrhovnega rudarskega sodnika.

Novi zakon je imel namen čimbolj pospeševati razvoj rudarstva in fužinarstva, ki je postajalo za državno blagajno

vedno važnejši činitelj. Kakor so že Rimljani uvažali železo iz Norika v Italijo, tako bi mogla imeti velik dohodek od izvoza železa v Italijo in Nemčijo tudi Notranja Avstrija, kamor je spadala tudi dežela Kranjska. Zato je novi rudarski zakon dajal izdelovalcem železa skoraj neomejene pravice za kopanje rude in napravljanje potrebne ogla na vseh državnih in cesarjevih posestvih. Po členu 34 tega zakona niso imeli takih pravic na zasebnih veleposestvih, posebno ne na cerkvenih. Lastniki fužin so tudi po novem zakonu mogli izrabljati bogastva teh posestev samo v sporazumu z njihovimi lastniki.

O cerkvenih posestvih je bilo v členu 34 jasno določeno, naj ostanejo, kot so bila doslej, samo dajati morajo fužinarjem drva za ogelje po pravični ceni. Kjer je bila vpeljana navada, da so podjetniki plačevali za sekanje drevja, naj ta obveznost ostane še naprej. Rudarski sodnik pa naj tudi pri teh gozdovih pazi, da se v njih ne bo delala škoda.

Prav to zadnjo določbo je mogel rudarski sodnik zelo raztegniti in po svoje razlagati ter se vmešavati v graščinsko in kmečko gozdno gospodarstvo. To je tudi v veliki meri delal. Še več: v hotenju, da bi fužinarjem čimbolj olajšal obratovanje in pospešil pridobivanje železa, je večkrat hudo grešil proti pravičam, ki jih je zakon priznaval zasebnim in cerkvenim zemljiškim posestnikom. Posebno blejsko gospostvo s kmeti vred je bilo močno prizadeto. Po letu 1575 do srede 17. stol. se je odvijala težka borba med briksenskimi škofi in rudarskim sodnikom, deželnim vicedomom in celo graškim dvorom. Zdaj je postal položaj tak, da se je boj razširil tako rekoč na dve fronti: škofje niso imeli več opraviti samo s samovoljo fužinarjev — zasebnikov, temveč jim je stala nasproti še zakonita državna oblast, ki je skušala prav nezakonito posegati v lastniške pravice škofov pod okriljem pristranske razlage novega rudarskega zakona.

Začelo se je 14. sept. 1575. Za ta dan so bili vsi fužinarji poklicani v Ljubljano pred deželnega glavarja, da jih seznanijo z novim rudarskim sodnikom. Ta pa je imel namen razložiti jim novi rudarski zakon.

(se nadaljuje)

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 8. seji 15. junija razpravljal o izvajanju dogovora o družbenem usmerjanju razporejanja dohodka v prvem četrtletju leta 1982. Spregovorili so o načrtu za pripravo izdelave dolgoročnega plana občine, o predlogu samoupravnega sporazuma o usmerjeni družbeni gradnji soseske »center« v Lescah ter o prenosu pravice uporabe zemljišča in soglasja h gradnji hangarja alpskega letalskega centra Lesce. Pregledali so realizacijo prihodkov in odhodkov občinskega proračuna za obdobje januar-maj 1982 in plan proračuna po mesecih v letu 1982. Obravnavali so tudi gradivo za skupščino SRS, in sicer predlog zakona o zaposlovanju in zavarovanju oseb za primer brezposelnosti.

Komite občinske konference ZKS Radovljica je na seji 23. junija proučil načrt ukrepov v SRS za zagotavljanje v tujini najetih posojil in v zvezi s tem presojal tudi gospodarska gibanja v občini. Na seji so člani komiteja izvolili komisije in druga delovna telesa ter določili člane komiteja za delo v osnovnih organizacijah ZK. Posebno pozornost so namenili presojo nju uresničevanja določil družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini Radovljica. Spregovorili so tudi o nalogah v pripravah na 11. kongres ZSMS. Sprejeli so pobudo občinske organizacije ZZZB NOV Radovljica, da prevzame OK ZKS Radovljica pokroviteljstvo in organizacijo vsakoletne spominske svečanosti 27. marca ob obletnici smrti Staneta Žagarja.

Predsedstvo skupščine občine Radovljica je na seji 18. junija obravnavalo izhodišča za oblikovanje in izbor dnevnega reda za tretje seje vseh treh zborov občinske skupščine. Obravnavalo je tudi predlog programa dela občinske skupščine in skupščin SIS v letu 1982.

Koordinacijski odbor za proslave pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je pod predsedstvom Toneta Tomana na 20. seji 16. junija oblikoval stališča in določil program za letošnjo proslavo občinskega praznika 5. avgusta, ki bo 4. avgusta v avli osnovne šole A. T. Linhart Radovljica.

Na 12. seji sveta za informiranje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica 15. junija so obravnavali predlog ČP Glas za povišanje cene časopisa Glas v kolportaži od sedanjih 9 na 11 din in dosedanjih 300 din za polletno naročnino na 350 din. Na seji je predstavnik lokalne radijske postaje Triglav Jesenice seznanil člane sveta s stališči in razgovori s predstavniki RTV Ljubljana glede slišnosti LRP Triglav na območju Bohinja in drugih krajev radovljske občine.

V prostorih skupščine občine so se sešli predstavniki skupščine občine Radovljica, izvršnega sveta ter družbenopolitičnih organizacij s predstavniki konzorcija za izgradnjo smučarskega centra Kobla. Spregovorili so o razvojni problematiki smučarskega centra Kobla in vlaganj v razvoj v obdobju 1982-1985. Predlagali so, da namesto 41-članskega konzorcija, ki je bil ustanovljen leta 1973 ustanovijo SIS. Strojna dela bo še naprej opravljala strokovna služba TOZD centra. Zanimanje za pristop v SIS so pokazale razen gorenjskih tudi druge delovne organizacije iz Slovenije.

Na 2. seji skupščine Kulturne skupnosti Radovljica, 16. junija, ob izredno dobri udeležbi delegatov, je bila osrednja po-

zornost posvečena problematiki izvajanja kulturne akcije za delovne kolektive in sodelovanju z zamejskimi Slovenci in pobratenimi občinami. Delegati so opozorili, da bi morali zlasti kar zadeva boljše organiziranosti kulturne akcije, več storiti sindikati, ki bi morali v sleherni osnovni organizaciji imeti poverjenika za kulturo. Za sodelovanje z zamejci pa bo potrebno več načrtnosti in usklajevanja preko ZKO in OK SZDL.

Pod predsedstvom Franca Jereta je bila 23. junija v Radovljici seja sveta za varstvo okolja pri OK SZDL Radovljica, ki so se je udeležili tudi predstavniki krajevnih skupnosti Radovljica, Lesce, Bled in Begunje, društva za varstvo okolja občine Radovljice, alpskega letalskega centra, urbanističnega inštituta, skupščine in DPO občine ter Matej Bor in Rudolf Hribnik-Svarun. Osrednja pozornost je veljala poglavljeni razpravi o posegih v prostor radovljske občine z načrtovano gradnjo dvotirne železnice in avtoceste. Proučili so tudi vlogo ALC Lesce za izgradnjo še enega hangarja za letala zaradi predvidene razširitve dejavnosti.

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na junijski seji med drugim odobril plačilo 173.000 din kot soudeležbo občine za sanacijo obzidja na pokopališču v Bohinjski Bistrici, kjer so tudi grobovi padlih borcev NOB. Za sanacijo zemeljskega plazu na Mevkužu v Gorjah je odobril 200.000 din in lokalni radijski postaji Triglav Jesenice kot soudeležbo za postavitev pretvornika na Španovem vrhu 80.000 din.

Za letovanje otrok socialno šibkih družin je SIS za socialno skrbstvo občine Radovljica lani namenila 868.000 din, po letošnjem programu pa je v te namene predvideno 1.085.000 din. Namensko za letovanje in taborenje je izobraževalna skupnost letos namenila 600.000 din.

Izobraževalna skupnost Radovljica letos prispeva 600.000 dinarjev za letovanje sto šolskih otrok v letni koloniji Stenjak pri Novigradu ter za 350 do 400 otrok, ki bodo taborili v Fažani po dogovoru z zvezo tabornikov občine Radovljica.

V zadnjih štirih letih od 1978 do 1982, vključno z mesecem aprilom, je v radovljski občini naraslo število osnovnih organizacij ZK od 103 na 117, število članov pa od 1638 na 1790, kar je le 9 %. Poprečno število novih osnovnih organizacij na Gorenjskem pa je v tem času naraslo za 8 %, število članov ZK pa za 11 %. Največji porast so imeli v občini Škofja Loka, najmanjši pa v občini Jesenice.

Na Bledu je delovna organizacija Almira pred kratkim začela z obnovitvenimi deli v prostorih graščine Grimše na Rečici, v katerih so nedolgo tega odprli razstavo domače obrti s področja pletenja z domačo volno. Računajo, da bodo z obnovitvenimi deli končali do konca junija.

Predstavniki industrijskega gasilskega društva Elan Begunje so prejšnji mesec podpisali listino o pobratenju z industrijskim gasilskim društvom bombažne predilnice Tržič. Gasilci obeh enot že vseskozi tesno sodelujejo in nesebično pomagajo drug drugemu v številnih skupnih akcijah.

V času od 1978. do 1982. leta je v okviru programa idejno-političnega usposabljanja članov ZK dopisno šolo marksizma uspešno opravilo iz radovljske občine 59 oz. 3,36 % vseh članov ZK v občini.

Skupno ocenjena vrednost izvoza blaga in storitev po podatkih OZD radovljske občine bo v letu 1982 znašala 63 milijonov dolarjev, kar je 11,3 % povečanje v primerjavi z realizacijo izvoza v letu 1981. V industriji bo znašalo povečanje izvoza

14 %, v drugih dejavnostih (gostinstvu, prometu, obrti in gozdarstvu) pa bo izvoz večji za okoli 4 %. Izvoz industrije bo predstavljaval skoraj tri četrtine celotnega izvoza radovljskega gospodarstva. Z izvozom bodo pokrivali uvoz s količnikom 2,73 v prid izvoza, od tega na konvertibilno področje 2,59. Letos se bodo skušale v izvoz vključiti OZD Filbo Bohinjska Bistrica, ELMONT Bled, JELPLAST Kamna gorica in gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju.

Na letošnji solidarnostni akciji zbiranja odpadnega papirja, ki jo je organiziral občinski odbor Rdečega križa Radovljica so nabrali 15 ton papirja. Od tega kar 12 ton v upravnih organih občinske skupščine Radovljica. Ker so pred tem izvajali enako akcijo osnovnošolci, tokrat ni bilo zadosti papirja v večjih delovnih organizacijah.

Na republiškem gasilskem tekmovanju za pokal Saleške doline v Saleku pri Titovem Velenju sredi junija, je ženska gasilska enota Elan Begunje dosegla prvo mesto. Moška ekipa pa je bila med 99 nastopajočimi na solidnem 29. mestu. Republiški štab civilne zaštite Slovenije je 18. junija podelil Elanu tudi posebno odlikovanje za uspehe na področju civilne zaštite.

V počastitev 75-letnice godbe na pihala iz Gorij je bila osrednja slovesnost v soboto, 19. junija zvečer v dvorani TVD Partizan v Zgornjih Gorjah. Pod vodstvom dirigenta prof. Lojzeta Velkavrhja je na jubilejnih celovečernem koncertu nastopilo 35 godbenikov. V navzočnosti številnih vabljenih gostov, med drugimi tudi godbenikov iz Lesc, Jesenic, Tržiča in Kranja ter znanega slovenskega partizanskega skladatelja Gvida Učakarja, predstavnikov DPO in ZKOS je imel slavnostni govor tajnik godbe Janez Varl. Ob tej priložnosti je ZKOS nagradila z Gallusovimi zlatimi značkami 5, s srebrnimi 8 in z bronastimi 10 godbenikov.

Prejšnji teden je delavski svet trgovskega podjetja Murka Lesce povabil na celodnevni izlet v Umag 50 najzvestejših dolgoletnih kupcev in prijateljev Murke, pretežno iz KS Radovljica. Prisrčno sprejeti in vodeni s strani delavk Murke, so si gostje ogledali tovarno Droga v Portorožu in turistične zanimivosti Umaga, kjer so jih v Murkinem počitniškem domu pogostili. Vsi gostje in gostitelji so bili s takšnim načinom povezovanja in medsebojnega spoznavanja izredno zadovoljni.

Po poročilu Zveze kulturnih organizacij Radovljica je bilo v letu 1981 v organizaciji 23 krajevnih društev in nad 70 društvenih sekcij skupaj 759, v organizaciji izvršnega odbora ZKO Radovljica pa 62 različnih kulturnih prireditev in akcij. Skupaj je bilo torej lani v radovljski občini 821 kulturnih prireditev v izvedbi pretežno amaterskih kulturnih delavcev. To je sicer 75 prireditev manj kot leto poprej, vendar pa je bilo tako tudi načrtovano sprito omejenih finančnih možnosti. Večji poudarek je bil dan kakovosti in idejno politični usmeritvi celotne ljubiteljske dejavnosti.

V organizaciji Glasbene šole Radovljica in Festivala Ljubljana je bila v Radovljici v začetku junija prva poletna akademija za staro glasbo. To srečanje, ki je bilo prvič organizirano pri nas sta vodila Klemen Ramovž in gostja iz Avstrije Gertraud Gamberith. Prve akademije se je udeležilo deset študentov iz Slovenije, Avstrije in Italije, ki so pripravili 7. junija trio sonat na blejskem otoku.

Od 18. junija do 2. julija razstavlja v avli festivalne dvorane na Bledu akademski slikar Janez Ravnik. To je letos že druga likovna razstava v teh galerijskih prostorih, ki jih po programu poletnih razstav organizira likovna sekcija KUD Bled.

IZLETI NAS RAZVEDRIJO IN BOGATIJO

Društvo upokojencev Javornik - Koroška Bela je letošnjo pomlad pripravilo za svoje člane nekaj zelo zanimivih izletov. To je za generacijo, ki v svoji aktivni dobi ni utegnila ali ni imela možnosti za tovrstno aktivnost in to dela še sedaj, ko uživa sadove minulega dela. Ena od aktivnosti društva je prirejanje izletov za spoznavanje ožje in širše domovine, naravnih lepot in posebnosti, pa tudi številnih kulturnih spomenikov in spomenikov ter obeležij NOB.

V prvih dneh maja so člani DU Javornik - Koroška Bela kar štiri dni potovali po republikah Hrvaški, Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Ogledali so si številne spomenike iz NOB in se spoznali s potekom bojev. Mrakovica na Kozari, Jajce, Tjen-tište, Foča, Titovo Učice in Kadinjača ter drugi kraji so se vtisnili v njihov spomin za vedno. Društvo jim je olajšalo plačilo stroškov za to potovanje s tem, da je prispevalo 20 % ali 30 %. Za to ugodnost so izletniki društvo hvaležni.

Zadnjo soboto v maju so se z dvema avtobusoma odpeljali v Izolo, da so spoznali udobje, ki ga nudi slovenskim upokojencem njihov novi počitniški dom. Izlet so obogatili še s postankom ob razvalinah gradu Socerb nad Trstom in ob povratku z obiskom in ogledom kobilarne v Lipici. Navdušili jih je program dresiranih lipicancev.

V soboto, 12. junija, so v starodavnem Kamniku poslušali lepo petje pevskih zborov društev upokojencev na republiškem srečanju pevskih zborov. Žal jim je slabo vreme preprečilo ogled arboretuma Volčji potok ter razvedrilo v Kamniški Bistrici.

Zadnji izlet iz pomladnega programa so imeli v soboto, 26. junija. Do zadnjega sedeža so napolnili Integralov avtobus, ki ga je večje vodil izkušen voznik Franci Pogacnik. Prevladovali so starejši člani društva, najstarejša potnica je imela že 87 let, še dva med njimi pa čez osemdeset let. Vsi so napore izleta in neprijetno vročino prenašali brez težav. Izletnike je zanimalo vse, kar so videli.

Mimo Kranja, Brnika, Komende so prišli v Kamnik. Bili so še prezgodnji, da bi si ogledali novo urejen Zadnikarjev muzej. Zanimal jih je Mali grad, spomenik NOB in občudovali so razgiban kip generala

žagarstvo in predelavo lesa imajo pred šolskim poslopjem spomenik, delo kiparja samouka Petra Jovanoviča iz Škofje Loke. Pred združnim domom so videli spomenik, posvečen 141 padlim borcem, talcem in žrtvam fašizma iz Ljubnega in okolice. Ob njem je tudi grobnica 36 neznanih borcem.

Bilo je že pošteno vroče, ko so prišli v Luče. Povsod ob cesti so videli lepo urejene hiše in vrtove, veliko rož na gredah, ob ograjah in na oknih ter balkonih, v Lučah pa je bilo teh dokazov pridnosti in smisla za okrasitev neverjetno veliko. Opazili so tudi, da so v izrazito gorskem svetu. Na desnem bregu Savinje so videli Ojstrico, pod njo Vežo, nad levim bregom pa mogočno Raduho. Vsa okolica je visoko v gore gozdната. Razgledali so se po kraju in pri cerkvenem zidu opazili spomenik Lučanu - velikemu glasbeniku Blažu Arničju, delo akademskega kiparja Stojana Batiča. Izvedeli so, da so Luče znane po originalnih panjskih končnicah in da so bile

leta 1974 proglašene za najbolj urejen turistični kraj v Sloveniji.

Ob glavni cesti so videli spomenik 58 padlim borcem NOB, na pokopališču pa grobišče z imeni desetih talcev, ustreljenih 13. januarja 1944 v Lučah. Izvedeli so, da je bilo požganih in porušenih 20 stavb.

Po ogledu kraja so izletniki kosili v lepo urejeni zadržni gostilni Kmet. Tudi kosilo je bilo v skladu z dobrim razpoloženjem: okusno, sveže in ne drago.

Ob nadaljevanju poti iz Luč proti Logarski dolini so imeli občutek, da se vozijo v izjemno lepem, tihem, gozdnatem svetu. V ozki dolini se vije le Savinja in ob njej cesta. Avtobus je vozil bolj počasi v bližini znamenite Igle in presihajočega studenca. Dober kilometer poti iz Luč proti Logarski dolini so na levi opazili kolovoz, ki vodi proti turistični kmetiji Petra Ježa. Nasprotni pa je mogoče preko Savinje priti na visokogorske kmetije v Raduškem in Strmškem vrhu. Ta pot vodi tudi do domačije Blaža Arničja.

Pot so nadaljevali proti slapu Rinka. Najpogumnejši so krenili

prav do Orlovega gnezda, ostali so občudovali divjo lepoto gorskih vršacev z mesta, do koder je peljal avtobus. Šele ob povratku so na terasi ob domu »napeli meha« in ob prijetnem glasu tovarišice Karle tudi malo zaplesali.

Po uri in pol počitka so se vračali mimo Luč in Ljubnega proti Mozirju. Premalo je bilo časa, da bi si ogledali mesto. Pot jih je vodila v Savinjski gaj. Večina izletnikov je bila prvič tukaj. Bili so navdušeni nad urejenostjo trat in prekrasnim, skladnim nasadi poletnih cvetic. Udobne, nizke klopice so vabile utrujene noge k počitku in uživanju v prijetni tišini ob slikoviti Savinji.

Sonce je še vedno toplo gredo, ko so ob pol sedmih zapustili Savinjski gaj in so nadaljevali pot v bližini Braslovč in Polzele proti glavni cesti, kjer so v daljavi videli Prebold s tekstilno tovarno. Na tej poti so lahko več časa občudovali nasade hmelja ter lepo obdelana, izredno rodovitna polja. Mimo Vranskega so se po ovinkasti in nekoliko strmi cesti peljali do Trojan. Ze zaradi tradicije pa tudi zaradi krofov so imeli kratek postanek, nato pa so nadaljevali pot po Črnem grabnu, mimo ostarelih, nekdanj mogočnih hiš - poštnih postaj, skozi Lukovico, blizu zasnanega Kersnikovega Brda v Domžale. Se mimo Jelovškovih Grobelj, skozi njegov rojstni Mengeš, mimo letališča Brnik in kmalu so bili v Kranju. Ves čas so izletniki neutrudno prepevali. Požrtvovalni voznik Franc je izdatno prispeval k dobremu razpoloženju s šalami, ki jih je pripovedoval z dokajšno mero igralskega talenta in s smislom za razna narečja.

Nekaj po deveti uri zvečer so izletniki prišli domov, polni lepih vtisov in nepozabnih doživetij.

Stefka Bregant

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

Titova cesta na Jesenicah (Foto I. Kučina)

ODGOVORNE NALOGE SINDIKATA PRI URESNIČEVANJU PROGRAMOV GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice so se na ponedeljkovi seji verjetno soočili z doslej najtežjo in najresnejšo nalogo, ki jih čaka v teh mesecih. Obravnavali so izhodišča dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in operativni načrt ukrepov in aktivnosti v SR Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini ter ohranjanje proizvodnje. Glavni poudarek v razpravi je bil dan nalogam in usmeritvam osnovnih organizacij in organov zveze sindikatov pri uresničevanju gospodarske stabilizacije.

Podlaga za razpravo je bilo obsežno gradivo, ki so ga člani predsedstva že predhodno prejeli. V tem trenutku je verjetno najbolj pomemben operativni program ukrepov in aktivnosti SR Slovenije za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini, in ohranjanje proizvodnje. Ta program predvsem zajema aktivnost za kar največja prizadevanja za povečanje vseh možnih oblik deviznega priliva na podlagi izvoza blaga in storitev, krepitev izvozne usmerjenosti proizvodnje in ohranjanje nemotenega procesa proizvodnje. Nadalje aktivnosti za usklajevanje prilivov sredstev in združevanja sredstev glede na dogovorjeno rast skupne in splošne porabe, pomembne pa so tudi aktivnosti za uresničevanje politike oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je ob tem pripravil program nalog, ki so ga sprejele vse osnovne organizacije in organi sindikata. V programu teh nalog je poudarjeno, da so ukrepi, ki jih vsebuje operativni načrt, nujni za stabilizacijo gospodarskih razmer in za zagotovitev izpolnjevanja naših obveznosti do tujine. Republiški svet zveze sindikatov ob tem poziva vse osnovne organizacije zveze sindikatov, občinske in medobčinske svete ter republiške odbore sindikatov dejavnosti, da na podlagi teh ukrepov obravnavajo in ocenijo položaj v svojih temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah, občinah in panogah glede na družbenoekonomski položaj delavcev in delovnih ljudi ter glede na naloge sindikata pri tem.

Razprava na ponedeljkovi seji v okviru omenjenih odgovornih nalog je pokazala na nekatere ugotovitve, nad katerimi se bo končno treba le zamisliti in začeti ukrepati tudi drugače. Več kot jasno je, da je za mnoge v jeseniški občini stabilizacija še vedno le fraza na papirju, da o odgovornosti posameznikov pri uresničevanju te naloge ne izgubljamo besed. Kot so poudarili v razpravi, se člani samoupravnih organov v temeljnih in drugih organizacijah še ne zavedajo sedanje kritične situacije v našem gospodarstvu, to med drugim dokazuje tudi to, da so nekatere seje delavskih svetov zelo slabo pripravljene. Nadalje so člani kritično spregovorili o neizdelanih razvojnih programih nekaterih delovnih organizacij, o preslabem informiranju delavcev o zaostreni gospodarski situaciji, opozorili so na netočno prikazovanje dejanskega stanja, kar negativno vpliva na delavce in njihova prizadevanja.

Člani predsedstva so se tokrat v razpravi kar najbolj trudili, da ne bi ugotavljali le starih dejstev, temveč da bi enotno in akcijsko nastopili, da se enkrat začnejo negativne posledice le odstranjevati. Člani so se zavzeli za dokončno stremitev v vseh okoljih. Takoj moramo začeti z uresničevanjem nalog in programov gospodarske stabilizacije. Na osnovi programa nalog, ki jih je pripravil republiški svet zveze sindikatov, je treba tudi v osnovnih organizacijah sindikata v jeseniški občini oceniti razmere in pričeti z delom.

Člani predsedstva so menili, da ima še veliko delovnih organizacij v jeseniški občini možnosti, da povečajo izvoz, potrebna je le prava organiziranost. Treba bo nadaljevati s prizadevanji za povečevanje kovinsko-predelovalne industrije v jeseniški občini, pregledati tržne pogoje gospodarjenja. Povsod se moramo truditi za nemoten proces proizvodnje, predvsem v poletnih mesecih. Treba se bo dobro organizirati glede letnih dopustov.

O aktualnih nalogah pri uresničevanju nalog gospodarske stabilizacije so spregovorili tudi člani sveta za dohodkovne odnose in planiranje pri občinskem svetu zveze sindikatov, ki so prav tako sprejeli več pomembnih zaključkov.

Dolgoročno pisanje o vseh nalogah, ki nas čakajo v naslednjih mesecih, je pravzaprav odveč, poglavito je, da se vsi člani naše samoupravne družbe zavedamo, da je položaj, v katerem se nahajamo, težak, seveda pa ne brez izhoda. To velja za vse, tako za delavce v neposredni proizvodnji kot v pisarni, za strokovnjake, za vodje TOZD in vse družbenopolitične delavce. Tudi zaradi svojih lastnih slabosti, napak in neodgovornosti smo se znašli v neugodnem položaju, tako da ne sme biti pravega početniškega brezdelja v poletnih me-

secih, temveč se moramo povsod truditi za izboljšanje razmer v vseh okoljih. Upamo, da besede ne bodo ostale le na papirju in da bomo

KULTURA IN SOCIALNO SKRBSTVO

V prvem tednu meseca julija bosta seji skupščine kulturne skupnosti in skupnosti socialnega skrbstva. Prva bo v petek, 2. julija ob 13. uri v restavraciji Kazina, druga pa v torek, 6. julija ob 16. uri v dvorani občine Jesenice.

Na seji skupščine kulturne skupnosti bodo obravnavali akte za ustanovitev skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Jesenice in osnutek statuta Kulturne skupnosti Jesenice.

O elaboratu o skupnih službah je razpravljala izvršni odbor skupnosti prejšnjega mandata in menil, da morajo skupne strokovne službe zagotoviti novo kvaliteto ne samo na področju delegatskih odnosov, ampak za vse naloge, za katere bo skupnost ustanovljena. V elaboratu ni razvidno, kdo bo potem izvajal naloge na področju varstva narave in kulturne dediščine in kje bosta združevali delo oskrbnici Prešernove in Finžgarjeve hiše. Prav tako ni jasno, kdo bo hiši vzdrževal in skrbel za Liznekovo hišo v Kranjski gori, Kosovo graščino, Ajdno nad Potoki in vzdrževal Titov dom. Izvršni odbor se strinja z ustanovitvijo skupnih strokovnih služb, vendar se dogovorjene naloge iz programa služb ne smejo črtati. Glede samoupravnih sporazumov pa je izvršni odbor menil, da v njih ni dovolj pojasnjen ključ za delitev stroškov. Ob zaključnem računu in prenosu bi morali poračunati osnovna sredstva in amortizacijo ter sklade, če jih bodo službe imele. Prav tako ni jasno, kaj bo s prostori, saj predlagani ne zadostujejo potrebam.

Statut Kulturne skupnosti Jesenice podrobneje ureja statusne določbe, samoupravno organiziranost in uresničevanje delegatskih razmerij, samoupravni nadzor nad delovanjem skupščine in njenih organov, način sodelovanja predstavnikov organov in organizacij, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, odgovornost in razpolaganje ter ravnanje s sredstvi, uresničevanje nalog na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozagrade, opravljanje del v skupni strokovni službi, javnost dela in druge pomembne zadeve za delovanje skupnosti.

Konferenca delegacij TOZD in delovnih skupnosti Železarn za skupščino kulturne skupnosti bo v četrtek, 1. julija ob 13. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina.

Na drugi seji obeh zborov skupščine skupnosti socialnega skrbstva bodo obravnavali spremembe samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti socialnega skrbstva in spremembe statuta skupnosti. Obravnavali bodo tudi poslovnik skupščine skupnosti, valorizacijo rejin za otroke in denarnega dodatka oskrbovancem v socialnih zavodih in pooblastilo centru za socialno delo za izvajanje nalog zakonske posvetovalnice.

Ob koncu leta 1979 je začel veljati novi zakon o socialnem skrbstvu, ki je skupnostim socialnega skrbstva narekoval usklajevanje organizacije in dela ter samoupravnih aktov z novimi določbami navedenega zakona. To je zahtevalo sprejem samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti socialnega skrbstva, h kateremu je večina udeležencev pristopila že v začetku leta 1981. V tem letu so bila sprejeta stališča, da skupščine interesnih skupnosti ne imenujejo več tajnikov, ampak opravlja tajniška dela strokovni delavec skupnosti oziroma skupne strokovne službe. V skladu s tem je treba navedene spremembe vnesti v samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti.

Tudi v statutu skupnosti je bil predviden tajnik skupnosti, zato je treba iz njega izločiti določbe o imenovanju in nalogah tajnika skupnosti.

Poslovnik ureja način dela skupščine skupnosti, zborov skupščine in skupnih organov ter druga vprašanja, ki zadevajo delo delegatov, njihove pravice in dolžnosti v skupščini, zborih skupščine in v skupnih organih. Tako je strokovna služba skupnosti dolžna obvestiti konfe-

lahko v prihodnje končno lahko napisali nekaj spodbudnega. Da ne bomo le spet ugotavljali naših napak in slabosti, kot je bilo večkrat poudarjeno tudi na zadnji seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov.

Predsedstvo je pozvalo vse osnovne organizacije zveze sindikatov in odgovorne družbenopolitične delavce, da takoj pristopijo k uresničevanju zastavljenih nalog.

J. Rabič

renco delegacij oziroma delegacijo, ki delegira svojega delegata, če njen delegat neopravičeno izostane. Glede drugih določil v poslovniku ni bistvenih novosti.

V letu 1981 je bila rejinna za slušno prizadete otroke, ki so v rejništvu zaradi usposabljanja, ovrednotena samo enkrat, za ostale otroke, ki so v rejništvu zaradi socialnih razmer, pa je bila dvakrat, da se je ohranila realna vrednost rejinne. Zaradi navedenega je predlog za ponovno ovrednotenje za leto 1982 za posamezno kategorijo rejencev različen, in sicer predlaga koordinacijski odbor povišanje rejin za otroke, ki so v rejništvu zaradi socialnih razmer, za 20 odstotkov in za slušno prizadete otroke, ki so v rejništvu zaradi usposabljanja, za 30 odstotkov. Tako bi znašala poprečna rejinna za zdravega otroka 5.300 din, za slušno prizadete pa 6.670 din mesečno. V rejinni je zajeto povračilo materialnih stroškov za oskrbo otroka v rejniški družini in nagrada za rejnikovo delo.

Po pravilniku o družbeno materialnih pomočeh v skupnosti socialnega skrbstva imajo občani, ki prejemajo materialno pomoč v obliki delnega ali celotnega plačila oskrbnih stroškov v socialnih zavodih pravico do žepnine. Višina denarne pomoči, ki predstavlja upravičenec edini vir preživljanja, znaša v letu 1982 3.900 din. Predlog za povišanje žepnin za oskrbovance v socialnih zavodih predvideva, da bi za upravičence, ki prejemajo materialno pomoč v obliki delnega plačila oskrbnih stroškov v socialnih zavodih znašala 750 din, za upravičence, ki prejemajo materialno pomoč v obliki celotnega plačila oskrbnih stroškov, pa 400 din.

Z ustanovitvijo centra za socialno delo prehaja zakonsko svetovanje na center, zato je potrebno, da dobi od skupnosti socialnega skrbstva potrebno pooblastilo. Center bi na podlagi pooblastila izvajal predzakonsko in zakonsko svetovanje v skladu z določili pravilnika o delu zakonskih svetovalnic in predzakonskem svetovanju.

Konferenca delegacij TOZD in delovnih skupnosti Železarn bo v ponedeljek, 5. julija ob 12.30 v prvem nadstropju restavracije Kazina.

Lilijana Kos

PRIPOMBE KONFERENCE DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SKUPNOSTI ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

V petek, 25. junija, je bila druga seja konference delegacij za skupščino SIS za vzgojo in izobraževanje. V nasprotju z ostalimi sejami konference delegacij je bilo na tej seji prisotnih 19 delegatov, kar je doslej največja udeležba na konferencah delegacij. Dnevni red je bil obsežen, pripombe delegatov pa glede na obravnavane probleme zelo skromne.

Konferenca delegacij je imela pripombe na predlog planske bilance sredstev izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1982. Delegati so vprašali, zakaj je tako visoka rast pri posameznih postavkah, glede na lanskoletno realizacijo. Glede na gospodarsko situacijo je treba v negospodarstvu upoštevati, da osebnih dohodkov ne bo večji kakor v proizvodnji. Zato se konferenca delegacij ne strinja z zvišanjem osebnega dohodka za 20,5 % zaposlenim v samoupravnih interesnih skupnostih.

Konferenca delegacij je tudi ugotovila, da se po srednjeročnem planu izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981–1985 denar, ki je namenjen v določene namene, ne uporablja v celoti kakor je

PRIPOMBE KONFERENCE DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

V sredo, 23. junija je bila druga seja konference delegacij za skupščino skupnosti za otroško varstvo. Prisotnih je bilo 11 delegatov iz TOZD in delovnih skupnosti od 23 možnih. Temu primerne so bile tudi pripombe delegatov in razprava na seji delegacije.

Na zapisnik prve seje obeh zborov skupščine SOV Jesenice konference delegacij ni imela pripomb, zato ker so bile pripombe dane na konstituantni seji konference delegacij upoštevane in vnesene v zapisnik.

S predlogom poslovnika skupščine SOV Jesenice in sklepom o sprejemu le-tega se je konferenca delegacij strinjala.

Tudi na predlog delovnega načrta in finančnega plana SOV za leto 1982 konference delegacij ni imela pripomb.

Sklep o pričetku postopka sprejem in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1981–1985 in predlog kandidatov za delo v skupnih organih skupščine SOV je konferenca delegacij brez obširnejše razprave sprejela.

Nekaj pripomb pa je konferenca delegacij dala na predloge samoupravnih aktov za ustanovitev skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti. Kot prvo je konferenca delegacij ugotovila, da je gradivo v zvezi z ustanovitvijo skupnih strokovnih služb SIS rezultat večletnih prizadevanj, zato naj se čimprej ustrezno organizirajo skupne strokovne službe SIS v naši občini, in čim prej začnejo z delom.

Kot drugo je konferenca delegacij poudarila, da morajo biti skupne službe organizirane tako, da bo za njihovo delo čimbolj racionalno in

učinkovito. Zato je treba zagotoviti, da z novo organizacijo strokovnih služb SIS ne bo več zaposlenih kot dosedaj. Sicer v predlogu navajajo, da je bilo do sedaj zaposlenih 31 delavcev, česar nova organizacija ne bo dosegla, saj bo skupna strokovna služba zaposlovala 14 delavcev in posebna enota 11 delavcev, skupno torej 25. Kljub temu pojasnilu, konference delegacij predlaga, da je treba v dosedanjih zaposlitvi upoštevati zaposlitev vseh delavcev, tudi tistih, ki so zaposleni honorarno, preračunano v polni delovni čas.

Konferenca delegacij ni sprejela nobenih pripomb in stališč v zvezi s sprejemanjem samoupravnega sporazuma o načinu pokrivanja stroškov za delo republiške in občinske skupnosti socialnega varstva Jesenice za leto 1982.

Pod zadnjo točko dnevnega reda so se delegati pogovorili o tem, kako naj strokovne službe pa tudi člani delegacij sami prispevajo k boljšemu delu delegacij in zlasti poudarili, da naj center za proučevanje samoupravljanja in informiranje opozarja delegacije na kaj je treba biti še posebej pozoren v gradivu za delegacije – seveda na osnovi, mnenj strokovnih služb Železarn, ki dajejo svoja pojasnila.

Na koncu seje je konferenca delegacij delegirala za drugo sejo skupščine SOV Jesenice devet delegatov od možnih deset.

D. H.

PRIPOMBE KONFERENCE DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Druga seja konference delegacij je bila 28. junija. Na seji je bilo prisotnih 17 delegatov od 23. Konferenca delegacij je pregledala gradivo za drugo sejo skupščine skupnosti za zaposlovanje in je imela nekaj pripomb in predlogov.

Konferenca delegacij se strinja, da gre osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske skupnosti za zaposlovanje za obdobje 1981–1985 v javno razpravo, ampak naj se v pisni obliki priloži primerjava s stari samoupravnim sporazumom.

V zvezi s tem je konferenca delegacij postavila vprašanje, kakšen je pravi postopek za sprejemanje teh sprememb. Ali se bodo spremembe sprejemale na sejah delavskih svetov ali na zborih delavcev.

Poročilo o gibanju brezposelnosti v razdobju januar–april in zapo-

slenosti v razdobju januar–marec 1982 v občini Jesenice je spodbudilo strokovno službo Železarn za to področje, da je dala informacijo v zvezi z zaposlovanjem v Železarni, iz katere je razvidno:

Pripravnike zaposlujejo skladno z načrtom, ki ga sprejemamo za vsako leto. Stipendije razpisujemo v skladu s potrebami po TOZD in delovnih skupnostih, zato stipendiste v celoti zaposlimo. Problem zaposlovanja srednješolcev rešujemo tako, da jih zaposlujejo na začetne delovne naloge s tem, da imajo ob zadostnem interesu možnost hitrejšega napredovanja. Pogodbe ob delu sklepamo izključno z delavci v neposredni proizvodnji.

Konferenca je med drugim tudi ugotovila, da narašča število brezposelnih žena in mladine v jeseniški občini. Zato pripominja, da naj strokovne službe še uspešneje rešujejo te probleme.

H gradivu za občinsko sejo je bilo priloženo tudi gradivo za drugo sejo skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS. Konferenca delegacij se je strinjala s pripombami delovne skupine, meni pa, da se prispevna stopnja ne sme povečati, ampak naj se povečanje za 0,06 % razdeli med posamezniki SIS. Zdrženega dela ne smemo dodatno obremenjevati, zato naj se gospodarji v okviru lastnih sredstev.

Konferenca delegacij je postavila tudi vprašanje, kako je delovna skupina prišla do zaključka, da je sedanji ključ financiranja za ustanovitev zavodov za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb prenizek. Kako so prišli do novih procentualnih obremenitev posameznih samoupravnih interesnih skupnosti?

Po priloženih izpolnjenih vprašalnikih »kdaž naj bi bila seja skupščine« (vprašalnike je dostavila občinska skupnost za zaposlovanje) je konference delegacij ugotovila, da je večina delegacij zato, da bi bile seje skupščin tudi v prihodnje ob 12. uri dopoldne.

Po končani razpravi je konferenca delegacij za drugo sejo občinske skupnosti za zaposlovanje delegirala deset delegatov, ravno toliko, kolikor imamo na skupščini delegatskih mest.

D. H.

PRAZNIK V KRAJEVNI SKUPNOSTI PLAVŽ

Prebivalci krajevne skupnosti Plavž, ki se je letos z odločitvijo prebivalcev preoblikovala v tri manjše krajevne skupnosti, tretjič praznuje svoj krajevni praznik v spomin na 4. julij 1941, ko so se na Mirci sestali domačini Stane Bokal, Mirko Frankič-Tilen, Ivan Kavčič in Jože Šavli ter osnovali partizansko grupo, kateri se je konec julija pridružil še Ciril Tavčar.

Na Mirci osnovana partizanska grupa se je povezala z vojno revolucionarnim komitejem za jeseniško okrožje, ki ga je vodil Jože Gregorčič-Gorenjec, kasnejši narodni heroj. Še v istem mesecu, in sicer 27. julija 1941, so se na Obranci, na obronku Mežakle, zbrale vse tri partizanske grupe, ki so že delovale na našem območju, in sicer grupa Obranca z 21 borci, Hrastnik s 15 borci in Mirca s petimi borci ter naslednji dan formirale Cankarjevo-Jeseniško četo, katere komandant je postal Polde Stražisar, komisar pa Franc Potočnik.

Četa se je prvič spopadla z okupatorjevimi oboroženimi silami 1. avgusta na Obranci — ta dan praznujemo kot občinski praznik — 8. avgusta na Partizanskem vrhu in drugod.

Partizanska grupa Mirca je že v prvem letu bojev proti okupatorju in domačim izdajalcem plačala za svobodo in zmago socialistične revolucije velik krvni davek. 19. januarja 1942 je padel v strminah Lipanskega vrha na Pokljuki takrat že politkomisar bohinjsko-gorjanskih upornikov — Stane Bokal. 18. marca istega leta je padla skupina Frankič, Šavli in Kavčič v nemško zasedo pri mostičku pod Ajdno oziroma pod Potoki. Pod fašističnimi streli je obležal Jože Šavli, pri umiku čez deročo Savo pa so valovi pogoltnili še Ivana Kavčiča, le Mirko Frankič-Tilnu je uspelo prebresti globoko in mrzlo Savo. Borec Ciril Tavčar je padel 11. junija 1942 na Obranci. Tako se je skozi težko in krvavo, vendar zmagovito štiriletno borbo, prebil iz skupine Mirca le Mirko Frankič-Tilen.

V spomin na to slavno partizansko grupo, na hrabre domačine, ki so pred 41 leti med prvimi prišli za orožje proti številno mnogo močnejšemu okupatorju, praznujejo Plavžarji svoj krajevni praznik, ki soppada tudi s praznovanjem dneva borca. Svoj sklep so pred tremi leti utemljili:

»V pomenje svetlih in odločilnih dni naše zgodovine upora in revolucije, za spoznavanje, negovanje in razvijanje njenih moralnih vrednot, za povezovanje mladih rodov sedanjosti in prihodnosti z najsvetlejšimi pridobitvami socialistične revolucije, sta na predlog občanov in krajevne organizacije ZB NOV, konferenca SZDL in skupščina delegatov krajevne skupnosti Plavž na skupni seji, 9. marca 1979, sprejeli sklep o razglasitvi četrtega julija za krajevni praznik krajevne skupnosti Plavž...

Prejšnji teden je v centru obrambne vzgoje potekalo usposabljanje mladincev prostovoljcev v enotah teritorialne obrambe. Tokrat so se v vojaških veščinah izpolnjevali mladinci in mladinke iz kranjske, radovljanske in jeseniške občine. Program usposabljanja je bil dosti obsežen in zahteven, udeleženci pa so z vso resnostjo izpolnjevali posamezne naloge. V popoldanskem času je ostalo še dosti časa tudi za različna športna in druga družabna tekmovanja. Mladi so ustanovili tudi aktiv ZSMS in več komisij za kulturno, informativno in druga področja. Ob zaključku usposabljanja so mladi podpisali svečano zaprisego. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki občinskih konferenc ZSMS in ostalih družbenopolitičnih organizacij iz vseh treh gorenjskih občin. Na sliki: Med podpisovanjem svečane zaprisege (Tekst in foto: J. Rabič)

PROSLAVILI PETLETNICO KLUBA SAMOUPRAVLJALCEV

Člani Kluba samoupravljalcev Jesenice so s slavnostno sejo skupščine počastili petletnico ustanovitve in delovanja kluba, ki je bila tudi združena s 27. junijem — dnevom samoupravljalcev. Zbranim je spregovoril Branko Iskra, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice, v nadaljevanju pa so podelili več priznanj članom kluba za uspešno delo.

Priznanja so prejeli: Berti Brun, Bogo Frišnik, Franc Globočnik, Rok Globočnik, Aleksander Kavčič, Albin Kobentar, Franc Kobentar, Aleksander Kotnik, Srečko Krč, Milan Polak, Joža Resman, Franc Taler, Stefan Šterbič, Jože Ulčar, Erna Vauhnik, Marjetka Vrhunc-Mulej, Viktor Brun, občinska konferenca ZSMS Jesenice in Klub samoupravljalcev Kranj. Ob jubileju je klub izdal že tretji bilten, ki poleg predstavitev pet-

S ponosom in spoštovanjem bomo ob praznovanju krajevnega praznika obujali spomine na dogodke tistega časa. Naš skupni dolg do teh velikih dogodkov je nadaljevati, razvijati in krepiti trajne vrednote naše socialistične revolucije, kot so bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, socialistični patriotizem, tovarištvo, solidarnost, humanizem in druge vrednote v okviru boja za izgradnjo socialistične samoupravne družbe, družbe bratskih in enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije.

S tem so zelo prodorno opredelili namen in pomen praznovanja krajevnega praznika, ki je tudi priložnost, da vsako leto ob tem dnevu ocenijo, kako uspešno moralno-etične vrednote naše socialistične revolucije vgrajujejo v konkretne medčloveške odnose in samoupravno delovanje, še posebno, ker so te etične kvalitete tudi predpogoj, da se krajevne skupnosti utrdijo kot

NOVOSTI MED LETOŠNJO POLETNO TURISTIČNO SEZONO

V zvezi s pripravi na poletno turistično sezono je Franc Brelj, predsednik skupščine občine Jesenice, 15. junija sklical predstavnike vseh gostinskih, trgovskih in turističnih organizacij ter društev. Glavni namen sestanka in razgovora je bil sprejem ustreznih ukrepov, ki bodo ugodno vplivali na počutje gostov, oziroma turističnih obiskovalcev, da se bodo na tem področju radi zadrževali in ob nakupih ter storitvah pustili čimveč denarja predvsem deviz.

Najprej so spregovorili načelniki posameznih oddelkov skupščine občine, ki so navzoče obvestili o hitrih ukrepih, ki jih bo skupščina občine podpirala in storila, da se v poletni sezoni doseže čim boljši uspeh v turističnem prometu, oziroma čim boljša turistična ponudba. Tako bodo podaljšali dežurstvo v menjalnicah, povečali bodo število trgovin za prodajo za devize in število menjalnic, in sicer za območje Dvojce ter Mojstrana v gostišču Kepa, na žirovniškem območju pa v gostišču Knafel. Prodajo za devize bodo razširili tudi na zasebnike, ki bodo imeli o prodaji deviz ustrezen dogovor v družbenem sektorju. Seveda pa ne bo dovoljena zasebna menjava deviz kjerkoli.

Novost je tudi to, da bo delovni čas nekaterih trgovin in lokalov, mimo določb odloka podaljšan na soboto in nedeljo. V dogovoru med trgovskimi in gostinskimi organizacijami ter zasebniki bodo uvedli dežurno službo v krajih in na točkah, kjer kaže, da bo obisk dovolj velik. Razen tega pa bo od Rateč

naravne življenjske skupnosti, temelječe na dejanskih skupnih interesih in potrebah prebivalcev. Seveda pa je to tudi priložnost, da pregledajo rezultate delovanja v minulemu letu in opredelijo najbolj aktualne naloge za naslednje leto.

Glede na to, da so se iz dosedanje krajevne skupnosti letos oblikovale tri krajevne skupnosti — krajevna skupnost Staneta Bokala, krajevna skupnost Cirila Tavčarja in krajevna skupnost Mirka Roglja-Petka, se bodo na slavnostni seji samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tudi dogovorili, da bo v bodoče to skupni praznik vseh treh krajevnih skupnosti.

Po slavnostni seji, ki bo 2. julija, bo ob 18. uri pred osnovno šolo Tone Čufar na Plavžu osrednja prireditev, na kateri bodo po slavnostnem govoru v kulturnem programu nastopili pihalni orkester Jeseniških železarjev, pevski zbor in recitatorji osnovne šole Tone Čufar. Ze tradicionalno se bodo ob prazniku srečali tudi aktivisti in borci NOV, poleg vsakoletnega balinarskega turnirja. Podroben program je objavljen posebej.

do žirovniškega območja predvidoma 22 lokacij za takojmenovane oskrbovalnice. Dve sta predvideni ob parkirnem prostoru pri Zelenicah v Ratečah, devet na območju Kranjske gore, štiri na Dovjem in Mojstrani, po ena v krajevnih skupnostih na Plavžu, na Savi in Javorniku-Koroški Beli in štiri na področju Žirovnice ter okoliških vasi. Postavili bi stojnice oziroma prodajalnice, ki bi mimoidočim nudile vse, kar gostje oziroma izletniki radi kupujejo. Te prodajalne na prostem bodo uredile trgovske in gostinske delovne organizacije in zasebniki, kdor bo pač zainteresiran. Da bo to tudi uresničeno, so si ta čas že ogledali prostore, določili pa so tudi samo tridnevni postopek za izdajo ustreznih soglasij in dovoljenj. V kratkem bomo torej tudi pri nas imeli prodajalne ob cesti, kjer se bo potnik ustavil, da nekaj kupi, popije, poje in podobno.

Za večji dohodek od turizma, predvsem deviznega, bodo na področju jeseniške občine vpeljali dodatno trgovsko in gostinsko ponudbo in uredili, da bodo julija in avgusta gostinski lokali na prometnih krajih odprti tudi ob sobotah in nedeljah. Razširili bodo menjalno službo in poskrbeli, da bo gostu letos nudeno več in boljše, kot pretekla leta. O mesu in bencinu so povedali, da na to občina nima veliko vpliva in da je skrb za to prepuščena širši skupnosti. Za bencin so omenili, da bodo na nivoju republike poskrbeli, da bodo tudi gostje zanesljivo postreženi s tem energetskim gorivom, čeprav na škodo domačega prebivalstva. To je razumljivo, saj bi pomanjkanje bencina za tuje goste lahko imelo katastrofalne posledice v našem poletnem turizmu in omajalo naš turistični ugled.

V nadaljevanju tega pomembnega razgovora, ki je bil prvič v občini sklican v takšni sestavi, so govorili tudi o pravilni prijavi in odjavi službi, ki naj bi se v prihodnje opravljala v okviru zakonskih določil. Govorili so tudi o cestnem prometu in štirih točkah na magistralni cesti, ki so že sedaj preobremenjene in bodo julija ter avgusta predstavljale še posebno velika ozka grla v prometu. Da bi se temu vsaj delno izognili, je potreben manjši lokalni promet, edini možen konkreten ukrep pa je, da v sobotah in nedeljah na cestah ne bo vozil avtošole.

Načelnik davčne uprave je navzočim pojasnil letošnjo politiko obdavčenja v turistični dejavnosti. Povedal je, da so na osnovi upoštevanja vseh povečanih stroškov, dane takšne olajšave, da se občutno pozna manjši dotok v občinski proračun iz naslova teh sredstev.

Vabljeni udeleženci so spregovorili o več problemih. Predlagali so, da bi v bližini predvidenih novih oskrbovalnic poskrbeli tudi za sanitarije in da bi predvsem na Jeseničah poskrbeli za večjo čistoto in izgled. Potrebno bo obnoviti več reklamnih in napisnih tabel, jih očistiti, popraviti nekatere ograje, poskrbeti za lepši zunanji videz hotelov in podobno. Vsi navzoči so se strinjali s predlogom in bodo tudi poskrbeli, da se zaradi boljše turistične ponudbe v letošnji poletni sezoni tudi vse dogovorjeno takoj uresniči. B. B.

PROGRAM PRAZNOVANJA KRAJEVNEGA PRAZNIKA KS PLAVŽ IN DNEVA BORCA — 4. JULIJA

2. JULIJA OB 17. URI: slavnostna seja družbenopolitičnih in samoupravnih organov KS Plavž ob krajevnem prazniku;
2. JULIJA OB 18. URI: proslava s kulturnim programom v počastitev dneva borca in krajevnega praznika krajevne skupnosti Plavž. V kulturnem programu sodelujejo pihalni orkester Jeseniških železarjev, pevski zbor in recitatorji osnovne šole Tone Čufar.

3. JULIJA OB 13. URI: zbor borcev NOV Plavža s kulturnim programom in piknikom pri Gožu na Spodnjem Plavžu.

Vabljeni vsi borci in aktivisti NOV, njihovi svojci in občani.

4. JULIJA OB 8. URI: balinarski turnir (2 ekipe KK SZDL in 3 ekipe ZB NOV in 1 ekipa BK).

Del udeležencev X. zbora vezistov NOV Slovenije z Gorenjske (Foto B. Blenkuš)

DESETI ZBOR VEZISTOV NOV SLOVENIJE V MOZIRJU

Srečanje vezistov NOV Slovenije je vsaki dve leti. Letošnji deseti zbor je bil v soboto, 26. junija, v z rožami okrašenem Savinjskem gaju v Mozirju. Z Gorenjske se je zbora udeležilo 25 vezistov NOV, članov pododbora Gorenjske in njihovih svojcev.

Navzoče je najprej pozdravil predsednik odbora sekcije vezistov NOV Slovenije polkovnik Ivan PIVK, govor pa je imel predsednik domicilnega odbora Franc Bertonec. Pri opisu razvoja zvez je poudaril, da je imela partizanska vojska v Sloveniji decembra 1944 že 60 radioprimopredajnih postaj, katerih število se je do konca vojne dvignilo na 155. Razen tega so bila številna osvobodjena in polosvobodjena področja povezana tudi s telefonskimi linijami z glavnim štabom. Poleg vsega tega pa je v Sloveniji med

NOB deloval edinstven sistem kurirskih relejnih postaj, prek katerih so prenašali pošto. V imenu navzočih je pozdravil XII. kongres ZKJ in poudaril naša prizadevanja za mir, neuvrščenost, bratstvo in enotnost, prizadevanja za cilje stabilizacije ter krepitev obrambne moči in SLO.

Lep kulturni program so pripravili delavci delovne organizacije PTT Celje in pripadniki JLA. Udeleženci so ob kosilu obujali spomine in se pogovarjali o povojnem delu, nato pa so si ogledali čudovit Savinjski gaj. B. B.

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE V KS SAVA

V krajevni skupnosti Sava na Jesenicah se v teh dneh že pripravljajo na praznovanje krajevnega praznika, ki je posvečen dogodkom pred 47. leti, oziroma stavki kovinarjev od 12. do 20. julija 1935. leta. Ravno z območja sedanje KS Sava se je stavke udeležilo veliko prebivalcev. To ni nič čudnega, kajti povezanost z železarno je bila neločljiva, revolucionarni, »rdede« duh pa prav tako.

Stavko pred 47. leti so skrbno načrtovali, začela pa se je 12. julija ob 6. uri zjutraj. Uprava Kranjske industrijske družbe je poskušala z orožniki in različnimi omahljivci, da bi stavko razbila, toda izkazala se je velika enotnost stavkajočih.

Stavkajoči kovinarji so dobivali podporo celotne slovenske javnosti, saj je tisk — razen klerikalnega glasila Slovenec — obširno spremljal borbo jeseniških delavcev za svoje pravice. Čeprav so v stavki sodelovali vsi, pa so se dogovorili, da domov odidejo žene, mladoletniki in bolni delavci. Vsi ostali delavci so ostali v obratih, žene in dekleta pa so varovale vhode pred morebitnimi stavkookazi in orožniki. Hrano so delavcem v obrate prinašali svojci trikrat dnevno.

Stavka je bila zelo dobro organizirana, kar kaže na visoko moralo in enotnost delavstva. Člani kulturnih društev Enakost, Svoboda in sekstet bratov Koren so skrbeli za kulturni program in dobro počutje stavkajočih delavcev.

Med 12. in 20. julijem so potekala pogajanja med predstavniki KID in delavskimi zastopniki, ki so se zaključila 20. julija.

Stavka je bila zelo odmevna in je povsem uspela, z njo pa sta bila dosežena dva osnovna cilja: urejeni so bili ekonomski odnosi med delavci in KID, dosežena pa je bila tudi akcijska enotnost jeseniškega delav-

stva. Dvignil se je borbeni duh jeseniških kovinarjev, ki so spoznali, da z enotnim nastopom, ne glede na politično opredelitev, lahko dosežejo veliko. Z jeseniškimi kovinarji pa so takrat sodelovali tudi ostali delavci, celo jeseniški obrtniki. Vse to je bilo izredno pomembno v času, ko je fašizem že kazal svoje zobe.

Da bi se vedno spominjali na ta veliki zgodovinski dogodek, so krajanji KS Sava začetek stavke izbrali za svoj krajevni praznik, ki ga bodo letos praznovali v dneh od 10. do 15. julija, ko se bo zvrstilo nekaj zanimivih športnih in kulturnih prireditev.

Prva bo že v soboto, 10. julija, ko bodo organizirali tradicionalni spominski pohod po partizanskih poteh do Pristave. Začel se bo ob 6.30 s trga Toneta Čufarja. Vabijo člani ZB NOV, rezervne vojaške starešine, pripadnike teritorialne obrambe in civilne zaščite, planince, mladino in vse druge občane, da se ga udeležijo. Tekmovanja v malem nogometu bodo 12. in 13. julija in 14. julija bo tekmovanje v streljanju, 15. julija ob 19. uri pa bo v domu TVD Partizan osrednja proslava v počastitev letošnjega krajevnega praznika. D.

KONCERT MOŠKEGA ZBORA KUD STANE ŽAGAR – PLAMEN IZ KROPE

Moški komorni zbor iz Kroke pod vodstvom Egijskega, je v soboto, 26. junija, priredil svoj letni koncert. Z njim je začel tretje desetletje, odkar je bil ustanovljen in tako prepričljivo nadaljuje stoletno tradicijo zborovskega petja v Kroki.

Občinstvo in glasbeni strokovnjaki že dolgo vedo, da je zbor do lani letne koncerte priredil v zadnjih dneh starega leta, ker je imel v programu koledarske ali njim podobne pesmi. Dvajseta obletnica pa se jim je stekla v junijskih dneh lanskega leta, zato so svoj letni obračun podali občinstvu sredi koledarskega leta, kar je utečena navada pri večini zborov.

Dirigent je program koncerta sestavil klasično, v prvi del je razvrstil umetne pesmi, v drugem pa so prevladovali priredbe narodnih. Natančnejša podoba sporeda pa je skrivala polno zanimivosti, ki so dale koncertu posebnost, zanimivost, neponovljivost. Drugi del sporeda je zbor zaključil z dvema umetnima pesmima, z zborom sužnje iz Verdijeve opere Nabucco in z Gobčevim kantato Prišla cvetoča je pomlad. Z zadnjo sta se lahko izkazala dva solista, kar je bil učinkovit konec, kakršen občinstvu najbolj ostane v spominu.

Drobnih oddolžitve občinstvu je bilo skozi koncert polno. Tako je bilo vezno besedilo zanimivo domačemu občinstvu, ves večer pa je minil kot neposredno kramljanje in prepevanje.

Razen Verdija so bile vse druge umetne in narodne pesmi slovenskega porekla, po času nastanka pa razpete od Linhartovega speva Ljubici do Ježeve Iz sna stoletij. Med priredbami slovenskih narodnih pa so sodobne celo daleč prevladovali, tri je priredil sam dirigent, Luka Kramolc, Radovan Gobec in Bojan Adamič pa so se v našo glasbeno ustvarjalnost zapisali tudi kot sodobni.

Velika pestrost je bila tudi v vsebini pesmi. Ob Ljubici, Hajdrihovi Slabo sveča je brlela in Serenadi, stanovski Soldaška, domoljubni Morje Adrijsko in Popotnikova pesem, more nestrokovnjaški poslušalec priznati, da kroparski zbor lahko postreže z dobrimi solo vložki.

zmore prefinjene tihe odlomke, dvoborje, ki se občuti kot odmev po kroparski gori ali jekleno žuborenje potoka Kroparice. Zbor ne more postreči z enakomerno močnimi sestavami glasov, zato pa je njegov zvok vseeno zlit, posebno ob tihih delih. Vsebinsko paletno sta okrasili še čista lirčna Večerni ave in refleksivna Iz sna stoletij.

Vsebinske pesmi se je tako vsepovprek sprehajala tudi v drugem delu. Zelo je bila poslušalcem všeč novodobna priredba Dolenjskih furmanov, glasbenik se je posrečeno otesel kitičnega okvirja.

Ne bomo rekli, da je bila dvorana nabito polna, pa spet ne, da ni bilo vredno peti – okrog sto petdeset ljudi je skrbno poslušalo enainvajset pevcev in prepričljivo pripovedovalko Alenko Bole-Vrabcac.

Morda je bila preskromna obveščnost vzrok, da ni bilo več ljudi, ali pa ima Kropa, trg slavnih pevcev in kovačev, vse manj petja željnih ušes. Kakor koli že, vsi prisotni smo odnesli s seboj prijetno doživetje, saj smo bili priče ustvarjalnemu zaključku letošnje sezone moškega zbora iz Kroke.

Stane Mihelič

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ZVEZNO SREČANJE MLADIH TEHNIKOV PULJ '82

Letošnje republiško srečanje mladih tehnikov je bilo v Kranju. Sodelovali smo tudi najboljši mladi tehniki naše občine, in sicer glede na dosežene rezultate z občinskih tekmovanj. Na osnovi doseženih rezultatov iz Kranja je ZOTK sestavila republiško ekipo, ki je zastopala SR Slovenijo na XVIII. srečanju mladih tehnikov Jugoslavije. Na to srečanje sva se uvrstila tudi dva predstavnika iz naše občine in sicer Vito Podlipnik za kinotehniko in Ivko Gregori za foto tehniko, oba iz OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela. Srečanje je bilo v Pulju od 3. do 5. junija 1982.

Celotna republiška ekipa se je zbrala 3. junija zjutraj v zgradbi predstavništva Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije, Lepi pot 6, Ljubljana. Tu smo vsi tekmovalci dobili majice in kape ter nekaj žepnine za sok in sladoled. Po krajšem sestanku z vodji ekipe smo se s posebnim avtobusom odpeljali v Pulj. Tja smo prispeli ob 16. uri. Takoj po prihodu smo se prijavi v sprejemnem centru Veruda, kjer smo dobili program tekmovanja. Zatem smo s skupnimi močmi postavili razstavo najboljših tehničnih izdelkov, ki smo jih izdelali v tem letu. Ob 18. uri smo se odpeljali v počitniški center Splendid – Zlatne stijene. Tu smo se namestili, ob 19.

uri pa smo že hiteli k večerji. Ob 21. uri je bil prikaz pionirskega in mladinskega filma, ki je bil sodelovanjem. Petek se je začel z zajtrkom, po katerem smo se s prijatelji pripravili za tekmovanja.

V mladinskem domu smo se kmalu za tem zbrali vsi udeleženci iz Jugoslavije. S slavnostnim mimohodom vseh udeležencev se je začela slovesna letošnja otvoritev »Smotre tehničnega stvaralaštva mladih Jugoslavije«. Udeležence srečanja je pozdravil Jovica Todorovič, predsednik organizacijskega odbora. Po zaključku slovesnosti se je začelo tekmovanje po programu. Po kosilu se je tekmovanje nadaljevalo do 18. ure. Po večerji pa je bila zabava za vse udeležence srečanja.

V soboto, 5. junija, ni bilo več intenzivnega tekmovanja, razen v nekaterih panogah. Po zajtrku je bilo za vse udeležence največje doživetje križarjenje z bojnim lad-jama okoli Brionov. Po tem potepanju je bilo kosilo, po kosilu pa razglasitev rezultatov. To je bil za vse najbolj vznemirljiv dogodek. Oba predstavnika naše občine sva dosegla prvi mesti in tako dostojno zastopala republiko, seveda pa tudi ostali niso bili veliko slabši. V skupnem seštevku se je SR Slovenija uvrstila na dobro tretje mesto. Vendar pa niso pomembni samo rezultati, pomembno je tudi to, da so se med nami spletle nove vezi prijateljstva.

Ivko Gregori, 8. a
OŠ Karavanskih kurirjev NOB
Koroška Bela

TEKMOVANJE GASILCEV GORENJSKE ZA MEMORIAL MATEVŽA HACETA

Področna gasilska zveza Gorenjske je v nedeljo, 27. junija, prvič organizirala in kljub slabemu deževnemu vremenu uspešno izvedla tekmovanje gasilskih desetih gasilskih in industrijskih gasilskih društev za memorial Matevža Haceta. Udeležilo se ga je kar 64 desetih iz številnih društev Gorenjske.

Mlajši pionirji in pionirke so tekmovali v vaji s hidrantom. Skupno so nastopile štiri desetine. Prvi so bili pionirji GD Poljane, drugi pa GD Hrušica. Pri pionirkah je bila prva desetina GD Poljane, druga pa iz Preddvora.

Pri starejših pionirjih in pionirkah je bilo kar 20 desetih. Nastopili so z motorno brizgalno in v štafeti. Prvi so bili pionirji iz Mavčič, drugi iz Trebje in tretji iz Srednje Dobrave. Pri pionirkah pa je bil vrstni red naslednji: 1. Bohinjska Bela, 2. Čenčjica, 3. Bled.

Pri mladincih je bilo sedem desetih. Pomerili so se v vaji z motorno brizgalno in v štafeti. Prvi trije so bili: Begunje, Smokuč in Poljane.

Mladinke so tekmovali v vaji s hidrantom in v raznoterostih. Prve so bile mladinke iz Begunj, druge iz Gorij in tretje iz Primskovega. Skupno so nastopile štiri desetine.

Člani do 30 let so nastopili v taktični vaji. Prvi so bili člani iz Begunj, drugi iz Smokuča in tretji iz Hlebecev. Nastopilo je 25 ekip.

Pri članih od 30 do 50 let je nastopila le desetina iz Radovljice.

Članice do 25 let so imele šest desetih. Nastopile so v vaji s hidrantom in v štafeti. Na prvo mesto so se uvrstile gasilke iz Brezij pri Trzinu, druge so bile iz Mavčič, tretje pa iz Nomenja. V vaji z motorno brizgalno je bila prva iz Smokuča, druga pa iz Elana.

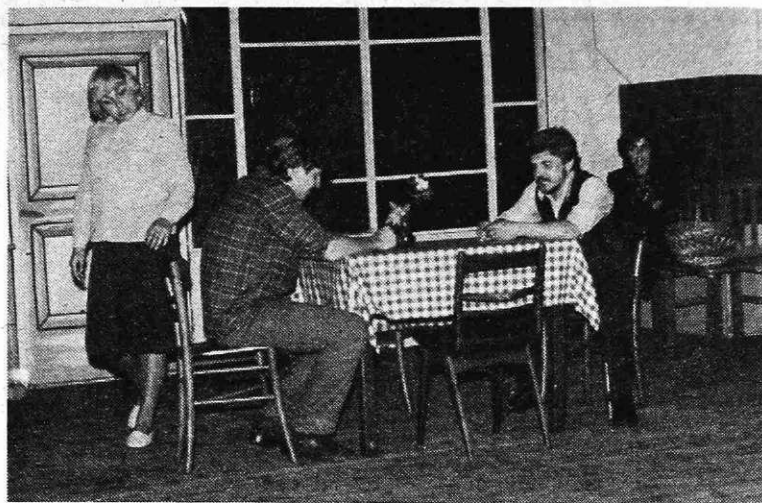
Pri članicah nad 25 let sta nastopili dve desetini. Prva je bila iz Ribnega, druga pa iz Sovodenj.

Starejši člani so nastopili v vaji s hidrantom in v raznoterostih. Nastopile so tri desetine in se uvrstile takole: Srednja Dobrava, Smokuč in IGD Sava Kranj.

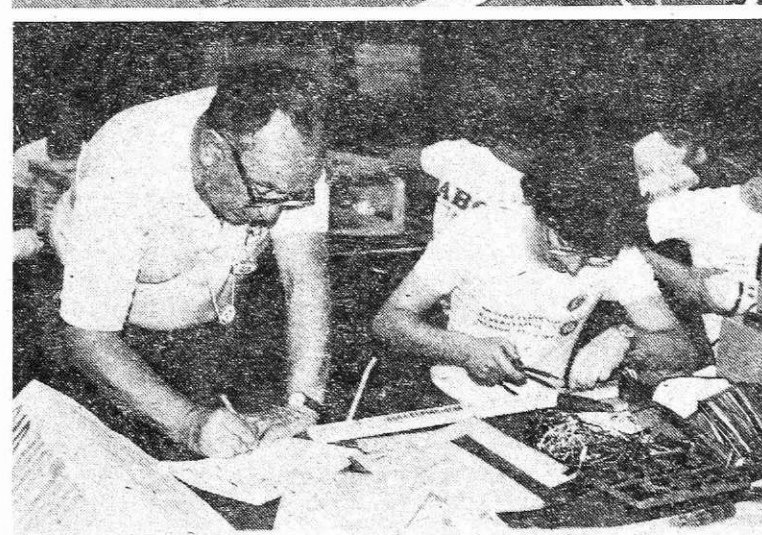
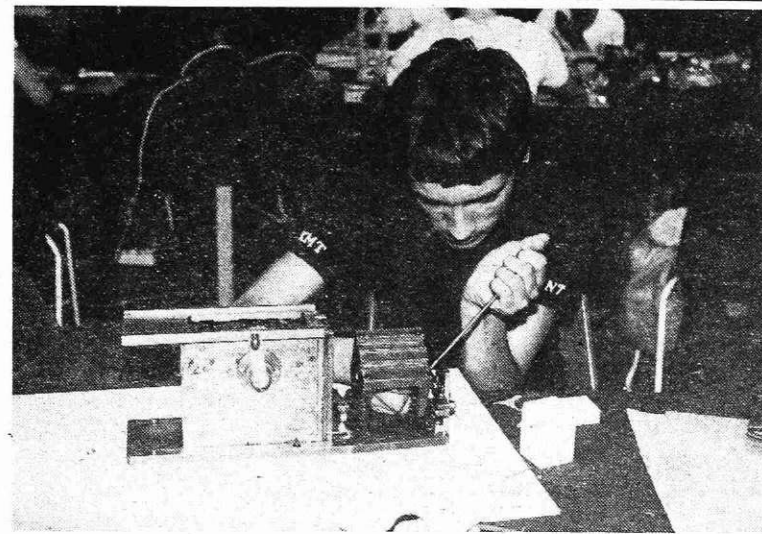
Pri industrijskih gasilskih društvih so se člani do 30 let uvrstili: 1. Elan, 2. Veriga in 3. Lip Rečica. Člani od 30 do 50 let: 1. Sava Kranj, 2. Veriga Lesce in 3. BPT Trzin. Pri članicah so nastopile desetine iz BPT Trzina in IGD Elan. Vseh desetih je bilo 13.

Vsi nastopajoči so prejeli spominke diplome, prve tri uvrščene desetine pa zlato, srebrno in bronasto značko.

B. B.

Člani dramske skupine DPD Svoboda Hrušica so pred kratkim na domačem odru predstavili dramo Talci, ki so jo pripravili v počastitev 40-letnice streljanja talcev na Belem polju. Dramo je režiral Janko Veber. Poleg dolgoletnih članov dramske sekcije pa nastopa tudi nekaj mlajših igralcev. S to dramo so prejšnjo nedeljo gostovali na Breznici v okviru praznovanja krajevnega praznika Žirovnica, v soboto, 3. julija, pa se bodo še enkrat predstavili na domačem odru na Hrušici. Predstava se bo začela ob 19. uri in 30 minut in bo hkrati uvodna prireditev v praznovanje letošnjega krajevnega praznika Hrušice. Na sliki: Prizor iz drame Talci. (Tekst in foto: J. Rabič)

Mladi tehniki v osnovni šoli Jeseniško-bohinjski odred v Kranjski gori

Nastop članov Gasilskega društva Rečica (Foto B. Blenkuš)

ČLANOM AMD JESENICE

Avto moto društvo Jesenice namerava v počastitev 22. julija dneva vstaje slovenskega ljudstva, organizirati obisk in počastitev spominskih obeležij iz NOB v naši občini, združen z družabnim srečanjem (piknikom) v Mojstrani (»Mlače«), kjer bi organizirali razna tekmovanja in se pomenili o nadaljnjem delu naše organizacije na vseh področjih, posebno na družabno-rekreativnem.

Vsi, ki se želite udeležiti tega srečanja, se lahko prijavite v pisarni AMD Jesenice od 1. do 10. julija vsak dan (razen sobote in nedelje) popoldan od 15,30 do 18. ure. Pri prijavi vplačate tudi 100 din na osebo (za stroške nagrad družabnih tekmovanj).

Podrobni program tega srečanja bomo objavili naknadno!
Vljudno vabljeni!
AMD Jesenice

ABC POMURKA

TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o.,
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
TEMELJNE ORGANIZACIJE ZARJA o. sub. o.

Objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas

1. POSLOVODJE PRODAJALNE TEKSTIL na Jesenicah, Titova 32

Pogoji:

- dokončana poslovodska šola
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj
- ustrezne vodstvene in druge sposobnosti, ki se zahtevajo za opravljanje del poslovodje
- dvomesečno poskusno delo

2. POSLOVODJE ZA SKLADIŠČNO PRODAJO GRADBENEGA MATERIALA na Javorniku, Finžgarjeva 5

Pogoji:

- dokončana poslovodska šola
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj in poznavanje gradbenega materiala
- ustrezne vodstvene in druge sposobnosti, ki se zahtevajo za opravljanje del poslovodje
- dvomesečno poskusno delo

Kandidati naj pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ABC POMURKA - trgovska delovna organizacija GOLICA - kadrovska služba, Jesenice, Titova 22. O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

ADOLFA VALENTINČIČA
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom in vsem prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali, darovali cvetje in vence in ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Hriberniku in dr. Markežu ter zdravniškemu osebju bolnice Jesenice, ki so mu nesebično lajšali bolečine v težkih trenutkih njegove bolezni.

Iskrena zahvala tudi kolektivom železarne Jesenice, VVO Jesenice, obratu Planika Zabreznica in kolektivu Zdravstvenega doma v Radovljici, kakor tudi pevcem za zapete žalostinke.

Prav vsem še enkrat iskrena hvala!

Zaljubljeni: žena Sonja, sin Marjan z družino, hčerke Slava, Milena, Mirjam in Sonja z družinami, sestre, bratje in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Elektrole, ki so mi s svojo prisotnostjo zaželeli na poslovilnem srečanju zdravja in zadovoljstva in mi poklonili dragocena darila, ki mi bodo v trajni spomin. Vsem, od katerih se osebno nisem mogla posloviti, se za sodelovanje iskreno zahvaljujem. Vsem želim še nadaljnega medsebojnega razumevanja.

Greti Kozar

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem LO, sprejemni pisarni, kadrovikom in socialnemu oddelku za izrečene poslovilne besede in darila, ki sem jih prejela ob mojem odhodu v pokoj. Vsem želim nadaljnjih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Čilka Taler

UGANKARSKI SLOVARČEK

APELES - starogrški kipar iz 4. st. pr. n. št., prijatelj Aleksandra Velikega
DROŽI - domač kvas, gošča pri vinu, pivu
RALIS - nekdanji grški premier (Georgis)
SUK - češki skladatelj (Josef, 1874 do 1935)
TANTIEMA - avtorjev delež od dohodkov igre ali skladbe

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 3. julija, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: Emonamarket - Prešernova 1/a in Rožca - samopostrežna trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu juliju bo za občino Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 3. julija: INTEGRAL, TOZD MPPD Jesenice, Titova 67.

REŠITEV KRIZANKE IZ 24. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

diagonala, antimonit, krkon, Beba, ČA, kol, RI, Janez Hočvar, Rosario, Isa, BC, stik, Dante, Alagoras, Krf, Ariel, Nervi, Ail, lipe, aliansa, Alpe, Ossa, SZ, Er, dno, Radko, Zorn, Rila, Polič, Alatri, acid, nemirka, Eak, rasa, ZO, riž, Pta.

OBVESTILO ČLANOM DU JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela obvešča svoje člane, da bo v soboto, 3. julija, pred domom društva upokojencev na Javorniku vsakoletni piknik, s pričetkom ob 15. uri.

Vsak član našega društva, ki bo prišel na piknik, bo dobil brezplačno porcijo čevapčičev ali pečeno klobaso ali hrenovko. Svoji upokojencev in drugi pa bodo to lahko kupili po zmernih cenah.

Piknik bo v vsakem vmenju, oziroma v primeru dežja v domu. Za prijetno razpoloženje bodo poskrbeli tudi godci.

Vabi
ODBOR DU

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO:

3. in 4. julija šved. angl. barvni film **MISTER MONTENEGRO**, režija Dušan Makavejev, v glavni vlogi Susan Anspach, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. julija amer. barvna erot. komedija **VSE, KAR STE ŽELELI VEDETI O SEKSU**, režija Woody Allen, v glavni vlogi Woody Allen, ob 17. in 19. uri.

7. julija italijanski barvni film **LA CICALA**, režija Alberto Lattuada, v glavni vlogi Renato Salvatori, ob 17. in 19. uri.

9. julija, ameriški barvni film **LOVEC**, režija Buzz Kulik v glavni vlogi Steve Mc Queen, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. julija zah. nem. barvna erot. komedija **POČITNICE NA IBICI**, režija Sigi Goetz, v glavni vlogi Regis Porte, ob 17. in 19. uri. Ogled filma ne dovolimo mladini do 15. leta starosti.

KINO PLAVŽ:

3. in 4. julija ameriška barvna erot. komedija, **VSE, KAR STE ŽELELI VEDETI O SEKSU**, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. julija šved. angl. barvni film **MISTER MONTENEGRO**, ob 18. in 20. uri.

8. julija, italij. barvni film **LA CICALA**, ob 18. in 20. uri.

9. julija, amer. barvna grozljivka **PTIČI**, ob 18. in 20. uri.

10. in 11. julija ameriški barvni akcij. film **DAMA V RDECEM**, ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA:

3. julija, ameriški barvni film **PLAZ**, ob 20. uri.

7. julija ameriška barvna erot. komedija **VSE, KAR STE ŽELELI VEDETI O SEKSU**, ob 20. uri.

10. julija šved. angl. barvni film **MISTER MONTENEGRO**, ob 20. uri.

14. julija ameriški barvni akcijski film **DAMA V RDECEM**, ob 20. uri.

KINO DOVJE:

3. julija ameriški barvni karate film **OKTAGON**, ob 19.30.

4. julija ameriški barvni film **PLAZ**, ob 19.30.

10. julija ameriška barvna erot. komedija **VSE, KAR STE ŽELELI VEDETI O SEKSU**, ob 19.30.

11. julija šved. angl. barvni film **MISTER MONTENEGRO**, ob 19.30.

Komisija za delovna razmerja TOZD osnovne šole Tone Čufar Jesenice

objavlja prosta dela:

- učitelja razrednega pouka za določen čas s polnim delovnim časom od 1/9 1982 do predvidoma 4/5 1983; pogoj U ali PRU;
- učitelja razrednega pouka za določen čas s polnim delovnim časom od 1/9 1982 do predvidoma 10/12 1982; pogoj U ali PRU;
- učitelja za zgodovino in zemljepis za določen čas s polnim delovnim časom od 1/9 1982 do predvidoma 6/12 1982; pogoj PRU ali P.

Prosta dela objavljamo za nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu.

* Kandidati naj vložijo pisne ponudbe za sprejem del v roku 15 dni od dneva objave.

KOMUNALNO PODJETJE »VODOVOD JESENICE«

objavlja po sklepu delavskega sveta

JAVNO LICITACIJO

za tovorni avtomobil TAM 1201, v voznem stanju, letnik 1975

Javna licitacija bo 8. julija 1982 ob 10. uri na dvorišču delavnice Vodovoda na Prešernovi 13, Jesenice.

Ogled avtomobila je možen eno uro pred licitacijo.

Pravico do sodelovanja na javni licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki bodo položile varščino v višini 10% od začetne izklicne cene. Varščina se položi pol ure pred pričetkom javne licitacije.

Prometni davek in davek prepisa ni vključen v izklicno ceno in ga kupec plača posebej.

Vse ostale informacije dobite na upravi OZD, telefon 81-744.

INTEGRAL GOLFTURIST, o.o., LJUBLJANA, TOZD GOSTINSTVO GOZD MARTULJEK, b.o. 64282 GOZD MARTULJEK 45

Objavlja prosta dela in naloge vodje avtocampa za nedoločen čas

Poleg splošnih pogojev se za kandidate zahteva še:

- hotelska ali druga ustreznna srednja šola,
- aktivno znanje najmanj enega tujega jezika in dodatno pasivno znanje enega tujega jezika,
- eno leto delovnih izkušenj,
- dvomesečno poskusno delo.

Delo se združuje za nedoločen čas. Rok prijave je 15 dni po objavi.

Prijave z dokazili o izobrazbi sprejema komisija za medsebojna delovna razmerja TOZD Gostinstvo Gozd Martuljek.

REKA V ČUT ZA NOTRANJSKOST		IRIDIJ	KRAJNA VIPA- SKEM	PRITOK BASKAL- NIJE	REDRAV- NIK, OPE- RATER	VELIKO FINSKO JEZERO	LITIJ	MIHAILIČ ?	KRATICA NAŠE ARCADE	
ZRAČNA PROGA VETERNI TOPIC		IT. DENAR ENOTA 13. JAZZ UREDNIK	ZELEZAR	NEKDAN. ZEMLJA- KNJIGA	PASTIRIZ- SNEGU ROČKE	GR. MATI BOGOV NADLEŽ- ŽUŽEKE	ČEPANJA POLENO ZIMSKI POJAV	IVICA VILDOVIC STARA PR. HERA	PRIPRAVA ZA NATIPANJE	KARIKA- TURIST VOJEDVICA
NADAV		STARO- GRŠKI SLIKAR	KRAJ PRI LJUBLJANI PANČEVO	ČEŠKI SKLADAT. KROŠEL NASPROTNI VIRSKUŠI	KRAJ POD ŠARNIKO REMEČKAN KROMPIR	PIJANOST	M. IME	SELEN REKA V SZ	TELOVARN SROT	Δa
SKANDIN. M. IME		FRANČOŠ REKA	DRAGO JANČAR	PEČ GRŠKI POLITIK	KRAJ PRI KRŠKEM MAKARSKA	SESTAVIL: NESTRO- KOVNIAK	DEL. TENISNE IGRE			
KARLOVAC		STAROGR. MUZA	ŽUPAN POD FRANČOŠ	IVJE	STOKA- LIŠČE					
KRAJNA VIPA- SKEM		KRAJ PRI LJUBLJANI PANČEVO	ČEŠKI SKLADAT. KROŠEL NASPROTNI VIRSKUŠI	KRAJ POD ŠARNIKO REMEČKAN KROMPIR	PIJANOST	M. IME	SELEN REKA V SZ	TELOVARN SROT	Δa	
ZRAČNA PROGA VETERNI TOPIC		IT. DENAR ENOTA 13. JAZZ UREDNIK	ZELEZAR	NEKDAN. ZEMLJA- KNJIGA	PASTIRIZ- SNEGU ROČKE	GR. MATI BOGOV NADLEŽ- ŽUŽEKE	ČEPANJA POLENO ZIMSKI POJAV	IVICA VILDOVIC STARA PR. HERA	PRIPRAVA ZA NATIPANJE	KARIKA- TURIST VOJEDVICA
NADAV		STARO- GRŠKI SLIKAR	KRAJ PRI LJUBLJANI PANČEVO	ČEŠKI SKLADAT. KROŠEL NASPROTNI VIRSKUŠI	KRAJ POD ŠARNIKO REMEČKAN KROMPIR	PIJANOST	M. IME	SELEN REKA V SZ	TELOVARN SROT	Δa
SKANDIN. M. IME		FRANČOŠ REKA	DRAGO JANČAR	PEČ GRŠKI POLITIK	KRAJ PRI KRŠKEM MAKARSKA	SESTAVIL: NESTRO- KOVNIAK	DEL. TENISNE IGRE			
KARLOVAC		STAROGR. MUZA	ŽUPAN POD FRANČOŠ	IVJE	STOKA- LIŠČE					
KRAJNA VIPA- SKEM		KRAJ PRI LJUBLJANI PANČEVO	ČEŠKI SKLADAT. KROŠEL NASPROTNI VIRSKUŠI	KRAJ POD ŠARNIKO REMEČKAN KROMPIR	PIJANOST	M. IME	SELEN REKA V SZ	TELOVARN SROT	Δa	

Stare in nove Jesenice (Foto I. Kučina)

PRED ITALIJANI IN AVSTRIJCI

Jesenjski košarkarji so se udeležili vsakoletnega košarkarskega turnirja v Beljaku, ki ga je organiziral domači drugoligaš ASKO Frierss Landskron iz Beljaka. Poleg domačinov in Jeseničanov je nastopilo še moštvo AS iz Trsta.

Jesenjski košarkarji so na tej tekmi z igrali kot že dolgo ne, solidno v obrambi, predvsem pa so blesteli v napadu, kjer so s hitrimi nasprotnimi napadi polnili koš člana druge zvezne avstrijske lige. Še enkrat se je izkazalo, kolikšna je razlika v kakovosti avstrijske in jugoslovanske košarke, ki v mednarodnem merilu res ogromno pomeni.

Za Jesenice so igrali: Rizvanović 12, Jelovčan 16, Berginc 12, Grzetič 20, Smolej 14, Janjič 4, Brgant 20, Domevšek 4 in Božič 8.

AS TRST: JESENICE 81:83 (42:43)

Utrujeni od napore prve tekme z Avstriji, ko so Jeseničani igrali na vso moč, v drugi tekmi niso zaigrali tako dobro in so spočite Tržačane, ki so nastopili prvič na tem turnirju, le težko premagali.

Posebno težavo jim je predstavljala visoki center Italijanov, ki sicer tehnično ni bil kdovekako podkovan, vendar je s svojo višino in težo pomenil veliko oviro v ob-

rambi, bil pa je tudi dober strelec v napadu.

V devetnajsti minuti drugega polčasa so Jeseničani še vodili s štirimi točkami, nato pa so zaradi presinga izgubili nekaj žog, kar so izkušeni nasprotniki znali izkoristiti, tako da je bil rezultat trideset sekund pred koncem neodločen.

V zadnjem napadu so jeseniški košarkarji zadrževali žogo, dve sekundi pred koncem tekme pa so Tržačani nepravilno zaustavili Smoleja, ki je z dvema prostima metoma pokopal vse upe Italijanov.

Igrali so: Rizvanović 1, Jelovčan 4, Berginc 4, Grzetič, Smolej 28, Janjič 14, Brgant 8, Domevšek 4 in Božič 20.

MB

REZULTATI TEKMOVANJA V MALI OLIMPIADI V ŽIROVNICI

Letos smo na naši osnovni šoli Gorenjskega odreda Žirovnica že drugi pripravi mali olimpiado učencev od 1. do 4. razreda. Iz jeseniške občine so se zbrali najboljši mladi tekmovalci v štirih disciplinah: tek 60 m, tek 300 m, skok v daljino, met žogice. Čeprav je sonce močno grelo, to ni potrolo mladih nadobudnežev. Z navdušenjem so se pomerili med seboj. Zmagovalci so po tekmovalstvu s sijočimi očmi prejeli medalje, vsi skupaj pa so gotovo sklenili, da se naslednje leto spet vrnejo.

REZULTATI TEKMOVANJA:

TEK 60 M: 1. OŠ Tone Čufar 418 točk, 2. OŠ Gorenjski odred 417 točk, 3. OŠ Prežihov Voranc 319, 4. OŠ Jeseniško bohinjski odred (JBO) 317, 5. OŠ Karavanski kurirjev NOB 132, 6. OŠ 16. december 76, 7. OŠ Polde Stražar 16 točk.

POSAMEZNO: MET ŽOGICE: DEKLETA

1. razred: 1. Tatjana Kerič 18 m, 2. Azra Muratović 15 m, 3. Biljana Pilipović 13 m - vse P. Voranc.

2. razred: 1. Barbara Koblar OŠ T. Čufar 25 m, 2. Eva Bešič OŠ P. Voranc 24 m, 3. Tina Krčel OŠ P. Voranc 23 m.

3. razred: 1. Andreja Pavlin OŠ T. Čufar 31 m, 2. Eva Sprager OŠ 16. december 26,5 m, 3. Dagmar Brajković OŠ T. Čufar 25,5 m.

4. razred: 1. Tatjana Globevnik OŠ Žirovnica 35 m, 2. Svetlana Stajmenović OŠ Tone Čufar 31 m, 3. Teja Kajdič OŠ Karavanski kurirjev NOB 28 m.

MET ŽOGICE: DEČKI

1. razred: 1. Miha Tomažević OŠ Gorenjskega odreda 30,5 m, 2. Borut Lavčar OŠ JBO 30 m, 3. Miroslav Stanojevič OŠ T. Čufar 30.

2. razred: 1. Dominik Murovec OŠ Gorenjskega odreda 35 m, 2. Aleš Košir OŠ P. Voranc 35 m, 3. Boštjan Faganel OŠ P. Voranc 34 m.

3. razred: 1. Aleš Kalan OŠ Karavanski kurirjev NOB 38 m, 2. Tomaž Knafeč OŠ Gor. odred 35 m, 3. Tadej Justin OŠ Gor. odred 35 m.

4. razred: 1. Franci Kranjc 51 m, 2. Aleš Ambrož 46 m, 3. Boštjan Modričan OŠ Gorenjskega odreda 43 m.

TEK 300 M: DEKLICE

1. razred: 1. Nika Aupič OŠ T. Čufar 10,9, 2. Zvezdana Todorović OŠ Gor. odreda 11,5, 3. Karmen Mežek OŠ Gor. odreda 11,65.

2. razred: 1. Vladoša Razinger OŠ T. Čufar, 2. Hribovšek, 3. Mojca Petrovič OŠ 16. december, 3. Mojca Rojs OŠ Karav. kurirjev NOB.

3. razred: 1. Gordana Hrvčanin OŠ T. Čufar, 2. Hribovšek, 3. Mojca Petrovič OŠ 16. december, 3. Mojca Rojs OŠ Karav. kurirjev NOB.

4. razred: 1. Petra Pavlin OŠ T. Čufar, 2. Mateja Tavčar OŠ Gorenjskega odreda, 3. Vesna Urh OŠ Karavanski kurirjev NOB.

TEK 60 m: DEČKI

1. razred: 1. Mitja Madon OŠ Gorenjskega odreda, 2. Sašo Dantič OŠ T. Čufar, 3. Miha Vidic OŠ Gorenjskega odreda.

2. razred: 1. Marko Klobutar, OŠ JBO, 2. Andrej Lavčar, OŠ JBO, 3. Jure Zalokar OŠ Gorenjskega odreda.

3. razred: 1. Klemen Hinšunteder OŠ T.

OBVESTILO NOGOMETASEM

Obveščamo vse nogometase članskega moštva nogometnega kluba Jesenice, da bo sestanek vseh igralcev z vodstvom v ponedeljek, 5. julija ob 18. uri na igrišču v Podmežakli. Na sestanku se bomo dogovorili o nadaljevanju nogometne sezone, oziroma pričetku treningov.

Z.

»VESELE IGRE« V ZAVRŠNICI

Ob zelo lepem vremenu so bile v sredo, 23. junija, v Završnici »vesele igre«, v katerih so se v petih disciplinah pomerili mladi iz TOZD Transport in TOZD Družbeno prehrana. Za vodenje iger in sojenje je poskrbel referent za šport v TOZD Transport Miloš Kerne, ki je tudi veliko pripomogel k dobremu vzdušju vseh navzočih.

Mladi, ki se jih je zbralo okrog 35, so se pomerili v naslednjih disciplinah: pikado, spricanje z brenčajo, tek na smučeh, vlečenje vrvi in skakanje v vrečah.

Igre so bile duhovite, izvirne in kar je najvažnejše, vesele.

Prva mesta v posameznih disciplinah so osvojili:

- v pikadu: Šlibar, Kodrič, Telalović;
- spricanje z brenčajo - ekipa: Bilbija, Bektašević, Horvat;
- tek na smučeh - ekipa: Mingo, Andrič, Osmančević;
- skakanje v vrečah - ekipa: Šlibar, Vrtačnik, Bilbija;
- vlečenje vrvi - ekipa: Majkič, Lovič, Bielopljac, Bašič, Telalović, Vrtačnik, Čorič, Horvat, Bektašević, Kadič.

Mladi so se prav tako pomerili tudi v nogometu, kjer je z 1:0 zmagala ekipa premikačev pred ekipo delavnic. Zmagoviti gol je dosegel Catak.

Vsi prvovršeni so prejeli simbolične nagrade, ki so jih izdelali mladi sami.

Taka in podobna srečanja povezuje mlade med seboj in popestrijo njihov vsakdan. Želja vseh mladih je, da bi se jih družilo ob taki priložnosti zbralo še veliko več.

V.S.

»KO JE HUDIČ Z OGNJENIM BIČEM POKAL PO TRIGLAVU«

Ko so v Bohinju 15 let po ustanovitvi prve planinske organizacije na svetu (Alpine Club Anglie, leta 1857) na pobudo starost slovenskega planinstva Franceta Kadičnika in Ivana Zana leta 1872 ustanovili naše prvo (planinsko) gorsko društvo Triglavski prijatelji, je Bohinjski dolin velik in hiter planinsko-turistični preporod in vzpon.

Gorsko društvo Triglavski prijatelji lahko upravičeno štejemo za dostojnega zgodnjega in častnega predhodnika Slovenskega planinskega društva, ki je bilo ustanovljeno 21 let pozneje, 27. februarja 1893, na pobudo treh pogumnih in neustrašnih narodno zavestnih prijateljev (Josipa Hautmana, Ivana Korenčana in Antona Skofa). Prvo planinsko društvo planinstva so v Bohinju pripravili Jože Ravhekar, ki se je rodil v Zell am See 19. 1853 (1854), ki je bil izredno podjeten in zaslužen za razvoj in napredek ne samo planinstva, temveč tudi turizma v Bohinju.

Leta 1900 je zgradil prve temelje za sedanj hotel Zlatorog v Ukancu. Skupaj z Ivanom Žanom so bili ustanovitelji gorskega društva Triglavski prijatelji tudi Jakob Mencinger, učitelj, Tomaž Zupanec in Anton Čobec, zdravnik, vsi iz Bohinjske Bistrice. Takoj, ko so Triglavski prijatelji zgradili na Ledinah Triglavski tempelj in nadelali prvo planinsko pot z Ledin skozi »triglavska vrata« in Stopce na Triglav, so postali pristopi na Triglav vsakdanja stvar. Na leto ali mesec je obiskalo Triglav tudi po 30 in več ljudi. Med njimi zasledimo 5.9.1875 tudi poznega nekronanega kralja in poeta Triglava dr. Juliusa Kugyja, pet let pred njim pa se je na vrh Triglava povzpela tudi že prva ženska, in sicer Rozalija Skantar, Sestova iz Bohinja.

To so bili izredni dosežki v triglavski zgodovini, ki so dvigali zanimanje in navdušenje za to veličastno goro našega planinskega sveta.

Višino Triglava pa je pred 200 leti, leta 1782, prvi izmeril naskakovalec, slavni botanik, zdravnik in raziskovalec Baltazar Hacquet. Nameril je 9294 pariških čevljev. Za njim so se vrstili še mnogi drugi slavni zemljemerci z različnimi nadmorskimi višinami.

Pred 160 leti, leta 1822, pa je bilo izvršeno na Triglavu najbolj pomembno planinsko merjenje. Geografskemu stotniku Bosiu je bila zaupana odgovorna naloga, da sestavi, izmeri in nariše trigonometrično omrežje Kranjske in uredi zmešnjavo, ki je nastala pri višini Triglava. Kajti velike razlike v merjenju v pariških in dunajskih čevljih niso ustrezale številnim domačim in tujim prišlekom. Stotnik Bosio je izmeril in določil višino Triglava nad morjem 9067 dunajskih čevljev.

3. julija 1822 je prišel stotnik Bosio iz Ljubljane v Bohinjsko, spremljal ga je korporal Johann Rothemmel. V Srednji vasi so najeli še osem domačinov, vajenih hoje po gorah. Težko otovorjena odprava je 5. julija prispela na Velo polje in proti večeru na vrh Triglava. Priprave za merjenje so bile težke in dolgotrajne. Vreme je bilo viharno, megleno in oblačno, bliski so parali nebo in grom je odmeval iz Trente v Bohinjsko dolino. Bosio je neizkušeno odločil, da nadaljujejo s pripravami in merjenjem kljub grozeči viharni noči.

Srčni, pogumni in zvesti nosači so stotnik odrekli njim lastno zvestobo in pokorščino. Niže pod vrhom so si našli kolikor toliko pred dežjem, viharjem in pobenemoljavo varno zavetje. Le stotnik, korporal in do skrajnosti zvesti Anton Korošec iz Jereke so doživljali strašne ure

pobesnelega viharja na vrhu Triglava. Veter se je z veliko naglico spreminjal v vihar in orkan, ki so ga spremljali tisoči bliskov. Grom je odmeval iz Trente, Doline in Bohinja in ustvarjal strašno, pošastno vzdušje...

»HUDIČ JE Z OGNJENIM BIČEM POSASTNO POKAL PO VRHU TRIGLAVA!«

Tudi stotnik Bosio si je v takem vzdušju premislil in hotel zbežati pred pobenemoljavo gorsko vremensko furijo. Gora vajeni Anton Korošec je stotniku in korporalu v takem vremenu odsvetoval sestop.

Hip nato, sredi noči med 5. in 6. julijem 1822, so bliski zahtevali prvo smrtno žrtev Triglava. Vdanost in žestoba Antona Korošca iz Jereke je svetel primer naših gorskih vodnikov, ki so nešteto krat dokazali sredi naših viharov gora, v najtežjih položajih in razmerah izredno junštvo, zvestobo in predanost, ki so jo plemenito, nesebično in vztrajno prenašali na naše gorske reševalce. Tudi ti morajo mnogokrat pozabiti na skrajne napore, ki so pri reševanju v stenah, grebenih in na vrhovih, pozabiti na lastno varnost v plemeniti službi za zdravo rast in varnost našega množičnega planinstva in vzpon plezalnega športa in ekstremnega alpinizma. Ob tej priložnosti so bohinjski gorski vodniki naslednji dan opravili tudi našo prvo reševalno akcijo.

Triglav je tako zgodaj terjal svojo prvo smrtno žrtev in dragocen krvni davek.

Dobri poznavalci viharov gora menimo, da so poleg Triglava tudi Kanin, Krn, Stol, Kočna, Ojstrica, Grintavec in številne druge naše gore izredno izpostavljene viharnemu vremenu in pobenimoljavi viharim gorskim ujmam.

Naši pisatelji, domačini izpod Stola, Franc Saleški Finžgar, Janez Jalen in drugi izkušeni poznavalci gorskih ujm, so veliko pisali in opozarjali (Kugy, Tuma, Kunaver in drugi). Opozarjali, da na Kaninu in Krnu ni varno biti v slabem viharnem vremenu. Planinci, ljubitelji in obiskovalci gora, plezalci in alpinisti so doživeli viharne ujme na Storžici, Ojstrici, Skuti, Kočni, Stolu. Smrt je bila ob bližini in gromu prisotna vsa viharina leta. Mnogo let po smrti Antona Korošca na Triglavu, 29. julija 1972, je strela na grebenu Triglava ubila šest mladih ljudi iz Dobrave pri Kropi. Te žalostne in tragične planinske tragedije in katastrofe se sredi poletne vročine in sopenice po vrhovih in grebenih ponavljajo iz leta v leto. Zato je priporočljivo upoštevati dobronamerna napotila in opozorila, da v viharnih dneh ne hodimo vasovat med gorske ujme.

Poleg vseučeljih plazov in padajočega kamenja je strela velik sovražnik nepredvidnih in neizkušnih ljubiteljev in obiskovalcev gora, zato bodimo nenehno previdni pred žugajočimi in vseučeljičimi bližini na grebenih in vrhovih gora.

Bežati pred pobenemoljavi gorskimi ujmami ni strah, temveč je le boj za ohranitev samega sebe in svojih prijateljev ter znanec pred uničenjem!

Uroš

PRED 160 LETI, LETA 1822, PA JE BIL

IZVRŠENO NA TRIGLAVU NAJBOLJ POMEMBNO PLANINSKO MERJENJE. Geografskemu stotniku Bosiu je bila zaupana odgovorna naloga, da sestavi, izmeri in nariše trigonometrično omrežje Kranjske in uredi zmešnjavo, ki je nastala pri višini Triglava. Kajti velike razlike v merjenju v pariških in dunajskih čevljih niso ustrezale številnim domačim in tujim prišlekom. Stotnik Bosio je izmeril in določil višino Triglava nad morjem 9067 dunajskih čevljev.

3. julija 1822 je prišel stotnik Bosio iz Ljubljane v Bohinjsko, spremljal ga je korporal Johann Rothemmel. V Srednji vasi so najeli še osem domačinov, vajenih hoje po gorah. Težko otovorjena odprava je 5. julija prispela na Velo polje in proti večeru na vrh Triglava. Priprave za merjenje so bile težke in dolgotrajne. Vreme je bilo viharno, megleno in oblačno, bliski so parali nebo in grom je odmeval iz Trente v Bohinjsko dolino. Bosio je neizkušeno odločil, da nadaljujejo s pripravami in merjenjem kljub grozeči viharni noči.

Srčni, pogumni in zvesti nosači so stotnik odrekli njim lastno zvestobo in pokorščino. Niže pod vrhom so si našli kolikor toliko pred dežjem, viharjem in pobenemoljavo varno zavetje. Le stotnik, korporal in do skrajnosti zvesti Anton Korošec iz Jereke so doživljali strašne ure

TUDI SMUČARJI SKAKALCI ZA KRAJEVNI PRAZNIK

Preteklo nedeljo, 27. junija, je bila v Glenci na Breznici tradicionalna skakalna prireditve. V počastitev krajevnega praznika so jo pod vodstvom neutrudnega športnega in kulturnega delavca Franca Legata pripravili člani skakalne sekcije pri domačem TVD Partizan. Na obeh skakalnicah, pokritih s plastiko, so se pomerili pionirji in cibicani šestih slovenskih klubov in skakalci iz Zahomca iz avstrijske Koroske. Največ uspeha so poleg domačinov, Žirovnčanov, dosegli mladi iz kranjskega Triglava. Med mlajšimi cibicani je zmagal Kranjčan Špenko pred dvema domačinoma, med starejšimi cibicani pa je bil s skokoma dvakrat po sedemnajst metrov ponovno najboljši Žirovnčan Knafeč.

Za tekmo na večji skakalnici se je prijavilo 25 mlajših pionirjev, ki so tudi opravili poskusno serijo, v kateri je bil izredni Žirovnčan Gasperin, ki z 29 metri in pol. Žal je nadaljnje tekmovalstvo domala onemogo-

čil močan nalič. Po krajši prekinitvi so se organizatorji odločili za nadaljevanje s tem, da so izvedli skakalci samo po en skok. Nekateri od nastopajočih so zaradi pretežkih pogojev odstopili, vseeno pa zmagal Gasperin in tretje mesto Knafeč nista zato nič manj pomemben uspeh.

REZULTATI:

Mlajši cibicani: 1. Špenko (Triglav), 2. Sedovnik, 3. Terek (oba Žirovnica).

Starejši cibicani: 1. Knafeč (Zir.), 2. Jagodic, 3. Zupan (oba Triglav), 4. Pogorelec (Titovo Velenje), 5. Stele (Triglav), 6. Moser (Zahome), 7. Pogorelec, 14. L. Košelnik, 18. M. Kaltenecar (vsi Žirovnica), itd.

Mlajši pionirji: 1. Gasperin (Zir.), 2. Globočnik (Triglav), 3. Knafeč (Zir.), 4. Batistič (Triglav), 5. Mubi, 6. Šenk (vsi Triglav), 7. Tra (Titovo Velenje), 8. Triplat (Bled), 9. Kapa (Zir.), 10. Tame (Titovo Velenje), 11. Modrijan, 14. Legat (oba Zir.) itd.

5. TURNIR V TENISU

Peti turnir v tenisu bo v soboto, 3. julija, s pričetkom ob 7. uri na igriščih v Podmežakli. Pokrovitelj turnirja v počastitev dneva borca je občinski odbor ZZB NOV Jesenice.